

پرتال نوین

دري میاشتگی

لسم کال لومړی، پرله پسې اوه دیرشمه، حمل، ثور، جوزا ۱۳۹۲

د اسلامي حاکمیت هیله او یو وده اندیز

د امریکا د پوځ د وینا په مناسبتی مرکز غواړئ!

د رآستانهای پیروزی...

د جهادی فکر د مجلې

مکرزی غواړي

د تاریخ تکرار، که د نور و تجربې پردی بلل!

خپلواکه ، اسلامي ، جهادي او ملي خپرونه

لسم کال لومړۍ ، پرله پسې اوه دیرشمه ، حمل ، ثور ، جوزا ۱۳۹۲

لړلیک

۱	سرمقاله د اسلامي حاکمیت.....	۱
۳	امریکا اډې او ایساف مضامیني.....	۲
۵	درآستانهای پیروزی...؟	۳
۸	د تاریخ تکرار ، که د نورو ته.....	۴
۱۲	د جهادي فکر مجدد	۵
۱۹	کرزی غواړي (اسرائیل) یو.....	۶
۲۲	د پولیس دنده ! د ملت د پټ ساتل.....	۷
۲۵	پر مسلمانه امت د مجاهدو اسیران.....	۸
۲۸	د انقال او التوبه سورتو تلو.....	۹
۳۵	فقهی درسونه	۱۰
۳۹	روژه	۱۱
۴۲	د مکې فتح	۱۲
۴۷	دوه جنازې	۱۳
۳۹	د ترکستان شپې.....	۱۴
۵۴	شهید قوما تدان میا سمیع الدین.....	۱۵

مؤسس:

غازي اجمل

دامتياز څښتن:

توره بوره فرهنگي اداره

مسؤل مدير:

جمالدين اديب

jamal.patan50@yahoo.com

کتنپلاوی:

پوهندوی دیدار ، استاد جراح ، پوهنمل سعادت

کمپوز او ډیزاین:

ابو زبیر افغان

بیه:

یوه ګڼه ۱۵ افغانۍ او ۳۰ ګلدارې په پاکستان کې

تیراژ : ۲۰۰۰

یادونه

✽ په توره بوره کې خپاره مطالب د لیکوال نظر څرګندوي ، د ادارې توافق ورسره شرط نه دی
 ✽ ټولو هغو لیکوالو ته چې د پرديو تر اغيز لاندې نه وي راغلي ، اسلامي او ملي فکر ته ژمن وي ، بلنه ورکوو چې خپلې لیکنې په دري او پښتو ژبه ادارې ته راوړي
 ✽ ستاسې نیوکو او نیکو وړاندیزونو ته سترګې په لاریو

د اسلامي حاکمیت هیله او پوځي وړاندیز

کله هم چې د اسلامي شریعت د نفاذ خبره په هغه وخت کې سر ونیسي چې په مقابل کې طاغوتي نظام په کلکه ولاړ وي او په مختلفو بېا تو او چلونو د دې سپېڅلي و مقدس نظام د قیام مخه نیسي، یا هم د شریعت د نفاذ خبره داسې مهال رخ اخلي چې یو ځل همدا نظام د طواغیتو د دسیسو او د غلام طبعو د خیانت په نتیجه کې سقوط سره مخامخ شوی وي، نو باید او بیا هم باید یوه خبره په نظر کې ونیول شي، چې بې له جهاد او مسلحې مبارزې د اسلامي نظام د نفاذ او اعادې هیله نه شي تر سره کېدای!

د اسلامي نظام د قیام لپاره جهادي فکر تر هغه پورې کار کوي، چې د نظام خلک په تمامه معنی ځای ته ورسېږي او عملاً د شریعت نفاذ شروع شي. له دې وروسته جهاد د اسلامي نظام د بهرنۍ پالیسۍ یو عنصر شي او د اړتیا پر مهال ترې کار اخیستل کېږي.

موږ هم دادی لا د جهاد په داسې مراحلو کې یو چې په یوه اصطلاح د پان په خوا ولاړ یو، دښمن مازې د یوه غفلت انتظار باسي، هغه وخت چې د غفلت څپه مو ووهي بیا به د پان له ارتفاعاتو لاندې د مرگ تر خولې رالوېږو (خدای مه که)، خو مخکې تر دې چې یا مو غفلت ووهي او یا مو د دښمن بیداري لار ونیسي، موږ ته په کار ده، چې خپل تصمیم ونیسو او د وینې لاروي په څېر د سیاست گرځني ووهو!

زموږ د جهاد دولسم کال روان دی، خود هجرت لپاره مو داسې مرکز ځانته جوړ نه کړ، چې د مدینې د چاپېریال تنده پرې ماته شي، د جهاد قیادت مو له فکري او فزیکي پلوه په داسې مصنویت کې وویښو چې د محمدي قیادت ممثلي کرشمې موزرونه رڼا کړي، د جهاد قیادت په لاس روزل شوي داسې ځوانان چې د علي رضي الله عنه، سعد رضي الله عنه، عمرو بن العاص رضي الله عنه او خالد رضي الله عنه د ځوانۍ قند افروزه خاصیتونه ولري.

د مهاجرت د مواخات (ورورولۍ) کره او ټینګ احساس څپې ووهي، علاماتي محدودیتونه مو د ورورولۍ ارزښت پایمال نه کړي او د مسجد نبوي په څېر داسې مرکز بنسټ شي، چې بیا یې جلوي او انوار د مادي فیض په بڼه هم نړۍ مهار کړي، له همدې مرکز داسې سیاستونه سرچینه واخلي چې د فارس او روم ډوله سلطنتونو دروازې وټکوي!

بالعكس د "ولاء او براء" هغه بېلگې ووينو چې لور پلار سره د ايمان پر سر او د اسلام د حاکميت پر سر د عاطفې لور منارونه ونړوي، لکه څرنګه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم بي بي ام حبيبة رضي الله عنها خپل پلار ابو سفيان د رسول الله صلى الله عليه وسلم د شري له ناستې په دې دليل منع کړ، چې ته مشرک يې او دا د توحيد د ستر داعي د ناستې شري ده. يا لکه خالد بن وليد او عكرمة بن ابي جهل چې له کلکې او صميمي ياراتې وروسته د همدې اسلام د حقانيت او حاکميت پر سر د يوبل په مقابل کې وجنګېدل. يا لکه حضرت عمر رضي الله عنه چې ابو سفيان ته د اسلام پر سر وويل: والله چې بل هر څه قحط شي او يوازې هغه واړه سره مېرې راسره پاتې شي، هم به جګړه در سره کوم!

موږ که د هجرت په ديار کې نه د مسجد نبوي غونډې مرکز لرو، نه په کې د خپلو ځوانانو د سالمې روژنې زمينه لرو، نه په کې د وهمي او مشکوک چاپېريال له امله د اسلامي ورورولۍ احساس پر ځای کېږي، نه په کې د ولاء او براء اصل پر ځای کېږي، نو موږ د کوم ښه راتلونکي تمه لرو؟

موږ د خپل نظام لپاره په کوم ماحول کې خلک روزو؟ موږ په خپل هېواد کې ازادې سيمې لرو ولې هلته عملاً د نظام لپاره د کار تاييا نه نيسو؟

ولې خپله توجه هغو سيمو ته نه اړوو چې ازادې دي او بايد لا پسې ازادې شي؟ تر هغې چې په دار هجرت کې موږ په خپلو ځوانانو اسلام نظام نافذ نه کړو، وبه ته توانېږو چې پر بل يې ومنو! اصلاً په اسلامي نظام کې دا تصور نه شته چې قائد دي وي، افراد دي وي، اجتماع او نظام دي ته وي! زموږ د اسلامي نظام د قيام هيله به هله تر سره کېږي، چې مدني چاپېريال اعاده شي او د اوسني جهاد قيادت او افراد د پردي ماحول له تاثير او پراګندګۍ وژغورل شي، که نه نو دوهم کړت به هم سربښد نه او مېړانه يوازې او ايله دومره وکړي چې: امريکا جنګونه ګاټه!

امريکا لاپروايست مفاهمنی مراکز غلامی!

پوهندوی دیدار

د افغانستان سياسي اوضاع ډېره گډوه وډه او بې ثباته بريښي. امريکا اعلان کوي، چې له (۱۴-۲) وروسته نه پاتې کيږو. ځينو اروپايي دولتونو خپل پوځيان لا د مخه وويستل، استراليا او څو نورو هېوادونو وويل چې موږ به له دوه زره څوارلسم وروسته هم خپلو مرستو (!) ته ادامه ورکوو. همدا ډول امريکا د ډراماتيک تړون (ستراتيژيک) په اړه د ورکې نړۍ ته ښايي چې گوندې د کرزي دولت د افغانستان د استقلال پر سر له امريکا سره چنې وهي!

د امريکا له خوا دا خبره ډېره په احتياط او بطني ډول پر مخ ځي چې امريکا د ستراتيژيک تړون پر اساس نهه (۹) لويې پوځي اډې غواړي. خو لا هم خبره د کرزي ادارې تر توافق پورې معلومه ده. بل لوري ته راسموسن په ډېره نارامه ژبه اعلان وکړ، چې ايساف په افغانستان کې د لويو مفاهمنې مراکزو د پرانيستلو پرېکړه کړې. د دې مفاهمنې مراکزو د پرېکړې په اړه نه کرزي څه وويل، نه يې کابينې غوږ وگراوه او نه هم د کرزي د پارلمان او سنا غړو خپلې ژبې ته څه حرکت ورکړ.

سوال دا دی، چې د ايساف مفاهمنې مراکز څه معنی؟ او د امريکا نهه اډې څه مطلب؟ که څه هم امريکا او ناټو د اوسنۍ صليبي جگړې له پيله په خپله هره خبره کې د ډيپلوماتيک خاصيت له پامه نه دی غورځولای. په دې معنی چې په پرېکړو او قضاوتونو کې يې د يرغل ژبه نه ده کارولې. خو بيا هم له فکري پلوه دا خبره په تمامه معنی ثابته ده، چې دا صليبي يرغل دی او په نهايت کې يې اهداف هم په تمامه معنی صليبي دي!

د نوې صليبي جگړې طرز هم دا دی چې سياسي او ډيپلوماتيک اصول بايد له نورو لومړی او التزاما مراعات شي، چې د صليبي يرغل او صليبي اهدافو شناخت په کې په اسانۍ ونه شي، خو موږ بايد په دې خبره باندي سره ښه او ژور پوه شو، چې پيل او پای دا يرغل صليبي دی!

د امريکا اډې دا معنی چې د اوسنۍ صليبي جگړې د امتداد او تسلسل لپاره بايد د سي آی ای کارکوو نکوته مصنئون ځايونه ورکړل شي. هغه اهداف چې اوسنۍ جگړه ترې څرخيږي، په هر قيمت لاس ته راوړل شي. موږ د دې جگړې له پيله دا خبره په کراتو مراتو کړې چې صليبي جگړې هيڅکله د وړو اهدافو لپاره نه کيږي او نه هم صليبي يرغلونه نيمه کې پرېښوول کيږي، بلکې په هر قيمت او هره لار اهدافو ته ځان رسول کيږي!

گويا ويلای شو، چې امريکا او ناټو د جگړې رخ بدلوي، خو خپل مسير نه پرېږدي. نړۍ فکر ته کاوه چې افغانان او د نړۍ نور مسلمانان به د دې جگړې ماهيت ته متوجه شي، نه يې دا انکېرله چې دا جگړه به دومره اوږده شي، ځکه چې دوی د خپل

صليبي يرغل لپاره نوې ژبه وکاروله ، خودا چې افغانان يو پوه او ژور ملت دی ، د دې جگړې تل ته کوز شول او په لوی لاس يې امريکا او کفري نړۍ هغې کندی ته وغورځوله چې ترې په ځنډه روانه وه.

کفري ځواک نه غوښتل له دومره کلک او اوږد اسلامي مقاومت سره مخامخ شي ، خود جهادي فکر قيادت کله خپل فرصت له لاسه ورکاوه ! نړۍ له ډېرې مجبورۍ جگړه روانه وساتله او تر همداسه يې دا هيله وه ، چې کوندي له جگړيزو لارو دا موضوع پای ته ورسيري ، خو تهيلي شول ، چې بالاخره خبره وتلو ، اډواو مضاهمتي مراکزو ته راغله.

موږ بايد سره پوه اوسو چې دا اډې او دا مضاهمتي مراکز ، د نوي صليبي تکتیک د پيلولو لپاره قرار گاوي جوړول دي. دوی نه غواړي په مخامخ جگړه کې ځان او مال دواړه له لاسه ورکړي. دوی به کوښښ کوي ، چې ملي پوليس ، ملي اردو او محلي پوليس په نيمه نيم تربيت ميدان ته راوباسي او له همدې اډواو مضاهمتي مراکزو قومندي ورکړي.

دا به يوې خوا د افغانانو تر منځ دکورنۍ جگړې کلک او يقيني باعث شي او له بل پلوه به دا ټولې نادودې ظاهرا په دوی نه وراړول کيږي. موږ پوهيږو چې دا د جگړې بل رنګ دی. زموږ اسلامي ښوونې مازې د رنګ په بدلولو خپل اوامر نه بدلوي او نه فقهاء کرام تر هغې خپلو فتواوې په دې بدلوي چې څوک دې خپل ظاهر بدل کړي.

که خبره د ظاهر شي ټوله اوله دا خبره دومره نه سختېده ، خو خبره د ژورتا به ده ، موږ د موضوع عمق درک کړی ، د دې خبرې تر شا چې کومې وژونکې او نروونکې موخې پرتې دي ، هغه موږ ته داسې عيان دي ، لکه نړيوال چې په خپله اصلي خبره کې زموږ مخې ته ولاړوي. له جهادي ليدلوري تر هغې دا جگړه اوږدېدای شي ، چې تر کومې صليبي قوت په خپل ډېر او ډېرقت رنګ کې هم پاتې شي.

که نړۍ دا غواړي چې افغانان او مسلمانان دې مازې په دې وغوليري ، چې د يرغلګرو حضور دې په بل ډول وي ، نو دا دې له ياده وباسي. تر هغې به جهاد په غورځنګ وي ، چې تر کومې د دې جهاد هدف کاملاً او په تمامه معنی پر ځای نه شي. هدف واضح دی ، د اسلامي امارت قيام د دې جهاد اصل ، لومړنی او اخرنی هدف دی او دا هدف تر هغې نه شي تر لاسه کېدای چې تر کومې په ډېر بې کاره او ډېرقت رنګ هم صليبي يرغلګر او قوت په افغانستان کې موجود وي.

اډې او مضاهمتي مراکز د اسلامي امارت د مخنيوي لپاره د دښمن قوي مورچلون نه دي ، دا مورچلون نه منل د دې ولس له هغې غوښتنې سره سراسر ظلم دی ، چې له تېرو پينځو لسيزو راهيسې ورته سرو نه شيندي. افغان ولس له پنځوسو کلونو راهيسې د اسلام د حاکميت لپاره سر په تلي کې نيولای ، اوس که په هر ډول او هر رنګ د ولس د دې غوښتنې مخنيوی کيږي ، د اسلام د لارې خدايان به يې په خپلو غوښتو او هډو ټوله منځه وړي !

در آستانهای پیروزی...؟

حسن عادل

شما که در شهر کابل اشغال گران را به لرزه درآوردید !
 آفرین بر شما !
 مادری بنشینند و فرزندی ما قند شماها بزیاید... !
 شما جاودانید... ! شما ابدی هستید... ! شما زنده اید... !
 شما در دل ملت ما جا دارید !
 ملت با شماست ! خدا با شماست ! خدا می فرماید که شما
 زنده اید !
 شما زنده خواهید ماند !
 زنده باد شما ! راه شما ! آرمان شما !
 الفاظ من عاجز اند تا از قهرمانی های تان به طور شاید و
 بایدش اظهار سپاس گذاری و قدردانی کند !
 مرا ببخشید با این قلم شکسته ام ! شما بهترین های کره ای
 خاکی هستید !
 کم ما و کرم شما... !
 این فقط یک اظهار قدردانی بود به یاد قهرمانی های شهدای
 عزیز وطنم. اما این داستان به همین جا به پایان نمی رسد. تا
 ایندم شاید نوشتارم با عنوان همخوانی نداشته باشد. این
 تلاش ناچیزی بود در جهت تقدیر عملکردهایی فرزندان
 میهنم. اما نباید فراموش کرد که انقلاب را نمی توان تنها
 از راه مبارزه ای مسلحانه به کامیابی رهبری کرد. در
 نخستین تعریف انقلاب می خوانیم که یک انقلاب واقعی
 نخست باید مردمی باشد و از متن جامعه سر بالا کند. و در
 قدم دوم باید که باعث تغییرات فراگیر و همه جانبه در
 جامعه شود. باید اساس جامعه را تغییر بخشد و در بخش های
 مختلف تغییرات چشم گیری را به بار آورد. خب، وقتی
 شیر مردان کشور ما مصروف پیکار هستند و دشمن تقریباً
 به شکست مواجه شده است، در این مقطع حساس تاریخی
 در این وضعیتی که سیر تاریخ تغییر می خورد، چه باید
 کرد؟

ایتمک شاهد دوازدهمین سال اشغال کشور از یک سو و از
 جانب دیگر شاهد رشادتها، حماسه آفرینی ها، فتوحات و
 دستاوردهای بی نظیر ملت مجاهد و اشغال ستیز افغانستان
 بوده ایم. این حماسه ها، همانند تاریخ طلایی گذشته ای
 مبارزات آزادی خواهانه ای نیاکان ما ثبت قاریخ مبارزات
 آزادی خواهی، عدالت خواهی، استبدادستیزی، اشغال شکنی
 و دشمن ستیزی درج دفتر ملت های آزاده خواهد شد. مبارزه ای
 یک دهه ای پسین ملت ما، نشان داد که هنوز هم خون
 عطر آگین آزادی خواهی و اشغال ستیزی در رگ رگ فرزندان
 رشید این ملت در جنبش است. هنوز هم، در قرن بیست و یکم،
 در قرن تکنولوژی، در قرن پیشرفت های خارق العاده، در
 عصری که هیچ کس بر پیروزی مبارزه ای یک ملت مصمم،
 متعهد، مسلمان و آزادی خواه باور نداشت؛ فرزندان حلالی
 افغانستان عزیز، فرزندان وطن دوست افغانستان جاودان
 دلیرانه به سنگرهای آزادی و استقلال شتافتند و باری
 دیگر جهان را به این باور متقاعد ساختند که هنوز هم
 صدای ملکوتی الله اکبر و اراده ای پولادین این ملت بر آهن و
 تکنولوژی پیروز گشت. وقتی از پرده ای تلویزیون های که
 توسط اشغال گران جهت مسموم سازی افکار عامه تأسیس
 شدند، تماشا می کنم که فرزندان افغانستان بر فراز
 ساختمان های مجلل کابل برآمدند و تأسیسات نیروهای
 اشغال گر را هدف قرار می دهند، از ته دل بر جرات و
 شهامت، شجاعت و وسرپرندگی ایشان اعتراف می کنم و
 آفرین ها قنارشان می کنم !

آفرین بر شما ای فرزندان عزیز ملت !
 صد آفرین باد بر جرات و شهامت شما که آبروی ملت ما را به
 جا آوردید !
 شما که جان های شیرین تان را نثار آزادی نمودید !

کمیسیون سیاسی است که مورد اعتماد همه ای مجاهدین قرار دارد.

دفتر قطر از هر لحاظ برای نیروی مقاومت فوایدی دارد. با استفاده از این دفتر دیپلمات‌هایی امارت توانستند که به کشورهای چپان، فرانسه و اینکبه جمهوری اسلامی ایران سفرهای داشته باشند. این سفرها بدون شک از لحاظ روابط بین الملل دارای ارزش ویژه ای اند. از مخالفت رژیم دست پاچه ای حامد کرزی معلوم است که تأثیرات سفرهای اخیر مقامات امارت به ایران تا چه حد تأثیر گذار بود. این سفر توانست ابهاماتی را که در روابط افغانستان (امارت) و ایران وجود داشت، برزاید. این سفر بدون شک که گمان های میان تهی را از بین خواهد برد. دنیای سیاست، دنیای منافع است. باید این قاعده را مقامات امارت در تحکیم روابط با کشورهای جهان مد نظر بگیرند.

چه باید کرد؟

با اعلان های خروج کشورهای که در افغانستان نیرو دارند، مسئولیت های سنگین بر شانه های نیروهای مقاومت افزوده می شود. ایشان نباید از آینده بی تفاوت باشند. مسئولیت های آینده ای شما به مراتب بیشتر از مسئولیت های فعلی تان است. چند نکته خدمت مقامات بلند پایه ای کمیسیون سیاسی امارت اسلامی تقدیم می شود:

۱. ایجاد دفتر قطر از لحاظ دیپلماتیک یک دستاوردی خیلی با ارزش است که باید از موقعیت شناسی کمیسیون سیاسی در این زمینه تقدیر شود. حال باید از این دفتر به دست آمده استفاده ای اعظمی صورت بگیرد. در جهت تأمین روابط با کشورهای همسایه، کشورهای روبه رشد از لحاظ اقتصادی و سیاسی یا کشورهای که بر آینده ای افغانستان تأثیر گذارند مانند چین و هند. همچنان با کشورهای اروپایی در مورد مسائل ذی علاقه باید بحث و گفت و گو شود. هر چه روابط بیشتر باشد، به همان اندازه با ارزشتر می شوند. دفتر قطر خانه ای امنی خوبی است برای دیپلمات های امارت امارت اسلامی تا از طریق سفارت خانه های کشورهای در دوحه با این کشورها روابط برقرار نماید. در این روابط حرف همه این است که دیپلمات های امارت اسلامی باید بتوانند موقف طالبان را در مورد قضایای دنیا و افغانستان برایشان روشن بسازند. غرب در طول یک دهه تبلیغات کرده است که گویا طالبان برای جهان خطر اند، در حالیکه چنین نیست. طالبان اهداف ملی افغانی دارند که از این ناحیه برای هیچکس خطری متوجه نخواهد شد. این مسأله مستلزم

مسئولین مجاهدین چه راه کارهای باید روی دست داشته باشند؟ در بخش سیاسی، اقتصادی، امنیتی.. چون آینده ای این کشور به اینها ارتباط دارد، در آن صورت کشور آزاد خواهد بود، در آن صورت همین‌هایی که امروز مسئولیت دارد و این وجیهه ای ملی و اسلامی شان است که در برابر اشغال قیام و جهاد نمایند، بمب بگذارند... فردا بار سنگین پیشرفت، ترقی و آبادانی این کشور به دوش ایشان خواهد بود.

چه باید کرد؟

نیروهای اشغال گر بیرونی خبر داده اند که تا پایان سال ۲۰۱۴م افغانستان را ترک خواهند گفت. امریکایی ها هنوز تصمیم قاطع اتخاذ ننموده اند، ولی هنوز مقامات دیپلماتیک ایالات متحده مصروف این فیصله اند تا به طور کامل از افغانستان بیرون شوند و یا پایگاه هایی داشته باشند. این سوالیست که امریکایی ها همین حالا با آن مواجه اند و تا دم نگارش این سطور به فیصله ای نهایی نرسیده اند. به هر صورت، این به امریکایی ها مربوط است که چه می کنند، ولی با دوام راه جهاد و مبارزه، مقامات امارت اسلامی نیز یک سلسله مسئولیت هایی دارند که باید در برابر خواست هایی وضعیت فعلی پاسخگو باشند.

دفتر قطر، نتیجه یک دهه مقاومت!

امریکایی ها هرگز حاضر به پذیرش نیروهای امارت اسلامی افغانستان به حیث طرف مقابل در افغانستان نبودند، ولی این تغییر در دسمبر ۲۰۱۱م زمانی در سیاست ایالات متحده رونما گردید که معاون رئیس جمهور او با ما در یک گفت و گویی با مجله ای تایم گفت که "طالبان دیگر دشمنان ما نیستند و این خلی مهم است." در حقیقت هدف جوبایدن و سیاست گذاران سیاست خارجی ایالات متحده این بود که با طالبان روی میز مذاکره بنشینند و گفت و گو نمایند. به تاریخ ۲ جنوری سال ۲۰۱۲م سخنگویان امارت اسلامی اعلان نمودند که دیپلمات های ایشان به کشور قطر جهت مذاکرات با امریکایی ها سفر نموده اند و روی مسایل ذی علاقه طرفین بحث و گفت و گو خواهند کرد. این تغییر در پالیسی طالبان باعث شد که برخی از جوانان مخلص جبهات از این کار امارت ناراض شوند. یکی از رمزهای اداره و مدیریت احترام به تخصص ها و یا تقسیم امور است. ما در حالی که به مقاومت ها و رشادت های نیروهای مجاهد می بالیم از این ستایش می کنیم، می خواهیم خاطر نشان کنیم که دیپلوماسی و مذاکرات کار

رباعی

چې د حق په سر ختلي څوك په دار دي
خپل هدف ته رسيدلي دي سر شار دي

چې دخداي په لار كې وینه نذرانه كړي
ددې كلي ټول افراد دې ته تيار دي

دخپل دين وطن غليم له ورايه څاري
زموږ هر ماشوم بوډا او ځوان هوښيار دي

ستا په مرگ پسې ټوپك پر اوږه كړځي
له اوږدو مودو عادت پر دغه ښكار دي

سره اوږونه به دې بيا له تنه تاو كړي
تش يوې دننك ټپې ته انتظار دي

هغوئ هم په ژوند ولاكه رانه ښاد شي
چې دچا له لاسه زموږ زړونه ازار دي

غليمان مې له جسد څخه وېرېږي
زما مړه هډوكي هم لكه انگار دي

دډالرو زور "زړگيه" دومره ډير شوه
چې خپل خلك مو تر مخ كتار كتار دي

بحث و گفتمان های طویل و عریضی است تا اعتماد این کشورها جلب شود.

۲. طوریکه که جناب امیرالمؤمنین در پیام عیدی اش بیان داشته بودند که معضله ای افغانستان دو بعد دارد؛ بعد خارجی و داخلی. این تقسیم بندی کاملاً بجاست. حالا باید در این قسمت عمل کار شود. دفتر قطر می تواند بعد خارجی معضله را تا حدی زیادی حل نماید ولی بعد داخلی معضله هنوز هم با ابهامات مواجه است. مقامات سیاسی امارت اسلامی باید در این زمینه جدی عمل نمایند. تأمین روابط خارجی نیازمند دفتر قطر است، اما در بعد داخلی باید دیپلمات ها و مقامات سیاسی امارت از همین حالا از چاینل های مختلف روابط تأمین نمایند. وضاحت هایی داشته باشند تا در آینده مشکل ایجاد نشود. این گفت و گوها و نشست ها می شود به سادگی تأمین شود. چون در داخل و خارج نماینده های امارت می توانند با جهت های تأثیر گذار آینده افغانستان گفت و گو نمایند. این گفت و گوها می تواند موقف امارت اسلامی را در ارتباط به آینده ای افغانستان تا حدی زیادی روشن سازد.

۳. نظام آینده: ساختار سیاسی آینده ای افغانستان نیز از جمله ابهامات است که هنوز هم وجود دارد. کمیسیون سیاسی امارت اسلامی باید در این مورد نیز به ملت افغانستان وضاحت هایی داشته باشد. هنوز هم این معلوم نیست که امارت اسلامی خواهان چگونه ساختار سیاسی است. درست که امارت اسلامی و مجاهدین خواهان نظام اسلامی اند، ولی فقط با یادآوری اسلامی نمی توان این مسأله را روشن ساخت. نظام امارت اسلامی که قبلاً بر افغانستان حاکمیت داشت، آن نظام نهایی نبود، بلکه به گفته ای مقامات آن زمان آن نظام فقط از روی یک تیار به طور دوره ای انتقالی به میان آمده بود که در صورت فتح کامل افغانستان نظام به آن گونه باقی نمی ماند. فلذا کمیسیون سیاسی امارت اسلامی باید این پیچیدگی را تا حد لازم وضاح و هویدا سازد.

این سه خواست عمومی بود که متوجه کمیسیون سیاسی امارت اسلامی افغانستان می شود. به امید این که امارت اسلامی به شمول میدان پیکار در تمامی بخش ها دارای کامیابی هایی باشد.

د تاريخ تکرار ، که د نورو تجربې پردې بلل !

د عبدالله گل ريان په قلم
د حقوق بشر ادارې پخوانی رئيس

افغانستان د غرونو اورغونو هېواد ، په تاريخ کې د متجاوزينو لپاره يا موخه يالار او معبر پېژندل شوی دی. دا چې وړاندې څه تېر شوي ، څوک وړيا ندې راغلي ، تېر شوي يا په کې پاته شوي دي ، حال يې څرکند نه دی. اريايان په يوه روايت د اورال او په بل روايت د سند له پراخې سينې راغلي دي. اروپا ، ايران او هند ته له همدې ځايه تيت شوي دي.

يونانيان راغلي ، څه يې تللي ، خو ډېر يې دلته پاته شوي دي ، په دې ټولنه کې جذب شوي دي ، چې نوم يې لا ورته پاته نه دی. عرب مسلمانان راغلي ، دين يې رارسولای او بيا تللي ياهم پاته شوي دي. چنګيزيان هم راغلل ، وهل وژل يې وکړل ، سيمه يې ونيوه او پسې تېر شول.

تيموريانو ته هم داسيمه د حکومت ځمکه وه ، چې د هرات تيموريان واکمن وو ، خود بلې تيموري کورنۍ ، بابر کورکاني په دې لار تېر شوی ، په هند کې يې کورکاني حکومت جوړ کړی دی.

په راوروسته کې افغانستان د روسي او انګريزي امپراطوريو تر منځ ، د حایل په توګه ، خود نيمه مستعمرې په څېر پاته شوی دی ، تر هغه چې انګريزان درې ځله راغلل او بيا روسا نو بريد وکړ ، افغانستان يې اشغال کړ ، خوپه ماتې لارل.

د زمانې باغي ځواک امريکا چې د روسا نوپه ماتې بې سياله پاتې شو ، له خپلو لاسکو نوهم موخو او همفکرو سره په تېري راغلل. داده جنګي کړي ، وژل کيږي او وژل کوي. خونړې ده ، چې پوزه يې سپېره شي ، ووځي او هغه د عبرت درس چې نورو په افغانستان کې ليدلای دی ، دوی هم وويني.

خوپوېستنه داده ، چې ولې افغانستان د نړۍ تر هر بل هېواد ډېر د پاملرنې وړ دی ، ډېرو وړيا ندې تېرې کړي دي. ډېر په کې مات شوي دي ، ان تردې چې اوس خود امپراطوريو د هديرې په نوم مشهور شو...

د دې اصل لامل دادی ، چې دا خاوره د نړۍ د تمدنونو ، دينونو او کاروانونو د تقاطع څلور لاری دی که له چين څخه اروپاته د ورېښمو لاره وه ، که د لويديزې او ختيزې اسيا تجارتي لارې وې ، ټولې له افغانستانه تېرېدلې. که سکندراو چنګيز په هند تېرې کاوه ، که اسلام ماوراءالنهر يا هند ته خپرېده ، دا يې لار وه. که محمود سومنات ماتاوه ، که احمد شاه دراني له مرهټو څخه مسلمانو ته نجات ورکاوه ، د حرکت پيل يې له همدې ځايه و.

په راوروسته کې چې انګريزان د هند په خاوره مسلط شول ، د روسانو د مخنيوي لپاره چې هند ته کيښته نه شي ، تودو او بوته چې د کال په هر فصل کې د ګټې اخستلو وړ دي ، واته رسيږي ، افغانستان يې سنګرو پېژاند ، غوښتل يې همدلته يې تم کړي.

روسانو هم دې او بوته د رسېدلو په تمه ، په افغانستان کې لګښتونه وکړل ، تنظيمونه يې جوړ کړل ، حکومتي چوکۍ يې واخستلې ، کودتاوې يې وکړې وژنې يې وکړې او...

اوس داده امريکايان د ايران د مخنيوي ، د پاکستان د اتومي وسلو د تخريب او په عربي نړۍ د تسلط لپاره ، همدلته مېشت دي ، چې څه يې له لاسه کيږي هغه کوي.

په هر حال ، دا د تاريخ مرحلې دي ، چې هسې مورايادې كړې ، خو نور ځايونه په بريدونو او جنگونو كې طرفونه دوه وي ، متجاوز او مقابل ، اما له بده مرغه په افغانستان كې تل لوري درې وي : متجاوزين ، لاس پوځي يې او مقابل يې .

د افغانستان د بدمرغۍ بله بېلگه دا ده ، چې تل حكومتونه د متجاوز په مرسته كې پاته شوي دي . د انگرېزانو په ملگرتيا كې له سدوزي شاه شجاع رانيولې ، بيا د محمدزيو تر سردارانو ، ټول واكمنان د انگرېز په حمايه كې پاته شول .

د ظاهر - داود دورې د روس په حمايه او د روسانو تر سيوري لاندې تېرې شوې . تره كى ، امين ، ببركاو نجيب خود روسانو په مشوره او مرسته ، مستقيمې حمايه او د لكونو عسكرو په بدرگه ژوندي وو . اوسنى اداره ، د امريكايانو يوه ايالتي اداره ده ، چې انتخاب او انتصاب يې هر څه يا د خپل زاد په قلم وو ، يا د امريكايي سفيراو يا هم د ناټو د قوماندانانو ...

كه د نورو په وخت كې دارك خرڅ يا انگرېز يا روس وركاوه ، خواوس يې په بې قانونه توگه ، له (٤٣) ناټويي هېوادونو سره ، سره د ايراني تومنونو كمى هم نه شته ، چې معلوماتي شهرت ته رسېدلې خبره ده . كه خبره رالڼده كړو . هر څوك ، هېواد او متجاوز افغانستان ته د افغانانو په مرسته په خورا اسانۍ راغلي دي . د انگرېزانو تر مخه شاه شجاع راروان و ، خلكو تر يوه وخته د احمدشاه بابا په احترام څه موده ورسره گذاره وكړه ، خو چې خبره يې عزتى ته ورسېدله ترې بېزاره شول .

يعقوب خان له انگرېزانو سره د كنډمك معاهده ، چې د افغانستان د وېش او د انگرېزانو د حضور په معنى وه ، لاسليك كړه . عبدالرحمن هغه تائيد كړه او د ډېورنډ د كرښې له امله يې يو قوم په دوو برخو ووېشه . د داود كودتا ، د روسانو په مشوره او په روسيه كې د روزل شوو وړو ضابطانو په مرسته ترسره شوه . د خلق او پرچم د كودتا خوهر څه روسي وو ، د بېر كراتل خود روسانو د ټا نكونو په كټار كې وواو ...

د امريكايانو د راتلو لپاره خو لومړى له (١٥) زره څخه تر (٥٠) زرو ډالرو په بيه د اسلامي امارت په مقابل كې د مقاومت قوماندان واخستل شول او بيا د كرزي او عبدالحق په څېر كسان په هليكاپټرو كې راوړسول شول . ورپسې په (٥٢) الوتكو د افغانستان حاكميت او نړيوال قوانين نقض شول ... حكومت يې ونيو درايو په درغلى كې يې چې د امريكايي كوداكيا نو تر منځ د امريكا د نماينده خپلېزاد په وړاندې وشوه ، كرزى را ستره شو . بيا منصوب شو او بيا تر داوسه پورې ...

كه سړى تاريخ ته وگوري ، په ټولو هغو كسانو كې چې د تجاوز اسباب يې برابر كړل ، د بهر تيا نو په واسطه يې د ټيټو سترگو حكومت وكړ ، هغه تاريخي نوم يدى شخص شاه شجاع په نسبي لحاظ بد نه و . له تره كى تر كرزي ټول بې چون وچرا غلامان وو ، خوشاه شجاع چې كله وپوهېد ، چې انگرېزان دده حمايه نه غواړي ، بلكې د افغانستان تسخير يې موخه ده ، د ده مرسته نه كوي ، بلكې همدې استعمالوي . په پټه يې د هغوى په مقابل كې ، د جهاد اعلان وكړ ، له مجاهدينو سره يې مرسته اعلان كړه او په وروستيو كې خود جهاد ميدان ته راووت . مركيې هم د مجاهدينو له لوري نه ، بلكې د شخصي د بښمنۍ په پايله كې ووژل شو ، خو هغه اوس د كوداكيتوب په نړۍ كې متل گرځېدلای ، د نورو حال تاسو ترې قياس كړئ ، چې تر هغه يې د خپلو متجاوزو بادارانو په وړاندې كوم حركت نه كاوه ، ترڅو به يا هغوى بې ځايه كړل يا به له متجاوزينو سره يوځاى ختم شول ...

د كرزي خاتمه مستوره ده ، چې په دومره پراخه ځمكه كې به قبر ومومي او كه نه ؟ يا لكه تره كى په بالښت به ووژل شي او قبر به يې وركشي . يا به لكه امين لومړى مسموم او بيا بې قبره وركشي او كه د نجيب په څېر به راځوړند شي ...

دا خوپه تاريخ كې د دوو لوړو خبره وه متجاوزين او د هغوی كوداكيان. درېيم لوری هغه كسان دي، چې د هر تيروي مقابله يې كړې ده. هر وخت د مجاهدينو نوم وړيا ندي ولاړ شوی دی، په هره مرحله كې د هغوی ځانگړتياوې دا دي: په ډگر كې گټل، په خونه كې بايلل، په توره كېل، په ژبه بايلل، له نورو كېل او تر خپل منځ نه لوړول... دا چې دا مضنون دی، رساله نه ده. غوره گڼم تر خوپه دې موضوع د اشارې په توگه تم او ژر ترې تېر سم. له انگريزانو سره په خړپ جگړه روانه وه، نږدې و چې د هند د خاوري څه برخه لا مجاهدين ونيسي، خود دوست محمد خان د نساوړو د ډېلي په نښه رارسېدلو، د جگړې ډگر سور شو او دوست محمد خان راغی، د انگليس تر حمايه لاندې واكته ورسېد.

بل ځل انگريزان له سختې ماتې سره مخامخ شول، چې عبدالرحمن خان له هغوی سره په سازش كې رامنځته شو. دا ځكه چې مجاهدين يوه خوله نه وو، عبدالرحمن هم هغوی يا ووژل يا يې وشړل او يا يې په تورو ځاكه نو كې واچول تر څو مړه شول...

له روسانو سره رښتيا هم چې مجاهدين په مېړانه وجنگېدل، ښه تلفات يې وركړل او تلفات يې وليدل، خود تنظيمونو په گڼه كونه كې، دا ځواك ورسره پاته نه شو، چې په جينو (ژينو) كې د خپلې موخې، لاسته راوړنې او طرف استازيتوب وكړي، هر څه يې وبايلل...

د كمونستي نظام د وروستني مېرې د تېښتې پر مهال، ځينو مجاهدينو د خپلې تربېگنۍ او نه لورېښې له امله، خپل مقدرات د بل په لاس او واك معلوم كړل.

د رياست او صدارت د چوكيو په توپير يې يقينا د جهاد نمايندگي په فساد وكړه، كابل يې وران كړ او... له خلكو يې د ثور د اوومې او اتمي توپير ورك كړ...

نن سبا بيا حالات هغسې ښكاري، امريكا او (۴۳) ناټوي انډيوالان يې چې د صليب، يهود او هندو تر افكارو لاندې، د ديني دښمنۍ په احساس او د افغانستان د اشغال په تمه، له مجهزو وسايلو سره راغلي وو، په افغانستان باندې بريد يې د نورو هېوادو نو د تسخير دروازه كڼله، رښتيا هم مجاهدينو ورته سبق وركړ. په قوېو يې راوستل، خو قوښ يې پيل كړې، د مجاهدينو په صفونو كې يې د تفرق لپاره تبليغات پيل كړل، مصارف يې وكړل، اشخاص يې وپرسول.

داسې وخت را نږدې دی، چې همدا مجاهدين به ناست وي، د خپل تفرق له امله به يوه د دې جوگه نه وي، چې د خپلې تورې كټه، په ميز په خبر او ژبه خپله كړي...

رښتيا هم د انسان بدبختي دا ده، چې د نورو انسانانو تجربه خپله نه كني، بلکې هر څه په خپله تجربه كوي، اوسني مجاهدين تر هغو چې د روسانو په وړاندې وجنگېدل، نه غښتلي دي او نه هغومره سياسي تجربه لري، خو هغوی له ډېرو قربانيو سره داسې تش لاس پاته شول، چې ډېری يې نن غلام صفته ژوند لري او يا هسې ارمان كوي ناست دي. د هغوی د كمزوري كېدلو لامل د هغوی يې اتفاقي وه او د بې اتفاقي لاملونه يې دا وو:

- ۱- دښمن ورته دسيسي جوړولې.
- ۲- د هغوی ترمنځ، د واټن د پيدا كولو په موخه يې لگښتونه كول.
- ۳- استخباراتي شبكوېد تبليغات كول، ان د يوه اوبل په ضد يې وسله وال كروپونه د مقابل جانب له شعار او نوم سره جوړول.

۴- مجاهدينو سياسي اړتيا نه محسوسوله چې د نورو تعاون ته اړتيا لري، بلکې هر يوه په خپل ځان كې دومره ځواك لیده، چې افغانستان غوندې هېواد اداره كړي.

۵- لويه ستونزه دا وه، چې له ستر نوم سره يې واړه هدفونه درلودل. هغوی مجاهدين وو، جهاد ته جوړ وو، خود حكومت جوړولو تصور ورسره نه و. كه و، له محدودو كسانو سره و...

كه ننني مجاهدين د هغوی تجربې خپلې ونه گټي، هر څه له پيله تجربه كوي، پايله يې هم هغه ده، بلکې تر هغه لا زياته بده ځكه ده، چې مجاهدينو د روسانو په دښمنۍ كې نړيواله مرسته خپله كړې وه، خو ننني مجاهدين په همدې فقر هم اخته دي او د دښمن په صف كې يې ډېر هېوادونه سره هم غږي دي.

د هغه وخت په مجاهدينو كې ځينې داسې كسان وو، چې د سياسي كارو نوسوابق ورسره وو، چا د وکالت دوره تېره كړې وه، چا پخوا حكومتي د ندي درلودې او چا تنظيمي كارونه تجربه كړي وو او چا دا حوصله درلوده، چې د سياست د ډگر كسان جهادي صفونو ته ماييل كړي مثلاً، مرحوم مولوي محمد نبي وكييل او يا وجاهته د نظر

مرحوم خالص مطبوعاتي شخص وو، صبغت الله مجددي خو د تعليم له دورې لاسياسي شخصيت و. د سيد احمد گيلاني خو د ژوند سياسي اړخ تر نورو اړخونو قوي و. رياضي، سياف او حکمتيار د تنظيمونو سابقه درلوده. شهيد منصور د تنظيم استازيتوب په غاړه درلود او....

له دې سره سره داسې بې برخې پاته شول چې د جهاد مقاصد تر لاسه نه شول. که ننني مجاهدين د هغه مهال پېښې تجزيه او تحليل نه کړي، ښه يې خپل ځان او خطاوي يې سمې نه کړې، نو بيا خو حتمي خبره ده، چې تاريخ تکرار يري او په دوی په هم تکرار شي.

دامو باور دی، چې هر څه مقدر دي. اما انسان هم مکلف دی. الله تعالی د کوم قوم حال تر هغه نه بدلوي، تر څو يې قوم د تغير حرکت ونه کړي. **إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ...**

د دنيا هر څه اسباب غواړي، د اسبابو د نياد. په جغکا او جگړه کې هم پری او تاکامي آني او بي سببه نه وي. مقدمات لري، دلايل او اسباب غواړي. يوازې په جگړه هم جگړه نه گڼل کيږي. جگړه شاته د هغو اړامانو پالل

غواړي، د کومو لپاره چې جگړه کيږي. په هر حال، زما عرض دا دی چې که نور تاريخ راڅخه لرې دی. دروسا قوزور، تېری او ماتې خوتر سترگو لاندې پېښې دي.

روسا نو او نورو دښمنانو مجاهدين د نفاق په بيماري وځپل، ملېشې يې جوړې کړې، چې وروسته د تنظيمي جگړو او د مجاهدينو د نوم بدۍ عوامل هغوی شوي. دوستي او کلم جم ملېشې خو هغه څه دي چې تاريخ يې هېرولای نه شي.

امريکايان هم وځي، خو د هر متجاوز په خبر تر شا خير نه پرېږدي، هغوی چې د خاورو او څښتنو کولې خپلو دوستانو ته نه پرېږدي، وړانوي يې، ايا هغه افغانستان به جوړ پرېږدي چې ټول سياسي او جنکي وجهاهت يې په

کې بايللی دی؟ نه، هيڅکله نه. که روسا نو ملېشې او مينو نه پرېښودل، دوی به پرسولي اشخاص پرېږدي، د سمت او ژبې د نفاق اور چې راته بل دی،

هغه به نور هم تازه کړي. له اوسنيو تبليغاتو خويې ښکاري، چې د افغانستان او پاکستان لپاره به د کشمير په څېر، د ډېورنډ فتنه را ژوندۍ کړي، ځکه امريکا او انډيوالان يې نه پاکستان زغملای شواي، چې په اسلامي

هېوادونو کې يوازينی اتومي ځواک دی او په افغانستان زغملای شي، چې هغوی په کې له ماتې سره مخامخ شوي او په شرمونو وشر مېدل.

کاشکې هوشيار اوسو، مشترکات وپېژنو، له اشخاصو، تنظيمونو، قومونو، سمتونو او گاونډيو هېوادونو سره په هغه څه کې د تعاون روحیه خپله کړو، چې سره مشترک دي. داسې نه چې د شخصي، قومي يا گوندي گټود

تر لاسه کولو په مقصد ديني، ملي او سيمه ايزې گټې قربان کړو. که هېواد خوندي وي، قومونه، ژبې، کوندونه او اشخاص به هر څه خوندي وي، خو که هېواد په مصيبت اخته وي، د دين، سر او مال واک به مو پردي

وي.

د جهادي فکر مجلې

د اسامه بن لادن د شهادت د دوهم تلين په مناسبت

اکرام الدين کامل

اسامه څوک و؟

اسامه بن لادن (د مارچ ۱۰مه ۱۹۵۷ز) د ميلیونر محمد بن عوض بن لادن کور کې نړۍ ته سترګې وغړولې. پلار يې له اصله د يمن و، په ۱۹۲۰ز کال کې يې سعودي ته هجرت وکړ او د جدې ښار په بندرګاه کې يې کار پيل کړ، چې له همدې ځايه يې د سعودي له حاکمې کورنۍ سره اړيکې پيدا کړې. د ابن لادن اړيکې له امير فيصل سره هغه وخت نورې هم کلکې او ټينګې شوې؛ کله چې د فيصل بن عبدالعزيز او د ورور سعود تر منځ اختلافات پيدا شول، ابن لادن د دوی تر منځ روغه جوړه کې ډيرې هلې ځلې وکړې، خو بريالۍ نه شو. د فيصل ورور سعود بن عبدالعزيز چې د دولت خزانه يې په لاس کې وه، تشه پرېښوده او په خپله مخه لاړ، سعودي دولت خورا له ستونزو سره مخ شو، هماغه و چې محمد بن لادن د سعودي دولت د رسمي مامورينو (۶) مياشتې تنخوا ورکړه، فيصل بن عبدالعزيز د محمد بن لادن ددې نېکۍ په بدل کې د ټول سعودي د ودانيو د جوړونې قراردادونه ده سره وکړل.

په ۱۹۶۹ز کال د شيخ اسامه پلار، محمد بن لادن د مسجد اقصی ودانولو ته ملا وتړله، مسجد اقصی په جکړو کې سوځېدلی و، همدارنګه د حرمينو شريفينو د بيا ودانۍ کار هم دده په غاړه و، د بن لادن کورنۍ ته د درې حرمونه د بيا جوړونې وياړ هم ورپه برخه دی.

شيخ اسامه لا کوچنی و، چې پلار يې د الوتکې په يوه پېښه کې وفات شو، د پلار ځای يې مشر زوی سالم بن لادن ونيو، سالم هم په ټکساس کې د الوتکې د لويډو له امله مړ شو، مشري شيخ اسامه ته پاتې شوه، ويل کېږي چې د ورور د وفات څخه وروسته شيخ اسامه درې سوه ميليونه ډالرو په اندازه سرمايه درلوده.

زده کړه:

شيخ اسامه ابتدايه، ثانوي او لوړې زده کړې په جده ښار کې ترسره کړې. شيخ اسامه په لوړو زده کړو کې د لسانس کولو لپاره د اقتصاد پوهنځي خوښ کړ، دلته ځينې خلک وايي چې شيخ اسامه لسانس په سول انجترۍ کې کړی، خو له اقتصاد پوهنځي څخه يې د لسانس بری ليک اخيستل موثق دي. د تحصيل په دوره کې د اسلامي امت دوه بارزو شخصياتو محمد قطب او شهيد عبدالله عزام سره د هغوی د کتابونو له لارې همفکره شو، شيخ اسامه د کتابونو له مطالعې څخه وروسته ددوی له مفکورې او نظريې څخه خورا متاثره شو.

د شيخ اسامه استادان دده په اړه وايي چې نوموړی خورا غلی، نرم، آرام او شرمناکه هلك و، خپل کاري په خپل وخت کاوه، له نورو هلکانو سره يې خورا توپير درلود، شيخ دېرادېناک او مذهب و، په خپل ځان يې اعتماد درلوده، په زوره يې نه خنډل، هميشه يې تبسم کاوه.

جهاد او قرباني:

نړۍ ته مخه کول کله يې چې د اشغالګرو هديره وپېژندله:

شهيد عبدالله عزام چې د القاعده او د نړيوال جهاد بنسټګر ګڼل کيږي، د نړۍ د مجاهدينو د تربیې لپاره مرکزونه جوړ کړل، خو داسې شخصيات وروزي چې د اسلامي نړۍ لپاره قدوه وي او اسلامي امت ته تېر وياړلی عزت او درناوی بيا را ژوندی کړي، شيخ اسامه د شهيد عبدالله عزام په دغه مدرسه کې د شاګرد په حيث زده کړې پيل کړې.

سرو لښکرو چې په افغانستان مستقيما يرغل وکړ، شيخ اسامه د امهال په سعودي کې و، د رسنيو له لارې د افغانستان له وضعې څخه خبرېده، غوره يې وګڼله چې نېغ په نېغه حالات وڅاري، شيخ نه غوښتل چې د رسنيو دروغ او رښتيا ګډ سره ومني، همدا و چې د کراچۍ له لارې پېښور ته راغی. په پېښور کې يې له جهادي مشرانو سره وکتل، د افغانانو په خاوره د جهاد د قضیې په ټولو جوانبو يې ځان پوه کړ، په دې قانع شو چې قضيه يوازې د افغانستان نه، بلکې د ټولې اسلامي نړۍ ده او د خورا زيات اهتمام وړ ده، شيخ اسامه نېږدې يوه مياشت په پېښور کې تېره کړه، له هغې ورسته بيا سعودي ته لاړ. شيخ اسامه چې سعودي ته ورسېد، سمدلاسه يې د کورنۍ غړي، خپلوان او اندېوالان د سترګو ليدلي حال څخه خبر کړل. په سعودي کې يې د افغان مجاهدينو لپاره د مالي مرستو په راتولو بوخت شو، چې څه مال يې راجمع کړ، يو ځل بيا پاکستان ته ولاړ، په پاکستان کې شيخ اسامه د مجاهدينو په مرکزونو او د مهاجرينو په کمپونو شخصا ګرځېده، د هغوی احوال يې اخیسته او مالي مرسته يې ورسره کوله.

شيخ اسامه په لومړي ځل د جهاد ګرمو ښکېلو ته د روسانو د يرغل په اولنيو اوښو کې لاړ، د جلال آباد په لويه جګړه کې يې شخصا په خپله ګډون وکړ. کله چې شيخ اسامه د افغانستان غرونه او ستراتيژيک موقعيت وليد، نو د مجاهدينو لپاره يې مرکزونه جوړ کړل او دوی ته يې پراخه مالي امکانات برابر کړل.

شيخ اسامه چې په خپله د توري اتل و په (۱۹۸۴ز) کال کې د عرب مجاهدينو لپاره د بيت الأنصار په نوم مرکز جوړ کړ، بيت الأنصار د عرب مجاهدينو لپاره لومړی تمځای و، دلته د عرب مجاهدينو استقبال کېده، د افغانستان له وضعې خبرېدل او بيا جهاد ته لېږل کېدل. شيخ اسامه چې د مجاهدينو له مشرانو سره يې اړيکې خورا ټينګې وې او عرب مجاهدين چې له ده سره په بيت الأنصار کې پاتې کېدل، د څه مودې له تم کيدو وروسته افغان مجاهدينو ته لېږل.

دلته د شيخ اسامه اړيکې له شهيد عبدالله عزام سره نورې هم پخې شوې، دواړو اتلانو په ګډه د کار کولو هوډ وکړ، څو کارونه منظم او په يوه غشي دوه ښکاره وکړي.

شيخ اسامه په (۱۹۸۶ز) کال کې د خپل تنظيم د ساحې د پراخولو لپاره هڅې پيل کړې، د مجاهدينو لپاره يې (۶) ستر روزنځايونه جوړ کړل، د هغوی په فکري او بدني روزنې يې پيل وکړ، دی پوهېده چې عرب مجاهدين چې دلته ښه وروزل شي د ټولې اسلامي نړۍ لپاره او په ځانګړي ډول د عربي هېوادونو لپاره قيادتونه دي. نوموړی د اسلامي خلافت ارمانجن و، دا هڅې يې پيل کړې، چې د اسلامي امت د هر قوم او قبيلې کسان په نړيوال اسلامي او جهادي فکرو وروزي، د "امت" تصور او نظريه يو ځل بيا ژوندی کړي، مسلمان ته دا فکر او تصور ورکړي چې عجم، عرب، تور، سپين چې مسلمان وي سره وروڼه دي، سرحدات په اسلام کې هيڅ اهميت نه لري، هغه يوازې د يو ځانګړي ځای او خاورې د ازادۍ لپاره کوښښ نه کاوه، هغه د ټول اسلامي امت د خلاصون لپاره راوتلی و. د روسانو پر ضد جهاد د شيخ اسامه لپاره ښه طلايي چانس و، ده له دغه جهاد څخه يې پوره فايده واخيسته، نوموړي غوښتل چې د افغانانو د جهاد په برکت به اسلامي خلافت يو ځل بيا ژوندی شي، خو ارمان يې د هوس او د پيسو څو مينانو له خاورو سره

خاوري كر.

شيخ اسامه چې تردې مهاله پرې د چا لخوا څه بنديز نه و، مجاهدين يې په پراخه پيمانه جهاد ته لېږل، د روسانو پر ضد د جهاد په دوره کې يې زيات وخت په سنګر کې تېرولو، سعودي ته يې تګ راتګ خورا کم و او له سخت ضرورته پرته چېرې نه تللو.

"القاعده" څه و؟

شيخ اسامه له ملکرو سره د "سجل القاعده" په نوم مرکز تاسيس کړ، د دغه مرکز موخه او هدف دا و، چې عرب مجاهدين او يا نور بهرني مجاهدين چې افغانستان ته د جهاد لپاره راټلل، د هغوی بشپړ تفصيلات دوی له ځانه سره ثبت کړي، د مثال په ډول کله راغلل، کومې جبهې سره لاړل، چېرې ټپي شو، شهيد دی که ژوندی، اسير دی که ازاد او داسې نور معلومات دوی له ځانه سره ثبتول. دغه د نوم ثبتونې مرکز د وخت په تېرېدو سر د تنظيم شکل اختيار کړ.

شيخ اسامه په (۱۹۸۹ز) کال کې سعودي ته بېرته لاړ، تر (۱۹۹۱ز) کال پورې په سعودي کې پاتې شو، بيا دوهم ځل لپاره بيا افغانستان ته راغلو او د مجاهدينو د خپلمنځي جګړو له امله له افغانستانه بيا سودان ته لاړ او هلته يې ځينې خيره کارونه پيل کړل. سعودي حکومت سره اختلافات:

کله چې سرو لښکرو په افغانستان کې شرمېدلې ماتې وخوړه او له افغانستانه وتلو ته اړ شول، شيخ اسامه سعودي ته سفر وکړ، شيخ چې سعودي ته لاړ، هلته حکومت د سفر کولو او له سياسي فعاليت نه منع کړ. شيخ چې فکر او نظريه يې نړيواله وه، د اسلامي خلافت لپاره يې خپل مال او ځان قربان کړی و، کله يې زړه غوښتل چې په ارام کېني، شيخ اسامه دې حالت خورا خوړولو. په (۱۹۹۰ز) کال کې چې عراق په کویت برید وکړ او سعودي حکومت باندې يې د برید کولو ګواښونه کول، نو شيخ اسامه د سعودي پاچا فهد او د کویت پاچا جابر الصباح ته وړاندیز وکړ، چې دی د دې دواړه هېوادونو سرحدات ساتي، خو دواړو ونه منله او په مستقيم ډول يې له امريکا څخه ګومک وغوښت، شيخ اسامه سعودي ته د امريکايي پوځيانو له ننوتلو سره کلک مخالفت وښود، دا يې اشغال او د حرمينويې حرمتي وګټله، همدا و، چې د آل سعود له کورنۍ سره يې اړيکې خورا ترينګلې شوې، شيخ د سعودي حکومت دا عمل غنده، دا يې د اسلام له نواقضو څخه باله او کفر يې ګانه.

شيخ اسامه د نړۍ علماء دې ته هڅول چې د سعودي حکومت د دې اقدام پر ضد پاڅي او د سعودي ناخوانه دولت په ضد فتوی ورکړي، شيخ په سعودي کې په علني توګه د امريکايي پوځ د ويستلو لپاره کار پيل کړ، خو د ستونزو له امله په دغه کوښښونو کې کامياب نه شو.

د شيخ اسامه ژوند په سعودي کې تريخ شو، همدا و، چې سعودي پرېښودلو ته اړ شو، له سعودي حکومت څخه يې د سفر اجازه وغوښته، هماغه و، چې په دې شرط چې د کارونو له پای ته رسولو څخه وروسته به بېرته سعودي ته راګرځي د سفر اجازه ورکړه. شيخ اسامه سعودي الی الأبد پرېښود او افغانستان ته يې هجرت وکړ، د خپلمنځي جګړو له امله له افغانستانه بيا د سودان پلازمېنې خرطوم ته لاړ. د شيخ اسامه ټوله سرمايه سعودي حکومت منجمده کړه، يانکي اکاونټونه يې وربند کړل او د سعودي تابعيت يې ورځتم کړ. د سعودي حکومت دغه ناخوانه کارونو دی وهڅولو چې د سعودي د ظالم دولت پر خلاف دريځ خپل کړي.

کله چې نوموړی له سعودي څخه افغانستان ته راستون شو، په افغانستان کې نوی نوی د ډاکټر نجيب حکومت رنګ شوی و، ځينی مجاهدين په خپلو منځونو کې په جګړو اخته وو، شيخ اسامه عرب

مجاهدينو ته فرمان صادر كړ، چې په كورنۍ جگړو كې دې هيڅكله كډون نه كوي، شيخ اسامه د مجاهدينو د مشرانو ترمنځ روغه جوړه كې خورا ډېرې هلې ځلې وكړې، خو متأسفانه كامياب نه شو. شيخ اسامه چې د افغانستان ستونزمن حالات وليدل، پوه شو چې دلته ورته ژوند نور سخت دی، نو د سودان په لورې يې مخ كړ.

سودان كې ژوند:

شيخ اسامه په (۱۹۹۱ز) كال كې سودان ته پټ له ملكرو سره پټ سفر وكړ، تردې مهاله يې چې پيسې لا منجمدې نه وې، سودان سره يې په پراخه پيمانه كومكونه وكړل، شيخ اسامه د بيا رغونې ټېكې، د باغونو جوړول او د خرطوم او بور سودان ترمنځ سړك (دا د سودان تر ټولو لوی سړك دی) په شخصي مصارفو جوړ كړ.

(۱۹۹۲ز) كال شيخ اسامه چې په سودان كې اوسېده، د سعودي حكومت لخوا ورته په څو واړې وړانديزونه وشول، چې سعودي ته بېرته ستون شي، خو ده ونه منله، همدا و چې دده ټوله سرمايه يې منجمده كړه او دوه كاله ورسته يعنې په (۱۹۹۴ز) كال كې يې د سعودي تابعيت هم ورڅم كړ. شيخ باندي دا تور هم و، چې د رياض په چاودنو كې يې لاس و.

له دغو پېښو وروسته د امريكا او سعودي حكومت سودان باندې خورا زيات فشار واچولو، څو اسامه له سودانه وباسي، همدا و چې شيخ اسامه په افغانستان كې له هغو مخلصو مجاهدينو سره چې دده پرې له پخوا اعتبار و او كلكه انډيوالي يې ورسره لرله تماس ونيو، شيخ له مرحوم مولوي محمد يونس خالص بابا سره چې په ننګرهار كې يې خورا زيات نفوذ لرلو اړيكې ټينګې او له سودانه ننګرهار ته راغې، شيخ اسامه چې د امت غم ارام ته نه پرېښوده، په ننګرهار كې مجاهدينو لپاره روزنځايونه جوړ كړل، مولوي خالص بابا رحمه الله په خپله قاميلۍ كې چې د مجاهدينو لپاره يې له دولت څخه اخيستې وه، شيخ اسامه او ملكرو ته څو جريبه ځمكه وركړه، مولوي خالص بابا خپل ملكري وهڅول، چې له شيخ اسامه سره هر اړخيزه مرسته وكړي او د هغه مېلمه پالنه وكړي.

طالبانو ننګرهار په بشپړه توګه ونيوه، شيخ اسامه په ننګرهار كې په ډېره ښه توګه سره خپل جهادي كارونو ته ادامه وركوله، چې طالبانو كابل ونيو. اسلامي امارت چې د افغانستان (۹۵) سلنه ځمكه باندې حاكم شو، اميرالمؤمنين شيخ اسامه ته هركلۍ ووايه، د هغه حمايت يې اعلان كړ او كندهار ته يې وبللو، په دغه موده كې سعودي چې د اسلامي امارت سره يې سفارتي اړيكې درلودلې، په څو واړې يې د شيخ اسامه د سپارلو غوښتنه وكړه، خو اسلامي امارت د سعودي غوښتنه اسلامي احساس او افغاني دود سره په ټكر كې وكنله، ځكه شيخ د افغانانو د مېلمه او ورور په توګه په افغانستان كې اوسېده، اسلامي امارت دا ډيره ناځواني ګڼله چې خپل ورور او مېلمه دې دښمن ته تسليم كړي.

د (۱۹۹۷ز) كال په پای كې شيخ اسامه د خپلو جهادي كارونو د بيا پيل كولو لپاره ملا وترله، تر ټولو د مخه يې د افغانستان او پاکستان علماوو څخه داسې فتوى وغوښته، چې په خليج كې د امريكايي ځواكونو په اړه يې دريځ، تاييد كړي. شيخ اسامه په علني توګه د امريكا پر خلاف جهاد اعلان كړ، همدارنګه په يوه خبري ناسته كې يې په امريكا د بريدونو كواټس هم وكړ.

د امريكا په مقابل كې جهاد:

(اګست ۱۹۹۸ز) كال په كينيا او تنزانيا كې د امريكا په سفارتونو چاودنې وشوې، چې امريكايي

چارواکو د دغو چاودنو تر شا د شیخ اسامه لاس وباله، امریکایانو د دې په بدل کې هغه د دوا کارخانه چې شیخ اسامه په سوډان کې جوړه کړې وه، بمبار کړم. همدارنګه په خوست او کندهار یې څو توغندي وويشتل چې شیخ له خپلو ملګرو سره په کې بچ پاتې شو. له دغو چاودونو وروسته امریکا پر اسلامي امارت نور هم فشار زیات کړ، شیخ اسامه یې وغوښت، خو په هر وار اسلامي امارت د امریکا غوښتنه ردوله.

په (۱۹۹۹ز) کال کې شیخ اسامه د امریکا د ایف بی آی په تور لست کې د اهمو مطلوبو کسانو په نوملړ کې شامل شو.

شیخ اسامه لکه مخکې مو چې یادونه وکړه په یوه ناسته کې علنا د امریکا پر خلاف د جګړې اعلان وکړ، همدا و چې د شیخ اسامه ملګرو (۴) امریکایي الوتکې پټې کړې، چې دوه الوتکې د نیویارک د نړیوال تجارتي مرکز دوه ودانیو سره د ستمبر په ۱۱مه ۲۰۰۱ز کال ټکر کړې او دغه دوه ستري ودانۍ یې له منځه یوړلې، درېیمه الوتکه په بنسلفانیا کې وغورځېدله، څلورمه الوتکه یې د پنتاګون (د امریکا دفاع وزارت) سره ټکر کړم. په دغو پېښو کې نږدې درې زره امریکایان ووژل شول.

د امریکا لپاره پر افغانستان د برید کولو پلمه برابره شوه، له اسلامي امارت څخه یې غوښتنه کوله چې یا خوبه اسامه راکوئ او یا ځان جنګ ته تیار کړئ، د اسامه بن لادن د ورکړې خبره اسلامي امارت په هیڅ شکل سره نه شوه منلای، د اسلامي ورورولۍ احساس او غرور دا اجازه نه ورکوله چې یو ورور او مېلمه دې کافرت ته ور تسلیم کړي.

امریکا د پاکستان له کراچۍ، د بحر له لارې په (۷ اکتوبر ۲۰۰۱ز) کې بمبار وکړ، د ځمکې له لارې شمالي تلوالې او پخوانیو پاتکیانو اسلامي امارت سره جګړه پیل کړم تقریبا له دوه میاشتو مقاومت وروسته او د سختې ولسي خسارې له کبله اسلامي امارت شاتګ غوره کړ او هېواد امریکایانو اشغال کړ، په ټانک سپور کرزی یې عبوري رئیس جمهور وټاکه، ټول پخواني جنګسالاران د امریکا تر څنګ ودرېدل د اسلام او مسلمانۍ نوم اخیستل کران شو، امریکا نارې سورې وهلې چې یا له موږ سره ودرېږئ یا له ترهګرو (مسلمانانو) سره!

د اسلامي امارت مجاهدین غرونو ته وختل، ژوند ورته په دنیا کې کران شو، خو همت یې ونه بايله، لوړه تنده یې قبوله کړه، خو تسلیم نه شول، د امریکا د غرور د ماتولو لپاره یې چریکي عملیات پیل کړل.

شیخ اسامه، ایمن الظواهري او امیر المؤمنین د غرونو پناه گزین شول، امریکا خپل ټول توان سره په دې ونه توانېدله چې دوی پیدا کړي، توره بورې غرونه یې له یوې مخې په شیخ اسامه پسې چې همدلته پټ و، چاڼ کړل، غرونه یې وسوځول، بمبار یې کړل، خو حافظ او ناصر الله دوی له هر څه په امن و امان کې وساتل.

(۲۰۰۱ز) کال څخه وروسته د شیخ اسامه د مرګ او ژوند په اړه بېلا بېل راپورونه خپاره شول خو په (۲۰۰۴ز) کال کې شیخ په یوه فلم کې ښکاره شو، چې د امریکا ټولې بې بنسټه ادعاوې یې رد کړې. وخت په وخت د شیخ اسامه ویډیو او غږیز پیغامونه خپرېدل، هغه خپلو ملګرو ته د صبر او استقامت ویل، هغه همېشه ویل چې هیڅکله به د امریکا پر ضد له جنګه په ارام کېنم، تر څو چې په فلسطین کې مسلمانان په ارام نه شي او تر هغې چې د امریکا اخري عسکر د محمد صلی الله علیه وسلم د امت د ځمکې څخه وتلی نه وي.

زهد، تقوی او اخلاق:

شیخ اسامه که له یوې خوا د خپلو ملګرو په منځ کې په غیرت، جنگي پوهې او زړورتیا شهرت درلود، له بلې خوا یې د زهد، تقوی او عاجزی ساری په ډېرو کمو خلکو کې ترسترګو کېده، دی د تقوی او پرهېزګارۍ یو نمونه او سمبول و.

د جنگ په میدان کې هغه خپلو ټولو ملګرو ته دا توصیه کوله، چې بې ګناه خلکو ته څه زیان او تکلیف ونه رسوي. ولسي خلکو سره ښه چلند وکړي، د اسامه په لیکونو کې دې ته ښه اشاره شوې.

د شیخ اسامه ملګري د دده په اړه وایي چې همېشه به روژه و، د تهجد لمونځ یې هیڅکله نه پرېښوده، خپلو ملګرو سره یې ددې آیت په مصداق چلند کولو: {اَشْدَاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ} یعنې مومنان د کفارو په مقابل کې خورا سخت دریځه او په خپلو مینځو کې پریوېل مهربانه وي. د شیخ اسامه په اړه دده نږدې ملګري ډاکټر ایمن الظواهري وایي چې: نوموړی خورا زیات وفاداره او په وعده ولاړ سړی و، نوموړي د خپلو ملګرو قربانۍ هیڅکله نه هېرولې، په ځانګړي ډول د ستمبر د ۱۱مې په پېښه کې شهید ۱۹ کسان به ده همېشه یادول، له الله جل جلاله څخه یې ورته د مغفرت دعاګانې کوله.

میلیونر شیخ اسامه په افغانستان کې په داسې کور کې ژوند کاوه، چې یو عادي سړی هم په کې ژوند کولو ته زړه نه ښه کوي، وران ویجاړ ختین کور، ماتې دروازې او داسې نور هغه څه وو، چې د میلیونر اسامه په کې ددې امت د بیا د احیاء په خاطر شپې سبا کولې. هغه کولای شول چې په حرم کې کښي، روژې ونیسي، زکاتونه ورکړي، لمونځونه وکړي، خونه! هغه ځان له دې زیات مسئول ګانه، په حرم کې کښاستل ورته حرام ښکارېدل، هغه لیدل چې مسلمان سوځي، وژل کیږي، له کوره ویستل کیږي او دی دې په حرم کې په ارامه ناست وي. شیخ اسامه ته په حرم کې له کښاستلو څخه دا زړواري غوره ښکارېده، چې دې امت کې د جهاد روح بیا تازه کړي، مسلمان امت له غلامۍ آزاد کړي، تېر عزت او ویاړ یو ځل بیا مسلمانانو ته ورپه برخه شي. له همدې امله یې سختی، لوړې او تندي کرمې ومنلې.

شهادت:

بالاخره د جهاد ستر سالار، امام، شهید اسامه بن لادن د دوشنبې په سهار (می میاشت ۲مه ۲۰۱۱) د امریکایي بحري ځواکونو په عملیاتو کې چې (۲۵) تنو په کې برخه اخیستې وه، د پاکستان په ایبټ اباد ښار کې د زوی په شمول په شهادت وروسول شو. (انا لله وانا الیه راجعون) د شهید اسامه بن لادن په اړه د اسلامي نړۍ ولسونو په یوه غږ دا وویل چې: "عشت عزیزا ومت شهیدا" د عزت ژوند دې وکړ او شهید شوې. د مسلمان ولسونو لخوا ورته د "محي الجهاد" سپېڅلی لقب ورکړل شو.

د شهادت خبر یې په نړۍ کې د اور په شان خپور شو، له هغې وروسته چې امریکایي جمهور رئیس بارک اوباما د اسامه د شهادت اعلان وکړ، د درې یا څلور ورځو په تېرېدلو سره د شیخ اسامه د شهادت

خبر په رسنيو کې (۸۴) ميليونه واره ذکر شوی و او د ۲۱مې پېړۍ درېيم ستر خبر و.

کفن، دفن:

شيخ اسامه چې د کوم هېواد تابعيت يې نه لرلو، کوم هېواد په رسمي توګه د هغه جسد ونه غوښت، دامريکايانو په ويناچې هغوي يې په همدې پلمه جسد بحرالعرب ته وغورځاوه، که څه هم د جلال اباد

نجم الجهاد فاميلي مېشتو (خالص بابا فاميلي) د الجزيرې له لارې د شيخ شهيد جسد وغوښت، خو امريکا نه غوښتل چې د ده مزار له مرګه وروسته هم د جهاد او سرلوړۍ الهام ورکړي.

په رسمي توګه ټولو اسلامي (!) هېوادونو غير د فلسطين د حماس څخه د شيخ په شهادت خوښي څرګنده کړه د شيخ اسامه غايبانه جنازې په افغانستان، فلسطين، يمن، عمان، کويت، پاکستان، سودان، موريتانيا او نورو هېوادونو کې وشوې.

هو! شيخ اسامه شهيد شو، د جهاد او فداکارۍ يو ستره ډيوه ګل شوه، خو اسلامي امت د شيخ اسامه په څېر په زرګونو نور ځوانان او قيادونه لري، چې اسلامي امت له ښکېلو بدمرغيو څخه خلاص او پخوانۍ عزت او وياړ يو ځل بېرته ترلاسه کړي، هره مور اسامه زېږوي د محمد صلی الله عليه وسلم هرامتي اسامه دی، دا نړۍ د اسامه بن لادن په څېر سلګونه نه، بلکې په زرګونو اسامه لري، دا امت اوډه دی، بيدارولو ته اړتيا لري، دوی ته د بلال اذان په غوږ کې ګول غواړي، د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا حديث وريادول غواړي:

« اذال... وترکتكم الجهاد سلط الله عليكم ذلا لن ينزعه عنكم حتى ترجعوا الى دينكم »

که... او جهاد مو پرېښود، الله به مو داسې ذليله کړي، چې هيڅوک به مو له دې ذليل ژونده خلاص نه کړي، څو پورې خپل دين ته رجوع ونه کړئ (يعنې جهاد پيل کړئ).

او د عمر رضي الله عنه دا وينا وريادول غواړي چې: "نحن قوم اعزنا الله بالاسلام فمهما ابتغينا العزة بغيره اذلنا الله". موږ ته الله په اسلام عزت راکړی، که د اسلامه پرته مو په بل څه کې د عزت موندلو کوښښ وکړ، الله به مو ذليله کړي.

په دې هيله چې د شهيد اسامه بن لادن ارمانونه دده ملګري او همسفره پوره کړي. روح يې ښاد او ياد يې تل

کرزی غواري (اسرائیل) یوهیواد وي !

عاصم خارکر

د یو مسلمان په حیث به دې ته اړتیا نه وي چې ووايو: اسرائیل د اسلام دښمنان دي او موږ باید ورسره د خپلې عقیدې په بنیاد دښمني وپالو، بلکې په ټوله کې یهود د یو ملت په څېر هم د مسلمانانو سره سخت دښمنان دي. الله تعالی فرمایي {لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودُ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا} - المائدة (۸۲) اسلام سره د یهودو د دښمنۍ تاریخي شالید به ټولو ته څرګند وي. دغه راز مسلمانان هم د اسلامي تاریخ په اوږدو کې دې قوم سره خپله دیني دښمني پرمخ وړې. خود شلمې پېړۍ په نیمایي کې د "اسرائیلو" په نوم د یو دولت له منځته راتګ وروسته هم اسلامي نړۍ د هغوی مخالفت څرګند کړ او لا هم په دې نوم یوهېواد سره په خپل عداوت ولاړ دي.

کله چې د (۱۹۴۸م) کال د می د میاشتې په څوارلسمه نېټه د منځني ختیځ په یوه ټوټه ځمکه د اسرائیلو په نوم د یوهېواد د رامنځته کېدو اعلان وشو. په سمدستي توګه یې اسلامي نړۍ مخالفت وکړ او یوازې یوه ورځ وروسته د منځني ختیځ یو شمېر هېوادونو عملاً د اسرائیلو پر ضد جنګ اعلان او پیل کړ. خود چې له یوې خوا اسلامي امت یو واحد قیادت نه درلود. ډېری هېوادونو تازه تازه خپلواکي تر لاسه کړې وه او د عثماني خلافت په څېر یو قوي ځواک د غربي نړۍ په دسیسوله منځه تللی و.

له بلې خوا د اسرائیلو تر شا هماغه هېوادونه ولاړ وو چې نورو هېوادونو ته یې په شرطونو استقلال ورکاوه او په دوهمه نړیواله جګړه کې یې بریالیتوب په برخه شوی و. له اروپا څخه جوړې جوړې یهودان راروان وو او د بیت المقدس په شاوخوا کې مېشتېدل. د یهودو د مشرانو لخوا کلونه پخوا طرحه شوی پلان د عملي کېدو او بریالیتوب په درشل کې و او دوهمې نړیوالې جګړې د ملګرو ملتونو (UN) په نوم غربي نړۍ ته یو داسې له شیطانت ډک کچې زېږولی و. چې هر څوک یې پرې وېرول. د اسرائیلو پر ضد هغه جګړه دومره بریالۍ نه شوه. چې دغه د سرطان دانه په لومړي سر کې د اسلامي نړۍ له بد نه ویاسي. اسلامي امت ته له دې مرضه نجات ورکړي.

خو: کله چې په ملګرو ملتونو کې د غړیتوب د تر لاسه کولو وخت شو: نو ټولو اسلامي هېوادونو یې رسمیت پېژندلې څخه انکار وکړ او په یوه خوله یې رد کړ. چې یو یې افغانستان و. افغانستان له هغې مودې تر اوسه چې نژدې څلور شپېته کاله کیږي په حکومتي او ملي کچه له اسرائیلو سره هیڅ راز اړیکې نه دي ساتلي.

دولس کاله د مخه کله چې امریکا او ملګرو یې افغانستان اشغال کړ. پر هېواد یې پوځي تېري وکړ او لسیکونه زره بهرني سرتېري په افغانستان کې مېشت شول، بیا هم عملاً اسرائیلو، چې د امریکا کلک متحد دی، نه خوا افغانستان ته خپل عسکر واستول. نه یې په ډاګه د مالي او لوژستيکي مرستې اعلان وکړ او نه یې د افغانستان په موضوع کې ډېره دلچسپي وښودله. علت یې دا ښودل شوی چې افغانستان له اسرائیلو سره ځانګړې حساسیت او دښمني لري. که چېرته هغوی هم افغانستان ته عسکر واستوي. نو په لومړي سر کې به له خورا سخت غبرګون سره مخ شي. جګړه به په پیل کې د ماتې په برخلیک اخته شي او امریکا به هغه یو شمېر ملاتړي هم له لاسه ورکړي. چې اوس یې لري.

سره له دې چې اسرائیلو د امریکا او متحدینو پوځي ملاتړ و نه کړ او افغانستان ته یې نه عسکر واستول او نه نظامي قوت. خو ویل کیږي چې په افغانستان کې د ګانا او استرالیا لخوا کارېدو نګې یې پیلوټه الوتکې د اسرائیلو جوړې او دغو هېوادونو ته یې صادري کړي دي. په داسې حال کې چې اسرائیلو په افغانستان کې پوځي حضور نه درلود او نه یې مالي مرستې راروانې وې. خو تر بل هر چا افغانستان ته ډېر متوجه و. د افغانستان په اړه یې وخت په وخت د امریکا یې پوځي او ملګري لوړ رتبه مسئولینو سره لیدنې کتنې کولې او د افغانستان موضوع به یې په دقت سره څارله. چې همدغه نړۍ. دریځ او پالیسي یې اوس هم روانه ده.

په افغانستان کې جګړه د امریکا، اروپا او ځینې اسیايي هېوادونو د سرتېرو په وینو او پیسو پرمخ روانه ده. خو په دې ټوله موده کې اسرائیلو یوازې او یوازې د خپل منافق خصلت او د اسلام په مقابل کې درېدلو په نیت په افغانستان کې داسې کړنوته لاس واچاوه. چې هم په اصطلاح د اسلام پینې ووهي (لا قدر الله) او هم د دې سپېڅلي هېواد د مسلمان ملت ملاقاته کړي.

لکه چې ویل کیږي اسرائیل د داسې تاریخي اثارو او لرغونو توکو په پېرلو لګیا دي، چې په افغانستان کې له پخوا څخه د یهودو شتون ثابت کړي او یو شمېر دغسې توکي یې تر لاسه کړي هم دي. کېدلای شي چې په حکومتي کچه یې مرسته شوي وي. ګوندې دغه منافق ملت کوښښ کوي په افغانستان کې خپلې ریښې په زیات ورسوي او په راتلونکي کې عملاً زموږ ګران هېواد ته لاسونه را اوږده

همدا راز يې خپلو شومو اهدافو ته د رسېدو لپاره په افغانستان کې د فحشاء او عريانیت د خپراوي په هدف هلې ځلې پيل کړي، د اسلامي شعایرو او اصولو د ماتولو او منځه وړلو په هدف يې لاس پېښې وهل پيل کړل، د افغانستان د ملي عنعناتو د مسخ کولو لپاره يې کوښښونه پيل کړل او خپلو اهدافو ته د رسېدو لپاره يې د همدې خاورې له منځه ځينې خرڅ شوي او لادينې څپرې غوره کړې. د اسرائيلو د اهدافو د پلي کولو لپاره يو ستر چينل "طلوع" تلویزیون دی، چې اسرائيل يې مالي تمویل کوي او دغه تلویزیون په بشپړ اخلاص سره پردی اجنډا پر مخ وړي. د ځوانانو بې لارې کول، له اسلامي او افغاني اصولو او ضوابطو بغاوت ته هڅول، د پردیو پيروی او نور دې ته ورته هغه څه دي چې طلوع تلویزیون يې د تر سره کولو کوښښ کوي.

دغه راز اسرائيل په خپله د هېواد په زړه کې په لسگونو جاسوسان او ایجنټان لري، چې ډېر کم يې څرګند دي، خو هغه شمېر چې لا پېژندل شوي نه دي، کېدای شي له دې دوه او درې ډېر وي.

دا ټول هر څه د پردې تر شا روان وو، داسې اسناد او شواهد وه وو خپاره شوي، چې په افغانستان کې د اسرائيلو عملي او بالفعل شتون ثابت کړي او کېدای شي دا په نفاق کې د يهودو پخې او تاریخي تجربې نتیجه وي، چې ته د چاپام ورواوښت او نه چا په دې برخه کې ډېر کار وکړ. بلکې هم يې په خپله خپلو شومو موخو ته د رسېدو په لار کې له هېڅ ګام پورته کولو دريغ ونه کړ او نه هغو په خپلو خدماتو کې ناغیرې وکړه چې د همدوی په چوپړ کې دي.

په ۲۰۱۳/۲/۲۶ نېټه د اسلامي امارت څو تنو قهرمانو مجاهدینو د ننگرهار ولایت په مرکز جلال اباد کې پر یو پوځي روزنیز مرکز استشهادي بریدونه تر سره کړل، د عملیاتو له پای ته رسېدو وروسته د اسلامي امارت ویاند ذبیح الله مجاهد په خپلو څرګندونو کې وویل چې په دې بریالیو عملیاتو کې یو شمېر يهودي او د اسرائيلو تابعیت درلودونکي روزونکي هم له منځه وړل شوي دي.

په ځانګړې توګه د يهودو او اسرائيلو یادو ته زما لپاره تجسس زیږوونکې وه، زه په دې فکر کې وم چې د اسرائيلو شتون او په اصطلاح افغان ځواکونو ته د اسرائیلي روزونکو په لاس روزنه او ټرینینګ ورکول راته تر دې بریده عجیبه ښکاره شول، چې ما فکر کاوه، یو افغان که ډېر هم وغولیري، د امریکا او لندن ډالر او پاونو نه ورته مرستې وېریني، خپل او پردی ورته د پردیو دغه بې بلنې راتګ بیا هم میلمستیا تعبیر کړي. هغوی ورته په خپلو فتاوو او شریعت پوهنه مستامین معرفي کړي، د هغوی ساتنه یې د نده وېولي، مومن او افغان ضمیر به یې دا څنګه ومنې چې یو اسرائیلي یا يهودي ورته روزنه ورکوي او د خپل ورور وژلو ته یې چمتو کوي.

زما سره راوړې شوې پوښتنې نه وې حل شوې او لا هم په په ځواب پسې ګرځېدم چې د اسلامي امارت د فرهنګي کمیسیون لخوا د خپریدونکي (مورچل) مجلې پنځه پنځوسمه ګڼه راورسېده او په همدې مجله کې د جلال اباد د عملیاتو له تنظیموونکو سره مرکه شوې وه.

د عملیاتو تنظیموونکو په خورا واضحه ټکو ويلي وو، چې د جلال اباد په روڼیز مرکز کې اسرائیلي روزونکو شتون درلود او ډېری یې له منځه وړل شوي دي، نور نو د شک ځای پاتې نه و، یوازې همدومره چې خپله د کرزي د رژیم چارواکي له اسرائيلو سره په تعلق اعتراف وکړي او له اسرائيلو سره د کرزي د ادارې اړیکې په ډاګه شي.

په همدې موضوع پلټنې راته یو څه روښانه کړل او هغه په دې ډول چې له یوې اوږدې مودې راهیسې اسرائيلو د خپلو ورکو شویو قبیلو د لیون تر نوم لاندې داسې تبلیغات پیل کړي او یا یې په خپلو تحقیقاتو او څېړنو کې داسې ثابته کړې ده، چې ګوندې د افغانستان یو شمېر قبایل د يهودو برخه ده، اسلامي مفکرین او د يهودو فعالیتونو څارونکي باور لري چې له همداسې اعلاتونو، مدني ټولنو، مؤسسو او څېر نیزو مرکزونو اسرائیل په حکومتي کچه کوښښ کوي چې افغانان يهودیت ته مایل او له اسلامه یې واړوي.

همدا راز ویل شوي چې د دوه زره او شپږم میلادي کال په لومړیو کې د اسرائيلو د بهرنیو چارو د وزارت دوه تنو مرستیالانو او د حامد کرزي د رژیم د بهرنیو چارو د وزارت څو تنو لوړ رتبه چارواکو په لندن کې کتلي او د پټو اړیکو د تقوینې لپاره یې خبرې کړي، دا ځکه چې له دې وړاندې د کابل او تل ابیب تر منځ اړیکې جوړې شوې وې، او وخت په وخت د لا پیاوړتیا لپاره لیدونکو کتنو ته اړتیا وه.

دغه راز د دوه زره او پنځم کال د اکتوبر په میاشت کې حامد کرزي د یوې اسرائیلي ورځپاڼې (یدیعوت احرو نوت) سره په مرکه کې وویل: هیله لري چې له اسرائيلو سره اړیکې پیدا کړي.

له هغې یو کال وروسته په دوه زره او شپږم میلادي کال کې په یو بهرني کنفرانس کې کرزي وویل چې: له اسرائيلو سره د

ديپلوماتيكي اړيکود جوړولو شونتيا نه شي ردولای.

خواوس داسې ښکاري چې حامد کرزي خپل دغې ارمان ته رسېدلی او په مذهبي ډگر کې د امريکا د بادار غلامي يې هم په نصيب شوې ده. نوموړي د روان ميلادي کال د جون د مياشتې په نهمه نېټه د قطر په مرکز دوحه کې د (امريکا او اسلامي تړن) تر عنوان لاندې جوړ شوي لسم کنفرانس کې په خورا واضحه توگه له اسرائيلو سره خپله همدردۍ او دوستي څرگنده کړه. هغه د څو غولولو تګو الفاظو او جملو له ښکته پورته کولو وروسته په ډاگه وويل: "آيا مسلمانان غواړي چې اسرائيل سيمه پرېږدي؟ نه، مسلمانان داسې نه غواړي. زه د يو مسلمان په حيث داسې نه غواړم. زه غواړم چې اسرائيل او د اسرائيلو خلک د نورو هېوادونو په شان د يو دولت او ملت په څېر ژوند وکړي".

يو لړ اسناد څرګندوي چې حامد کرزي څو څو ځله د اسرائيلو اوسني جمهور رئيس شمعون بيريز سره کتلي، په اصطلاح د افغانستان د "اسلامي" جمهوريت جمهور رئيس حامد کرزي د اسرائيلو جمهور رئيس شمعون بيريز يو (بتاغلی!) سړی، او د (سولې!) مبارز بللی دی.

په دوحه کې د کابل د رژيم مشر حامد کرزي دغه څرګندونې د هغه شخصي نظر او عقیده کېدای شي، خو د يو مسلمان او افغان په څېر نه، ځکه چې اسرائيل د اسلام او مسلمانانو ابدې دښمنان دي او هغه څوک دي چې په طول د تاريخ کې يې د بيت المقدس تقدس تر پښو لا ندې کړی او د يو غير قانوني دولت د رامنځته کولو څخه وروسته يې د فلسطين پر مسلمانانو چپه مېچنې وګرځولي.

حامد کرزي تېروتنې چې وايي مسلمانان نه غواړي اسرائيل له سيمې ولاړ شي، ځکه مسلمانان د همدې لپاره مبارزه کوي چې يهود له پاکې خاورې وباسي او دغې سيمې ته خپله سپېڅلتيا اعاده کړي.

د يو عاقل انسان، راسخي عقيدې مسلمان او يو وطن دوست افغان په حيث به د افغانستان هر وګړي د حامد کرزي کردار او دنده پېژندلې وي او پوهېدلې به وي، چې دغه مزدور ولس مشر د چا اجنډا پر مخ وړي، په افغانستان کې کوم ډول حکومت او ټولنې د رامنځته کولو لپاره کار کوي او د افغانانو لپاره کوم ډول راتلونکي غواړي.

دا د يو افغان لپاره عقيدوي عار دی چې اسرائيلو ته د مسلمانانو په لومړۍ قبله بيت المقدس کې د يو دولت په توګه د اوسيدلو په حق قايلېږي او په ځانګړې توګه هغه مهال چې دغه ډول څرګندونې يا موقف په حکومتي کچه اعلان شي.

موږ چې د خپلو فلسطيني وروڼو په ورځني ژوند د غم او ښکې تويو او ډېر پردي پالان مو په دې هم ګرم يولي چې د فلسطين په خاوره د وسله وال جهاد لپاره ولې ځانونه رسوو، په افغانستان کې د شته اسرائيلو په وړاندې جګړه له هغې کمه نه بولو او که د حامد کرزي په څېر مسخه شوې څېرې دهغوی چم وکړي او د هغوی پر لار روان شي نو دوی ته هم له اصلي اسرائيلي وګړو په کمه سترګه نه ګورو.

د پوليس دنده ! د ملت د پټ ساتل او که لوټل ؟

ليکوال: عندليب

موږ چې کله هم د (پوليس) کلمه اورو: نو سم د واره مود جرم، مجرم، جرم د مخنيوي او مجرم ته د سزا ورکولو په څېر کلمې ذهن ته راځي، دا چې (پوليس) يوه انګليسي کلمه ده؛ نو په انګليسي کې يې ژباړه د (پاکول، د ټولنې منظمول، د نظام ساتنه کول) شوې ده.

انټرنېټ اوس دېر څه اسانه کړي، او سړی کولای شي، په اسانۍ سره د يو څه په اړه معلومات ترلاسه کړي، د پوليس (Police) د کلمې د معنی په لټون پسې مې د ګوګل پاڼه راپرانېستله، عموماً ګوګل د يو څه په اړه د معلوماتو د ورکولو پر مهال دايرة المعارف (encyclopedia) د لومړي مصدر په توګه درېښي، چې د ويکيپېډيا په نوم يې هم پېژني، همدې دايرة المعارف (پوليس) داسې راپيژندلې:

The police are a constituted body of persons empowered by the state to enforce the law, protect property, and limit civil disorder. Their powers include the legitimized use (of force)

معنی دا چې پوليس د خلکو هغه قانوني تنه او شکل دی چې يو هېواد دا ځواک او زور ورکړی چې قانون عملي کړي، شتمني وساتي، او ټولنيزه ګډوډي له منځه یوسي. د زور قانوني استعمال هم د دوی (پوليسو) له ځواکه شمېرل کيږي.

د پوليس اړوند د يو لنډ مطلب د ليکنې لپاره د پوليسو پيژندل اړين دي، عموماً زموږ په ټولنه کې هيڅوک د پوليسو پوليسو ټولې دندې نه پېژني، همدومره يې پېژني چې هغوی د امنيت د تامين لپاره د دولت لخوا د پيسو په مقابل کې ګومارل شوی وسله وال ځواک دی او بس.

خو په اصل کې پوليس د يو هېواد هغه وسله وال ځواک دی، چې په ټولنه کې د هر ډول قانون د پلي کېدو لپاره لاس پېښې ووهي، او د ماتېدو مخه يې ونيسي، مګر زموږ په هېواد کې دغه ځواک هغه څه ترسره کوي د څه په مقابل کې چې بايد هغوی مبارزه وکړي، نه يوازې دا چې پوليس د جرم او مرجم مخه نه نيسي، او مجرم ته سزا نه ورکوي، په خپله د جرم په مرسته کې دي، او په خپله جرم ته لاس اچوي.

د روان ميلادي کال د جون د مياشتې په نهمه نېټه په اصطلاح د افغانستان د بشر د حقوقو د خپلواک کمېسيون

شوه چې په هغې کې د همدې دوه موضوعاتو په اړه د افغانستان په کچه معلومات وړاندې شوي، او دلایل یې خپرل شوي دي. دا چې ناموسي قتل څه ته وایي، او دغه اداره یې څه ډول تعریفوي یو جلا بحث دی. خو د جنسي تېري تعریف شاید په هېڅ یوه انساني ټولنه کې له بلې توپیر ونه لري.

دغه راپور په خپله محتوی کې د یادو دوو موضوعاتو په بېلا بېلو اړخونو راڅرخېدلی دی. خو د پام وړ یې د پولیسو لخوا په همدې جرمونو کې د ښکېلتیا موندل دي. د راپور یوه برخه ښيي چې پولیس د په همدې ډول قضایاوو کې د ښکېلو مجرمانو مرسته او ملتیا کوي. په دې توګه چې نه یې نیسي او نه یې مجازات کوي، راپور وایي: (حدود ۳۲.۶ درصد عاملین این قضایا توسط پولیس گرفتار نگردیده اند، و در ۲۹.۵ درصد موارد عاملین و مرتکبین قضایا محاکمه و مجازات نشده اند).

ته یوازې دا بلکې د دې کمیسیون خبرې او موندې ښيي چې په اصطلاح پولیس په خپله په جنسي تېریو کې ښکیل دي او وایي: (حدود ۱۴.۶ درصد مجموع قضایای قتل ناموسي و تجاوز جنسي توسط پولیس اتفاق افتاده است. این در حالی است که پولیس وظیفه امنیت عامه و حمایت از افراد آسیب پذیر را به عهده دارد).

د همدې راپور په خپرېدو سره د کابل د رژیم په اصطلاح د کورنیو چارو وزارت له خپلو پولیسو څخه په دفاع کې یوه خبر پاڼه نشر کړه چې پکې وویل شول (وزارت امور داخله جمهوری اسلامی افغانستان گزارش اخیر کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان در خصوص دست داشتن پولیس در قتل های ناموسی و تجاوز جنسی را رد می نماید).

د شمال جنګسلا رېسم الله خان بې له دې چې د خپلو خبرو او څرګندونو پایلته پام وکړي، او بې له دې چې د اعلامیې د خپرولو په نتایجو غور وکړي، رسنیتو ته د استوګنې خبر پاڼې په پای کې وایي: (موضوع دیگری که باید یاد آوری شود این که نشر این گونه گزارش های نابه هنگام و ناهماهنگ می تواند خوراک تبلیغات مناسبی برای گروه های هراس افکن فراهم نموده و با استفاده از آن این گروه ها بر ضد کلیت نظام سیاسی افغانستان تبلیغات زهر آگینی را به راه اندازند. نظامی که کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان بخشی از آن است و نمی تواند از گزند این گونه تبلیغات در امان باشد!).

د بسم الله محمدي په مشرۍ د (کورنیو چارو وزارت) پر ځای د دې چې ووايي پولیس په داسې جرمونو کې نه دي ښکېل، او هغه حاضر دی چې د پولیسو له لیکو قاتون ماتوونکي ویاسي، د (بشر حقوقو) ادارې ته ورپه زړه کوي چې دغه ډول راپورونه به د هغوی مخالفینو ته د تبلیغاتو خام مواد په لاس ورکړي، او بیا به پر هغه قظام نیوکی زیاتې شي چې (حقوق بشر) یې هم یوه برخه ده.

خو پښتانه وایي چې (د درواغو منزل لنډوي) او (د غل په غره کې هم ځای نه کیږي) مخکې تر دې چې دغه وزارت د بشر د حقوقو د کمیسیون راپور رد کړي، د روان میلادي کال د اپریل د میاشتې په اوه ویشتمه نېټه د همدې وزارت ویا ند صدیق صدیقي رسنیو سره په خبرو کې ومنله چې د پولیسو په لیکو کې د ښځو سره جنسي زیاتې شوي، او هغوی سره د غسې ډېرې پېټې ثبت شوي دي. د (کورنیو چارو وزارت) او (بشر حقوقو کمیسیون) تر منځ د نظر اختلاف او په کارونو کې نه همغږي هم هغه څه دي چې د دې ناوړه نظام په فساد دلالت کوي او دا په ډاګه کوي، چې هر یو په خپل چوکاټ کې د خپلې خوښې مالګې دي.

د بشر د حقوقو د ادارې راپور په خپل ځان د شاهدۍ لپاره یو دلیل دی چې د حامد کرزي رژیم له اخلاقي فساد ډک رښتیني، او دا ثابتوي چې که له یوې خوا دغه اداره او کارکوونکي یې د بهرنيو اشغالګرو په خدمت کې دي، نو له بلې خوا یې اخلاق هم په صفر کې ضرب، او له هر ډول اخلاقي پوښاک څخه عاري دي.

موږ د پولیسو نا اهلۍ او مجرمانه کردار د ثابتولو لپاره د ګواډاګۍ ادارې د حقوق بشر د ادارې او کورنیو چارو د وزارت په څېر نورو ادارو راپورونو ته اړتیا نه لرو، او نه هم دغه ډول راپورونه د بشپړ اعتبار او باور وړ دي. ځکه چې د یاد وزارت په رأس کې د شمالي ټلوالې یو بد نامه، خاينه، غلامه او خوږۍ خبره ځای لري او د بشر د حقوقو د ادارې مشري د (سیما ثمر) په نوم د عصر د یوې بد کردار ښځې سره ده، چې د افغاني مېرمنو د عزت د پلورلو او لیلامولو په موخه د غربي هېوادونو لخوا تمویلېږي.

ویل کیږي چې سیما ثمر په خپله د (شهادۍ ارګنایزیشن) په نوم یوه اداره لري، چې کونډو او غریبو مېرمنو ته یې د مرستندویه ادارې په توګه ورپېژني، خو بیا د همدې بې چاره او بې وزله ساده لوحو مسلمانو مېرمنو څخه د فحشاء په لار کې کار اخلي، او د خپلو غربي بادرانو په مخ کې یې د هوس د سروټو د توکي په توګه وړاندې کوي؛ نو د غسې یو چا څخه دا تمه نه شي کېدای چې په رېښتیا دی د (پولیس) جر مونه راوسپړي او د هغوی د محاکمې غوښتنه دې وکړي.

دې ته اړتیا نه شته چې د پولیسو بې کفایتۍ او د ملت په وړاندې د خیانت لپاره د یوې او بلې ادارې پر څرګندونو تکیه وشي، بلکې د غسې په سلګونو پېښې او واقعي وخت په وخت د قربا نیا نو، رستیو، بې پرې خبرو نکو، نړیوالو ادارو، او عامو خلکو له

لارې رسوا شوي. او د هغه پوليس له مخه د ملت د خدمت جعلي پرده پورته شوې، چې د اشغال په سيوري کې رامنځته شوي رژيم په لمن کې روزل شوي. او د مزدورو خبرو په دې سپيڅلي ملت د امنيت د ساتونکي په نوم تپل شوی دی.

دغه وسله په غاړه ځواک چې په موټرو يې ليکل شوي (پوليس د ټولنې خدمتکار) په اصل کې د غربي عريا نيت په خدمت کې دی او نه يوازې دا چې د خپل ناروا زور له لارې د عفيفو مېرمنو د عفت ټيکري شکوي، بلکې په خپلو ليکو کې هم له ورته بد اخلاقي څخه برخمن دي، لکه چې شپږ مياشتې دمخه د کابل د ادارې د بنځينه پوليسي ځواک دولس تنو بنځود روپټرز خبري اژانس سره په مرکه کې وويل چې د هغوی افسران پر هغوی جنسي تيري کوي، او د جنسي کړاو لاندې يې نيسي.

دغه له الهي حکم ياغي موجود، له فطرته د ياغي غريبانو په مرسته غره لنډغر د افغانستان په مظلوم او بې وسه ملت را مسلط شوی، او د عفت په لوتلو يې بوخت دي. لکه چې د همدې جنسي هوس د ليونیا نوله جملې دوه تنو د تېر ميلادي کال د مې د مياشتې په اته ويستمه نېټه د کنډز په ولايت کې پر يوې پېغلې تيری وکړ. د دوه زره او دولسم ميلادي کال د جولای د مياشتې په څلورمه نېټه د زابل ولايت د مرکز کلات له ښاره رسنيو ته د پوليسو لخوا پر هاکا نو د جنسي تيري وېديو واستول شوه، د روان ميلادي کال د مارچ د مياشتې په ديارلسمه نېټه د سرپل ولايت د بلخاب په ولسوالۍ کې د استخباراتو د پوليسو يو افسر يوه شپاړس کلنه نجلی د خپل جنسي هوس په غشي ښکار کړه، د دوه زره او دولسم ميلادي کال د مې د مياشتې په اته ويستمه نېټه د همدې وحشيا نوله منځه يو يې له مسمومولو وروسته د يوې پاک لمتې پېغلې عفت لوت کړ.

هغه رژيم چې دغو (پوليسو) ته د ملت د ساتنې لپاره معاشونه ورکوي، روزي يې، وسلې او موټرې يې ورکړي، او پرې نازيري، نه خود دغسې پېښو په وړاندې کوم جدي عکس العمل وښود، نه يې مجرمان او په پېښو کې ښکېل کسان بنديان او محاکمه کړل، او نه يې پکې کوم بدلون رامنځته کړ. اته مياشتې دمخه د کنډز ولايت د خان اباد د ولسوالۍ څخه يوه څوارلس کلنه نجلی وتښتول شوه، او دوه مياشتې وروسته د بغلان ولايت د نهرين په ولسوالۍ کې وموندل شوه چې د همدې ولسوالۍ د جنايي مدير لخوا په مسلسل توگه تر جنسي تيري لاندې قبول شوې وه، خو مجرم له شل ورځې بند تېرولو وروسته خوشې شو، او د نجلی د کورنۍ گواښلو ته يې لاس واچاوه.

د ملي او محلي پوليسو، اربکيا تو، او امنيتي شرکتونو د ساتونکو په نومونو وسله وال شوي کسان نه دا چې د ملت ساتنه نه کوي، د امنيت د راوستلو لپاره قرباني نه ورکوي، د قانون ماتوونکي له منځه وړي، بلکې په خپله په دغو کارو تواخته دي، همدوی دي چې د خلکو مالونه لوټوي، ځمکې يې غصبوي، شتمنۍ يې په زور ځيني اخلي، بې گناه خلک بنديانوي، وهي او وژني، او د خپل هېواد وال پر عفت تېری کول موږ هاغه د شوریا نو پر اوږو د ناستو کمونستانو دورته بيايي، او بيا راته د خپلمنځي شخړو توره دوره را په زړه کوي.

که د افغانستان د عامو خلکو په حق کې د پوليسو سرغړونې او د هغوی پر حقه حقوقو د تېرې هره برخه راوسپړو، و نو داسې حقايق به مو مخې ته راشي، چې انسان يې په اوریدلو د شرم احساس کوي، او تر سره کوونکي يې له لويه سره افسان نه بلل کيږي.

دغه کړنې موږ ته زموږ د مبارزې او جهاد د حقانيت دلايل دي، او چوپو خلکو ته ښيي چې د ظلم په وړاندې چوپتيا هم جرم او ظلم دی، او هغه کسان چې پوليس او په اصطلاح د افغانستان افغان امنيتي ځواکې گناه، سپيڅلي او ملي ځواک بولي، او مجاهدين د هغوی د وژلو او مخنيوي له امله د خپل هېواد وال په وړاندې په جگړه تور نوي، بايد وپوهيږي چې په افغانستان کې روان جهاد نه يوازې دا چې د کفر او د کفر د گوداگيا نويه وړاندې دی، بلکې جهادي لښکر د دغسې (فساد في الارض) او ظلم په وړاندې هم ټوپک غاړې ته اچولی، او تر هغه وخته به سنګر نه پریردي څو پورې چې له هېواده دغه د کفر په متو واکمن شوي د واک له گدۍ راغورځول شوي نه وي.

پر مسلمه امت د مجاهدو اسيرانو حقوق

عبدالستار حنفي

باطل هر وخت د حق د له منځه وړلو لپاره د نورو تکتیکونو تر څنګ له تبلیغاتو او د قتل و اسارت له تهدیدو څخه ډېر کار اخلي، د هر عصر د فرعونیانو په تاریخ که نظر واچولی شي د وخت د موسی په مقابل کې یې دا دوه شیطاني تکتیکونه خامخا کارولي. موسی علیه السلام چې کله الله جل جلاله د فرعون په لوري ولېږه ترڅو هغه ته د توحید بلنه ورکړي د دلایلو د تبادلې کولو نه وروسته سمدستي فرعون په موسی علیه السلام پسې د سحر تبلیغات پیل کړل او هغه ته یې وویل که چېرته دې له ما پرته بل څوک په خدایي و منلو او له خپل دې کار نه لاس په سر نه شوې نو بندي به شي (قال لئن اتخذت الها غیري لاجعلنک من المسجونین) ()

په ننني عصر کې هم چې کله د حق او باطل تر منځ جګړه ونښتله، نو باطل سمدستي له خپلو دغو دوو میراثي تکتیکونو څخه کار واخیست د مجاهدينو په ضد یې تبلیغات پیل او ویې ويل چې ترورستان د ژوند حق نه لري یا به وژل کېږي او یا به بنديان کېږي او د خپل شوم هدف د ترسره کولو لپاره یې په ټوله نړۍ کې د مجاهدينو ازادۍ غوښتونکو ځوانانو لپاره قسم قسم تعذیب خانې پټې او ښکاره جوړې کړې او د ظلم او وحشت خپرولو او د مسلمانانو د بې عزتۍ لپاره په افغانستان عراق او نورو ملکونو کې یې په دغه زندانونو کې په ډېره بې رحمۍ د مسلمانانو غیرتي بچیان په رنګارنګ ظلمونو وځورول، خو الحمدلله د ننګیالیو حوصله نه زنجیرونو ماته کړه او نه تعذیبونو، تردې چې د زندان له پنجرو ووتل او د شهادت جامونه یې په ښکر کې نوش کړل او ځینې یې لا تر اوسه د کفارو تر ظلمونو لاندې شپې سبا کړې او د مسلمه امت نه د امداد او نصرت هیله لري نو ای د نړۍ مسلمانانو! آیا دغه مجاهدين چې د الله د دین د سرلورۍ په خاطر د کفارو په پنجو کې اسیران دي پر مسلمه امت څه حق لري او که نه؟ راشئ چې د الله جل جلاله مقدس کتاب قران عظیم الشان وګورو چې په دې اړه څه فرمایي: (وان استنصروکم فی الدین فعلیکم النصر) (۱)

ترجمه: او که طلب د امداد یې وکړله تاسو په باره د دین کې (دې مظلومو مسلمانانو) نو لازم دی پر تاسې امداد او نصرت له هغوی سره

دغه آیت کریمه اګر چې د هغو مظلومو مؤمنانو په باره کې دی، چې ایمان یې راوړی وي او هجرت یې نه وي کړی، لکن بیا هم په مسلمانانو باندې په وخت د مظلومیت کې یې ورسره مدد کول په دین کې لازم او فرض دی نو هر کله چې د دغه مسلمانانو سره امداد کول لازم دي چې هجرت یې هم نه وي کړی، نو له بنديانو مسلمانانو سره خوپه طریقه اولی سره امداد کول فرض او لازم دي. قال رسول الله صلی الله علیه وسلم "من فدی أسیراً منا بید العدو فانا ذلک الأسیر" ()

ترجمه: رسول صلی الله علیه وسلم فرمایلي چا چې یو اسیر د کفارو له لاسونو څخه خلاص کړو، نو دغه اسیر زه یم یعنې دا کار دومره ثواب لري لکه څوک چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له زندانه راخلاص کړي حضرت عمر رضی الله عنه فرمایي دا چې زه یو مسلمان له کافرانو راخلاص کړم، دا له ټول جزیره العربیه ماته ډېره غوره ده ()

له ابوموسی اشعري رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي: بندي راخلاصوی، وري مروی او د ناروغ پوښتنه کوئ ابن بطال رحمه الله د بخاري شارح د دې حدیث په شرحه کې لیکي، چې د

مسلمانانو بنديانو را خلاصول فرض كفايي دي او همدا د ټولو علماوو مسلك دى.

د اسيرو مجاهدينو د راخلاصولو په باره كې د فقهاوو اقوال:

د حنفي فقهاوو اقوال:

د سير كبير په شرح كې دي، چې د كفارو له لاسو څخه د مسلمانانو بنديانو راخلاصول فرض دي. ابن همام رحمه الله په رد مختار كې ليكي چې د مسلمان بندي په راخلاصولو كې ټول هغه مسلمانان مكلف دي، د مشرق وي او كه د مغرب. امام سرخسي رحمه الله په مبسوط كې ليكي كوم مسلمان چې د كفارو په لاس بندي شو او هغوى يې د وژلو اراده وكړه، نو په هر هغه مسلمان چې د هغه له حاله خبر وي دا فرض ده چې دغه بندي فديه په خپله وركړي كه چېرته يې وس وي او كه وس يې نه وي، نو نور تاجران مسلمانان به ورباندې خبروي، ترڅو هغوى يې فديه وركړي.

د شافعي فقهاوو اقوال:

امام نووي رحمه الله فرمايي، چې كله د اسلام د بنمنان يو مسلمان يا دوه مسلمانان بنديان كړي، نو دا داسې ده لكه كفار چې د مسلمانانو بنارونه ونيسي، ځكه د مسلمان احترام له ځمكې څخه زيات دى، نو د هغه يوه يا دوه اسيرانو لپاره د خلاصون هلې ځلې كول واجب دي. په دې باره كې د شوافع نور هم ډېر اقوال شته دلته اختصاراً په دې اگتفا كوم.

د مالكي فقهاوو اقوال:

اشهب او ابن نافع رحمه الله وايي چې له امام مالك رحمه الله نه پوښتنه وشوه، چې ايا په مسلمانانو د خپلو بنديانو فديه وركول فرض دي؟ هغه ورته جواب كې وويل هو، چې كله په هغوى باندې د خپلو بنديانو د راخلاصولو لپاره جهاد فرض دى، نو په مال راخلاصولو به پرې څنگه فرض نه وي؟

امام قرطبي رحمه الله د سورة بقره (۸۵) ايت لاندې ليكي: زمور علماوو دا فرمايلي چې د بنديانو فديه وركول واجب دي، تردې چې له مسلمانانو سره يوه روپۍ هم پاتې نه شي، ځينو ويلي له دې ايت نه د بنديانو د راخلاصولو فرضيت را معلوم شو.

د حنبله فقهاوو اقوال:

ابن قدامه حنبلي فرمايلي: كله چې د مسلمانانو بنديانو راخلاصول امكان لري، نو راخلاصول يې فرض دي، همدا د عمر ابن عبدالعزيز رحمه الله او د اسحاق رحمه الله قول دى. ابن تيميه رحمه الله په خپله فتاوى كې ليكي: د بنديانو راخلاصول له لويو قرايضو څخه دي او د وقف مال او د نور مال مصرفول په دې لار كې ډېر زيات ثواب لري. ابن حزم ظاهري رحمه الله په دې د علماوو اجماع نقل كړې چې: كه چېرته د مسلمان په خلاصولو كې كفارو روپۍ غوښتلې، نو په مسلمانانو فرض ده چې روپۍ وركړي او دغه مسلمان بندي له بنده خلاص كړي. مقصد دا دى چې هر مسلمان باندې لازم ده، چې د اسيرانو مجاهدينو غم وځوري، كه مجاهدين دي، كه علماء دي، كه عوام، كه تاجران دي، دا پر ټولو مسلمانانو د بنديانو حق دى. نن په زرگونو مجاهدين وروڼه خويندې د كفارو په زندانونو كې تر ظلمونو لاندې د يو معتصم چغې وهي، خو كاش چې په مسلمانانو حاكمانو كې غيرت وي.

پر مسلمانانو لازمه ده چې د مجاهدو بنديانو د راخلاصولو لپاره هلې ځلې وكړي، هغوى ته د تېښتې لارې برابرې كړي، د بنديانو د راخلاصولو لپاره خبرې اترې وكړي، د هغوى د پاره فديه وركړي او د بنديانو د راخلاصولو د پاره وسله واله مبارزه وكړي لنډه دا چې له هرې لارې ممكنه وي د مجاهدو بنديانو په راخلاصولو كې بايد غفلت ونه شي.

كه چېرته له يوې لارې هم د بنديانو راخلاصول امكان نه درلود په داسې وخت كې بايد الله تعالى ته متوجه شي الله تعالى ته زارۍ او قريادونه وشي. بنديانو ته ځانگړې دعاگانې وشي، ترڅو الله تعالى د هغوى د خلاصون لپاره اسباب برابر كړي ځكه دعاء د مؤمن داسې اسلحه ده چې د ريموټونو نړۍ يې هم له مقابلې عاجزه ده. الله رب العالمين ته سوال كوو چې د نړۍ په گوټ گوټ كې چې څومره مجاهدين د كافرانو يا د كافرانو د غلامانو په زندانونو كې د مظلوميت شپې سبا كوي په خير او عافيت سره خلاص كړي.

خالص بابا اوزرقاوي

شمعون

زموڼکاهونه به اوس څه وکا ندي
وړي وړي سلکي که زړه وکا ندي
ستاسوپه څير کوثر ته تللي نشي
که سترکي هر څومره اوپه وکا ندي

ستاسوپه وينو خوشبوداره د نيا
رانه چا واخيسته دين داره د نيا
په کي لوغړ پړوتول ککړ پکړ شو
راته يې پريښوده مرداره د نيا

يوپه جنت مين سپين پيري زموڼر.
بل تقوي مين تور پيري زموڼر.
زموڼر غيرت نه خفه شوي لارل
تاسوته درغلو ملکري زموڼر.

دلته ي ستاسوپه لار پريښول پلونه
دلته يې په تګسور دار پريښول پلونه
چاته يې سجدې ونکړي نيغ ولاړو
د فدایا نوسر دار پريښول پلونه

يوپه په خپ غک پري کول غکونه
بل به پري وکړل سخت مرکي وارونه
اوس يې صليب سره جهاد وکړلو
مخکي مات کړي وڅټک لورونه

ددوي نه پاتي بيرغونه ي اوس موڼر سره دي
په سره توري ډالونه يې اوس موڼر سره دي
په مخ روان يوروستوشي نه يو
د جګړې کرم سنجرونه يې اوس موڼر سره دي

موڼر د خالص اوزرقاوي په لاره
د ابن قاسم او ابدالي په لاره
درځومزل وهو منزل ته رسو
دايوبي او غزنوي په لاره

نوراته کتارشي راته سم ودريري
د جنت غاړه کي يودم ودريري
داسي شيبه په قاسو نه راځي نور
چي استقبال نه به بي غم ودريري

مفتون غرق يرق

ډانده خو نه يوپه اغزو کلو نه نه بدلوو
موڼر په نيمکړي خوشحالي غمونه نه بدلوو

موڼر غافل نه يو موڼر زهر اوشات ښه پيژنو
په خداکا نو دا خواږه دردونه نه بدلوو

کيداي شي وخت د چا په لاس راته سزاوې راکړي
خوپه سرزورو نظريو فکرونه نه بدلوو

زړونه نه زړو تو بدلوو خوپه سپيڅلو زړونو
خو حقيقت کې له مداره زړونه نه بدلوو

د قسما قسم سيلايونو غيرکي ژوند تيروو
لکه د خور کاني يوسپين رنگونه نه بدلوو

نور به هم وځورېرو نور به هم حالات بدل شي
خو دا جنکي او جهادي خويونه نه بدلوو

موڼر د رب په مرسته هر وخت بدلوو وختونه
خوله وختونو سره هر وخت ځانونه نه بدلوو

مجاهدو، مجاهديو، او مجاهد به اوسو
شان او نشان ساتو او چت قومونه نه بدلوو

په غفلت نه، موڼر په غيرت او سادګۍ مين يو
په ټول جهان دا نازولي غمونه نه بدلوو

سره او سپين پيژنو خو سپيني او ښکې هم پيژنو
په تشوکا نو قيمتي لالونه نه بدلوو

“مفتونه” موڼر په ابدي مست ژوندانه مين يو
په دې نيمکړي ژوند، ژوندي مرکونه نه بدلوو

د انفال او التوبه سورتونو اهم مضامين او ارشادات (التوبة)

مفتي ابو عامر صاحبزاده

د قتال په باب کې د دې سورت اهمیت له دې معلومېږي، چې موضوع یې "قتال" او "جهاد فی سبیل الله" ده او په دې اړه دومره قاطع او جدي ارشادات لري، چې دومره به بل سوره نه وي شپږ کړت یې صراحتاً امر بالقتال کړی او د قتال ځوارلس علتونه یې ذکر کړي او د قتال د څلورو موانعو ځوابونه یې کړي. له مشرکینو سر بهره یې د اهل کتابو پر ضد هم د قتال حکم کړی او د منافقینو هغه مواصفات یې یې شمېره ذکر کړي، چې د قتال د فرضیت په وخت کې رابښکاره کیږي، نو معلومه شوه چې په دې باب کې دا سوره ډېر صفا او واضح دی.

د دې سوره اهم مضامين موږ په اوو بحثونو وېشو:

۱- د دې سوره واقعات او غزوات.

۲- د مشرکینو اقسام او د هریو حکم.

۳- د جهاد احکام.

۴- د مشرکینو مواصفات چې دې ته د قتال علتونه هم وايي.

۵- د اهل کتابو پر ضد قتال، سره له "اسباب القتال".

۶- د منافقینو مواصفات.

۷- د کاملو مؤمنانو مواصفات.

لومړی بحث: واقعات او غزوات

په دې سورت کې غزوه حنین، غزوه تبوک او ضمناً د هجرة المصطفى صلی الله علیه وسلم ذکر دی، تر ټولو لومړی د حنین غزا را اخلو.

دا غزوه د دې سوره په پتځه ویشته، شپږویشته، اووه ویشته ایتونو کې ذکر دی. د هرايت مقصد به وروسته راشي. غزوه حنین ته "غزوة اوطاس" او "غزوة هوازن" هم وايي.

حنین په اصل کې د مکې مکرمې او طایف په مینځ کې د یو ځای نوم دی، چې تقریباً څه د پاسه لس ميلو په فاصله له مکې مکرمې نه عرفات طرف ته واقع دی او دا ځای د یو سړي په نوم باندې مسمی شوی، د هغه نوم حنین بن قابت بن مهلايل و (۱).

۱- فتح الباري، د ابن حجر، ج ۸، ۲۱، مع احیاء التراث العربی چاپ.

د غزوة حنين تاريخي شاليد:

کله چې مکه مکرمه په اتمه هجري کې فتح شوه، د عربو يوه مشهوره او بهادره قبيله چې سخت جنگيالي او غشي ويشتونکي يې درلودل او مالداره هم وه او شاخونه يې هم پراخه پراته وو، له مکې نه تر طاييف پورې رسېدل، د دې قبيلې نوم هوازن و، د طاييف اوسېدونکې قبيله بنو ثقيف هم د دې قبيلې شاخ و. د هوازن قبيلې ټول افراد راجمع شول او دا يې سره وويل، چې د مکې مکرمې فتح نه وروسته مسلمانانو پوره قوه حاصل کړې، کېدای شي پر موږ حمله وکړي، نو دا چې دوی پر موږ حمله کوي، بايد موږ ورباندې ورمخکې شو.

د دې قبيلې او حرکت مشري مالک بن عوف کوله، روسته بيا مسلمان شو او د ثقيف قبيلې مشري عبدالليل بن عمرو کوله.

ټول په جنک کولو متفق شول بې له دوه قبيلو څخه چې يوه بنو کعب او بله بنو کلاب وه، دوی ورته وويل: که د مشرق نه تر مغرب پورې ټول خلک هم د پيغمبر عليه السلام خلاف راجمع شي، بيا به هم دا پيغمبر عليه السلام ورباندې غالب کيږي، نو موږ الله تعالى سره جنک نه شو کولای.

له دوی پرته نور ټول سره متحد شول. هغه قبایل چې له هوازن سره يې په جنک کې اتفاق کړی و، دا دي: هوازن، مضر، جشم، سعد بن بکر او څه لږ کسان د هلال قبيلې هم وو.

د ټولو تعداد کې اختلاف دی: ۱- دېرش زره، ۲- څلورويشت زره، دا قول د حافظ ابن حجر دی. ۳- څلور زره د دې ټولو اقوال تطبيق: څلور زره جنگيالي وو او دېرش زره او يا څلورويشت زره، ماشومان، زنانه او بوداگانو سره ټول شمېر و.

مالک بن عوف د جنک په تکتیکونو ډېر پوه و او د دې مهارت په بناء يې ټول قوم نه د ماشومانو، زنانه و او مالونو د راويستلو غوښتنه وکړه، دا په دې خاطر چې دوی تېښته ونه کړي، دا به په دوی کې زنجيرونه شي، هسې هم دا قوم سخت غشي ويشتونکي و او په جنک کې قوي و، اهل وعيال او مالونو راويستلو سره به دوی په ميدان کې نور هم کلک شي.

کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د دوی د دې ناکاره او خطرناکو ارادو نه خبر شو، نو د دوی د مقابلې لپاره يې سمدستي ځان تيار کړ. په مکه مکرمه يې امير عتاب بن اسيد رضی الله عنه مقرر کړ او معاذ بن جبل رضی الله عنه يې هم ورسره د اسلامي تعليماتو د بشودلو لپاره همکار وگرځاوه.

د مکې له مشرکينو څخه يې هم سامان او اسلحې وغوښتلې، په دوی کې صفوان بن اميه هم داخل و، نبي عليه السلام ترېنه څه د جنک سامان وغوښت، ده ورته وويل: دا له موږه په زور او غصب اخلي؟ نبي عليه السلام ورته وفرمايل: "بل عاريت، وهي مضمونه حتى تؤديها لك". معنی دا ورته امانتي غواړم او بېرته سپارل يې هم زما ذمه واري ده.

صفوان د دې خبرې په اورېدلو سره سل زغري ورکړې او نوفل بن حارث هم ورته درې زره نېزې ورکړې، چې دا هم دې وخت پورې مشرک و.

پيغمبر عليه السلام هم له څوارلس زره صحابه کرامو سره د هوازن په لوري رهي شو، دولس زره د مکې مکرمې فتح کې شريکان مهاجرين او انصار وو او دوه زره هغه کسان چې د مکې د فتح په ورځ مسلمانان شوي وو، دوی ته به يې "طلقاء" ويل (۱). د شوال (وروکي اختر مياشت) په شپږم، د شنبې په ورځ پيغمبر عليه السلام د دې غزا لپاره ووت او صحابه کرامو ته يې وفرمايل: سبا به په خيف بني کنانه کې قيام او پړاو اچوو، دا هغه ځای دی چې د مکې مشرکينو د مسلمانانو پر خلاف د مقاطعې پرېکړه ليکلي و.

کله چې حنين ته ورسېدل، سهيل بن حنظله رضی الله عنه راغی او ويې ويل: ای د الله رسوله یو سړی د دېمن له طرفه په آس سور راغی، هغه وايي: د هوازن قبيلې ټول خلک سازو سامان او اهل وعيال سره جنک ته راغلي، نبي عليه السلام چې دا خبره واورېدله، تبسم يې وکړ، ويې فرمايل: دا ټول سامانونه د مسلمانانو لپاره غنيمت دی او د دوی لاس ته به پرېوځي،

۱- کله چې دوی مسلمانان شول پيغمبر عليه السلام ورته وويل: اذهبوا اتمم الطلقاء! لار ش تاسې آزاد ياست، هيڅ ملاقاتيا پر تاسو نه شته.

پیغمبر علیه السلام د هوازن لښکر د احوالو معلومولو لپاره عبدالله بن ابی حدر د ور ولېرلو، هغه هلته دوه ورځې تېرې کړې، د هغوی مشر (مالک بن عوف) ته یې ځان ورسولو او د هغه خبرې یې واورېدلې، چې خپل لښکر ته یې ویل: محمد صلی الله علیه وسلم تر اوسه پورې جنګي خلکو سره نه دی مخامخ شوی، د مکې مشرګین (قریش) په جنګ نه پوهېدل، د دوی په وهلو دا دوکه شوي اوس به ده ته معلومه شي چې جنګ خلک څنګه کوي؟ او بیا یې دا هم وویل: چې د سبا راختلو سره سم خپل ټول صفونه برابر کړئ او هر کس دې خپل اهل و عیال او مالونه شا ته کړي، د خپلو تورو تهګي مات کړئ او ټول به په یو وار د یو کس په څېر حمله وکړئ، ورې ورې دلې یې د غونډیو د پاسه کېنولې وې دا د دوی سخت جنګي مهارت او قوي تیاری و.

بل طرفته مسلمانان د نورو غزواتو په پرتله زیات هم وو او اسلحې یې هم زیاتې وې، نو د ځینو صحابه کرامو له خولې داسې الفاظ ووتل: "لن نغلب الیوم عن قلة" یعنې نن به د کموالي له امله مغلوب نه شو. تفسیر بغوي دې ایت لاندې ددې صحابي نوم سلمة بن وقش بنودلی او ځینو یې سلمة بن سلام بنودلی دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې خبره خفه شو او الله تعالی ته هم دا خبره خوښه نه شوه، ځکه په دې خبره کې په خپل قوت اعتماد ښکارېده، نو همدا وجه شوه چې کله دښمن د خپل جنګي ترتیب او قرار مطابق یو دم د سبا په تیاره کې حمله وکړه او د غره په غاړه یې چې کومې ورې ورې دلې کېنولې وې، هغوی هم راکوز شول او جنګ یې له هر طرفه شروع کړ، نو په صحابه کرامو کې شکست خپور شو او پښې یې وښوېدلې، جنګ یې دوهمه سخت شروع کړ، چې رڼا میدان داسې گرد و غبار کې پټ شولکه د تورې شپې تیاره، هیڅ هم نه ښکارېدل، صرف درې سوه یا سل یا له دې نه هم کم صحابه په میدان پاتې شول. علامه الوسي دې ځای کې د لسو صحابه کرامو نومونه هم ذکر کړي، چې میدان کې کلک ولاړ وو: ابوبکر، عمر، عثمان، علي، عباس، عبدالله ابن عباس، فضل بن عباس، ابوسفیان ابن الحارث... رضي الله عنهم او همدارنګه پیغمبر علیه السلام په میدان په خپله قچره ولاړ و او د دښمن په لوري ورتلو، ابوسفیان بن حارث یې د قچرې واکي نیولي وو او عباس رضي الله عنه ته یې وفرمایل: خلکو یاندي غږ وکړه، چې: راتاو شئ! ای هغه کسانو چې د جهاد بیعت مود ونې لاندې کړی و! (اصحاب الشجرة) ای د سورة بقره خاوندانو! ای د انصارو ټولیه! راوگرځېږئ! پیغمبر علیه السلام دلته دی! (د عباس رضي الله عنه غږ دېر جګ و، نو په اوچت غږ یې دا اعلان وکړ) او پیغمبر علیه السلام به هم ویل: إلى عباد الله! - ما طرف ته راوگرځېږئ د الله تعالی بندګانو!، ورسره به یې دا کلمات هم ویل: أنا النبي لا کذب - أنا ابن عبدالمطلب، معنی دا دم، لکه څنګه چې دا خبر رښتیا ده، چې زه د عبدالمطلب زوی او لمسی یم، همدارنګه دا هم رښتیا ده چې د الله تعالی له طرفه پیغمبر او نبي یم، دا کلمات شعر نه و، ځکه دایې په د شعر په موخه نه دی ویلای، د شعر تعریف دادي: کلام یقصد به الوزن والقافية - شعر هغه کلام دی چې وزن او قافیه په کې د شاعر مقصد وي او دلته داسې نه ده.

دې سره پیغمبر علیه السلام یو موتی شګې راواخیستي او د کفارو پر مخ یې ور وښیندلې، ویې ویل: "شاهت الوجوه"، د دښمن مخونه دي بدرنګه وي (خبر اوې دي)، هماغه و، چې دا شګې د ټولو مخونو کې الله تعالی ورواچولې.

صحابه کرام د عباس رضي الله عنه او د پیغمبر علیه السلام دې اوازونو اورېدلو سره یو دم بهرته راتاو شول او دوباره یې سخت جنګ شروع کړ. الله تعالی پرېښتې هم د امداد لپاره راوېرلې، جنګ سخت شو، نبي علیه السلام وفرمایل: "حمى الوطيس"، جنګ گرم شو، صحابه کرامو پوره شجاعت او مېړانې سره قتال وکړ، تر دې چې دښمن شکست او ماتې سره مخ شو او تېښتې ته مجبور شو.

اویا (۷۰) کسان مشران او سرداران یې ووژل شول، مالک بن عوف (مشر یې) هم خپل اهل و عیال، مال هر څه پرېښودل او د طایف یوه قلعه کې یې پناه واخسته او نور ټول قوم وتښتېده.

د دوی مالونه، اهل و عیال هر څه لکه څنګه چې پیغمبر علیه السلام فرمایلي وو، ټول غنیمت شول، د دې غنیمت تفصیل داسې و:

شپږ زره ماشومان او زنانه قیدیان شول، څلور ویشتمه اوبښان او څلوېښت زره کډې او بیړې، ورسره څلور زره اوقیه سپین زر چې څلور منه (څلوېښت کیلوي) شاوخوا کېږي، دا ټول صحابه کرامو ته په غنیمت کې په لاس

ورغلل دا غنايم راواخستل شول او تقسيم نه شول، په دې تمه که چېرته دوی مسلمانان راشي.

کله چې هوازن او ثقيف قبيلو ماتې وخوړله، د صايف يوه قوي قلعه کې يې ځانونه پټ کړل او دننه طرف نه به يې سخت غشي راويشتل، صحابه کرامو د پيغمبر عليه السلام نه د خپراوو (دعاء الشر) غوښتنه کوله، خو پيغمبر عليه السلام به ورته د هدايت دعاء کوله، له پنځلسو ورځو شاوخوا محاصرې نه وروسته پيغمبر عليه السلام صحابه کرامو سره مشوره وکړه او محاصره يې ماته کړله. "جعراڼه" مقام ته چې ورسېدل، هلته يې دا غنايم تقسيم کړل، چې ناڅاپه د هوازن قبيلې څوارلس سردارانو وفد د زهير بن صرد په مشرۍ کې راحاضر شول او ويل يې چې موږ مسلمانان شوي يو او موږ ته زموږ اهل و عيال او اموال راکړه او پر موږ احسان وکړه. پيغمبر عليه السلام ورته وفرمايل: ماسره د مسلمانانو دا ډله ده (د مالونو حقدار دي) او زه رښتيا وينا خوښوم، دارا ته ووايئ، چې ښځې او بچي تاسو ته محبوب او گران دي که مالونه؟ دوی ويل موږ د خپلو عزتونو او ابرو سره يو شئ هم نه برابروو.

رسول صلى الله عليه وسلم صحابه کرامو ته وفرمايل: دا خلك مسلمانان شوي، ما د دوی انتظار هم كړى و، خو اوس راغلل بيا مې دوی ته اختيار وركړ، نو دوی د خپلو زنانه و او بچيو سره يو شئ هم برابر نه كړ، نو چا سره چې د دوی اهل و عيال وي او د زړه په خوشحالي يې وركوي، ور دې كړي او كه څوك يې ځان سره ايسارول غواړي، بيا دې هم وركړي، خوده ته د دې په بدل كې شپږ برخې وركوم، د هغې مال نه چې اول يې الله تعالى موږ ته راکړي.

ټولو په يو غږ سره وويل چې موږ ښه په خوشحالي او ستا لپاره هرڅه وركوو، پيغمبر عليه السلام وفرمايل: ماته هر يوه معلومېږي چې څوك په دې راضي دى او څوك خفه، نو تاسو خپلو كې سره مشوره وكړئ بيا دې د هرې قبيلې مشر ماته ستاسو رايه راوړي. ټولو بېرته دې خلکو ته په پوره خوشحالي د دوی اهل و عيال بېرته وركړل د غزوة حنين د بيان نه پس اوس د دې درې ايتونو (پنځه وېشت، شپږوېشت، اووه وېشت) لند مطلب:

زادالمعاد (۱) كې دا خبره ثابته شوې، چې صحابه كرامو كې اول شكست او ماتې خوره شوه او د هغې سبب په خپل كثرت او قوه باندې اعتماد او اعجاب و، نو سره د ډېروالي يې شا وگرځوله، الله تعالى د دوی ډېروالي ته ونه كتل او شكست يې وخوړ.

ورپسې يې بېرته په صحابه كرامو كې د اطمئنان او سكيني نازلېدل ذكر كړي، ځكه د شكست په وجه دوی غير مطمئن او بې قراره شوي وو او ځمكه ورياندې راتنگه شوې وه، خو بېرته اطمئنان د زړونو او كومك د ملايكو الله تعالى راوپرلو او كافرانو ته يې بيا پوره ماتې وركړه.

بيا يې په اووه وېشتم مخ كې د دې قبيلو د مسلمانېدو طرف ته اشاره كړې ده، چې دوی له كفر نه توبه وويستله او مسلمانان راغلل، نو الله تعالى هم د دوی كناهونه معاف كړل او توبه يې قبوله كړه او مهرباني يې ورياندې وكړه، چې د دوی اهل و عيال د مسلمانانو غنيمت و او د هغوی ملكيت و، خو بيا يې هم دوی ته بېرته وركړل او د مسلمانانو زړونه يې ورباندې راضي او خوښ كړل، ځكه فرمايي: والله غفور رحيم.

دې ځای پورې د غزوې حال او د دې درې ايتونو حاصل ذكر شو، اوس ځينو هغو احكامو او مسايلو ته راځو چې له دې غزوې څخه راوځي:

۱- په خپل كثرت او قوه باندې اعتماد نه كول، چې دا سبب د ماتې كړځي، بلكې اعتماد او تكيه په هر وخت كې قوي وي كه كمزوری، ډېروي او كه كم وي صرف په يو الله تعالى باندې كول او كوم شئ چې د ماتې سبب كېږي، هغې نه ځان ساتل. ورسره دا خبره هم معلومېږي، چې د جهاد په دوران كې چې كومه غلطي وشي او هغه بېرته د الله تعالى په توفيق اصلاح شي، نو نصرت الهي فوراً راکوزېږي.

په غزوة حنين كې د شكست سبب د ځينو صحابه كرامو وينا وه: "ولن تغلب اليوم عن قلة". دا وينا په اصل كې ممنوع او ناروا نه وه، ځكه حديث شريف مفهوم همداسې دى: هغه لښكر چې شمېر يې (۱۲۰۰۰) ته ورسېږي، د قلة او كموالي له امله به مغلوب نه شي او په غزوة حنين كې د طلقاء نه علاوه هم صحابه كرام دومره تعداد كې وو، ليكن رسول الله صلى الله عليه وسلم هم په دې خبره خفه شو او الله تعالى ته هم دا خبره

خوبنه نه شوه، د وجهې د اعجاب او د تكبر خوشحالی نه، چې د دېنه اعتماد په كثره او قوه معلومه، نو معلومه شوه چې په جهاد كې په اسبابو اعتماد په كار نه دی.

۲- امام او امير ته په كار دي، چې د دېمن د احوالو معلومولو لپاره مسلمان د جاسوسۍ لپاره خفيه وړولېږي، ترڅو د هغوی ټول حالات نژدې نه معلوم كړي او د هغې موافق بيا معامله ورسره وشي.

۳- كله چې امام او يا امير د دېمن د غلطو او ناكارو ارادو نه خبر شي او په خپل لښكر كې طاقت هم ويني بايد سمدستي ځان تيار كړي او مقابلې ته وروځي انتظار او تاخير به نه كوي، هسې نه چې هغوی ناڅاپي رامخكې شي چې بيا به لوی نقصان او تاوان كې واقع شي، لكه څنگه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د هوازن او ثقيف قبيلو د ارادو نه خبر شو، سمدستي ورپسې ورغی او كاميابۍ سره ترېنه راستون شو.

۴- د كفارو په مالونو كې هم عدل او انصاف په كار دی، لكه څنگه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د صفوان په مال كې عدل او انصاف وكړ. له صفوان نه پيغمبر عليه السلام عاريه نېزې اخيستې وې او بېرته يې ورته وركړې، سره له دې چې په دې وخت كې صفوان كافر او مشرك و او هم پيغمبر عليه السلام غالب او قوي و، په زور او قوه يې هم ترېنه اخستې شوې، خو انصاف يې ورسره وكړ، نو معلومه شوه چې هر چا سره د عدل او انصاف معامله په كار ده، اكر كه دېمن دې هم وي.

۵- له فتح او كاميابۍ وروسته هم له دېمن څخه لاس ته راغلو غنيمتونو په تقسيم كې تاخير جايز دی او د دېمن د مسلمانېدو انتظار هم جايز دی، كه مسلمان شي بېرته هغوی ته د هغوی بنديان وركول جايز دي، كه د غنيمته له تقسيمه وروسته مسلمان شي، نو بيا د چا سهم او حصه كې چې رسېدلي وي، د هغوی په اجازه او رضا باندې بېرته وركولی شي.

۶- مسلمانانو ته د راحت او قوه او همدارنگه د غلبې په وخت كې د ضعف او سختۍ او تكليف ياد په كار دی، چې هغه زور حالت هم مېرته كړي، همدې يادښت لپاره پيغمبر عليه السلام صحابه كرامو ته وويل: سبا به موږ خيف بني كنانه كې قيام او پړاو اچوو، چې په كې قريشو د مسلمانانو پر خلاف مقاطعه اعلان كړه، د دې لپاره چې د سختۍ او تكليف حالت مو مېرته شي.

۷- د حقوقو په معامله كې د چا حق بغير د هغه له رضا اخستل جايز نه دي او د هر ذي حق رايه ځانته معلومول په كار ده، په اجتماعي غږ باندې بسنه په كار نه ده، ځكه ډېر كرت يو ذي حق د نورو شرم نه يا د چا د ډار نه ظاهراً رضا مندي ښكاره كړي، خو په حقيقت كې هغه ناراضه او خفه وي، نو ځكه د هر چا رايه ځانته معلومول په كار ده له همدې امله پيغمبر عليه السلام د دوی په دې پوځ باندې اكتفاء ونه كړه، بلكې ورته يې وويل چې خپلو كې سره كينئ، بيا د هر خاندان او قبيلې مشر دې ما ته ستاسو د هر يو رايه او نظر راوړي.

۸- كفار كه شكست هم وخوري، بيا يې له ايمان مایوسي په كار نه ده، كېدای شي ايمان راوړي او د جهاد په برکت كافر توبه وباسي او مسلمان شي، لكه د هوازن قبيلې خلك چې راغلل او مسلمانان شول، دا د جهاد برکت او خیر و.

۹- له دې واقعي څخه موږ ته يوه ډېره مهمه مسئله راوځي، هغه د كافر په خلاف له كافر استعانه ده او له مشركه استعارة اسلحه وغيره هم غوښتلی شي، لكه څنگه چې پيغمبر عليه السلام له صفوان بن اميه نه زغرې عاريه واخستې او هغه دې وخت پورې كافر و، له كفارو څخه كومك حاصلول، مالي يا بدني د نورو كفارو د مقابلې لپاره يا به بله اصطلاح د كافر د جنك او د جهاد لپاره بل كافر ځان سره ملگرۍ كولی شي او كه نه؟ او يا يې څه مالي كومك اخستې شي؟ په دې مسئله كې لږ تفصيل دی. امام مالك رحمه الله فرمايي، استعانه له كفارو څخه جايز نه ده او نه به يې ځان سره جنك ته بوځي، مگر كه د خادم او تابع په حيث وي، بيا جايز ده.

امام شافعي او امام ابوحنيفه رحمه الله فرمايي: دا استعانه جايز دی، كله چې كلمه د اسلام غالبه وي او كله كه د كفر غلبه وي، بيا ترېنه استعانه مكروه دی (۱).

د لا ښه وضاحت لپاره له يوبل كتاب څخه د امامانو اقوال، دلايل او تطبيق رااخلو، چې خالص په همدې مسئله

ليکل شوي د کتاب نوم "الاستعانة بغير المسلمين" دی.

اول مذاهب د څلور امامانو:

د امام ابوحنيفه او د احنافو ټولو نظر دا دی، چې د جهاد د اصلاح او کاميابۍ په خاطر له کفارو څخه مدد غوښتی شي، خو په دوه شرطونو: ۱- د ضرورت او حاجت په وخت کې ۲- د غلبې او قوه په وخت کې د امام مالک رحمه الله په نزد مطلقاً استعانة ممنوع دی. شوايع يې هم جايز وايي، خو په درې شرطونو: ۱- د دوی له خيانت څخه به مسلمانان او مجاهدين په امن وي.

۲- د دوی له مسلمانانو کمزوري او ضعيف وي. ۳- د دوی به په عقیده کې له هغو کفار څخه چې جنګ ورسره کوو مخالف وي.

له حنابله و څخه دواړه قسمه روايات ثابت دي، مشهور روايت يې د عدم جواز دی او له امام احمد رحمه الله څخه يو روايت د جواز هم ثابت دی، خو په وخت د ضرورت او حاجت کې دلايل:

د جواز دلايل: په حنين غزا کې له صفوان بن اميه څخه زغري عاريت اخستل شوې وې او دا واقعه خورا مشهوره ده، مخکې مو هم ذکر کړه (۱).

۲- د احد په غزا کې هم پيغمبر عليه السلام د بنو نضير يهودو ته ورغلی و، اخر کې يې بيا ورته وفرمايل: يا به زموږ ملګرتيا کې راسره قتال کوئ او يا به اسلحه عاريت راکوئ (۲). د متع دلايل او روايات:

۱- د عايشة رضي الله عنها روايت دی: پيغمبر عليه السلام چې کله بدر ته ووتلو، بحرة الوبرة نوم ځای ته چې ورسېده، يو کس ورسره شو چې شجاعت او زړورتيا يې مشهوره وه، صحابه کرام خوشحاله شول، پيغمبر عليه السلام ته يې وويل: زه دې لپاره راغلم چې ستا ملګرتيا وکړم او تا سره شم، پيغمبر عليه السلام ورته وويل: مؤمن يې؟ هغه وويل: نه. پيغمبر عليه السلام ورته وويل: څه لار شه، زه له مشرکه کومک نه غواړم، بيا هم هغه ورپسې و، تر دې چې په درېيم ځل يې ورته وويل: چې په الله تعالى او په رسول يې ايمان لرې؟ هغه وويل هو (مسلمان شو)، بس اوس راځه!

۲- د ابو حميد الساعدي رضي الله عنه روايت دی: پيغمبر عليه السلام يوې غزوې ته ووتلو، يو کتبه او ټولګی يې وليدلو، پوښتنه يې وکړه چې دا څوک دی؟ صحابه کرام ورته وويل: دا بنو قينقاع دي، د عبد الله بن سلام رضي الله عنه قوم دی، ويې فرمايل: اسلام يې راوړي؟ دوی وويل: نه، پيغمبر عليه السلام وويل: دوی ته ووايي، چې بېرته وګرځېږي، موږ له مشرکانو کومک نه غواړو. بل روايت دی: فان لا تستعين بالمشرکين على المشرکين. د يوې ډلې د مشرکانو پر خلاف د بلې ډلې نه موږ کومک نه غواړو.

هرې ډلې د خپل نظر د تقويې لپاره د بل جانب له دلايلو توجيهاات او جوابات کړي يا په نسخ يا ضعف يا په نورو وجو سره، خو په دې ټولو کې بهترين تطبيق چې صاحب الکتاب کړی او ټول روايات يې جمع کړي، خود منع روايات په لاندې صورتونو حمل کيږي:

۱- د عدم حاجت په وخت کې دی.

۲- ښکاره مصلحت چې اعانة رد شي يا ادبا يا اميد ترېنه د مسلمانېدو وي.

۳- کله چې کفار قوي وي او د هغوی نه خطر هم وي.

۴- کله چې دا کفار مشهور وي په استهزاء بالدين او سخت تکليف رسوونکي وي مسلمانانو لره.

د جواز دلايل به حمل وي په وخت د حاجت او ضرورت باندې او دا به هغه کفار وي، چې مسلمانانو ته ترېنه ضرر او اذيت نه وي رسېدلاي او خيانت به هم ترېنه د مسلمانانو په خلاف نه وي شوی او ورسره دا خبره هم ده، چې دا کفار به له مسلمانانو څخه کمزوري وي (۳).

۱- ابوداود، کتاب البيوع، باب تضمين العارية.

۲- مشکل الآثار للطحاوي جلد ۲/ ۲۴۰.

۳- الاستعانة بغير المسلمين: ۲۶۹.

- ۱۰- یوه بله فقهي مسئله هم د دې واقعي نه د عاریت په اړه راپیدا کېږي: زموږ د احنافو مسلک دا دی، چې عاریت په شان د امانت دی، په خپله هلاکېدلو کې ضمان او تاوان نه لري او قصداً هلاکولو (استهلاك) کې ضمان او تاوان لري. د کنزالدقایق شرح، البحرالرایق هم داسې لیکي: "ولو هلاکت بلا تعد لا یضمن" (۱) یعنې که عاریت بغیر د تعدی نه په خپله هلاک شو، تاوان یې نه شته. شوافع او حنابله وايي: عاریت مضمون بالتلف ده، یعنې که په خپله بغیر د تعدی ته هم هلاک شي تاوان به یې لازم وي. په شان د مغصوب، کوم شی چې غصب شوی وي، د هغې په هر صورت کې تاوان او ضمان شته. همدارنګه عاریت هم یې ی هلاک او استهلاك د وارو صورتونو کې تاوان لازم دی. د احنافو او شوافعو ټولو مستدل دا قول د پیغمبر علیه السلام دی، کله چې یې صفوان ته وویل: بل عاریت وهي مضمونه حتی نؤدیها لك. شوافع معنی کوي: د دې به تاوان درکوم، که هلاک شه. احتاف وايي معنی داده: اضمن لك ردها. د بېرته سپارلو یې ضامن یم. لفظ د حدیث د دواړو معناګانو احتمال لري، لیکن د احنافو معنی له حدیث نه ډېره څرګنده او ظاهر ده، له دې وجهې نه علامه ابن القیم دا معنی په درې وجهو سره غوره کړې، بل روایت کې عاریت مؤداه ده. دا صریح ده چې مراد په مضمونه سره اداء ده.
- ۲- صفوان د هلاکېدو پوښتنه نه کوي، بلکې د غصب او په زوره اخیستلو پوښتنه کوي، ځکه پیغمبر علیه السلام هم ورته وویل چې غصب نه دی، بلکې دا عاریت دی، بېرته به یې درته سپارم.
- ۳- ضمان یې صفت د عاریت ګرځولی، که چېرته دلته ضمان د تلف مراد وي، نو دا ضمان به یې د بدل لپاره و، هر کله چې ضمان واقع شو، په ذات د عاریت او د هغې لپاره صنعت، شو معلومه شوه چې دا ضمان د اداء مراد دی، نه ضمان د تلف (۲).
- نو دا تقریباً لس احکام او مسایل شول چې له دې غزا استنباطیږي.

۱- البحرالرایق جلد ۷- ۲۸۱.

۲- زادالمعاد، جلد ۲/ ۲۱۳.

فقهی درسونه

د فقهی پیل او ارتقاء

ژباړن: شفيع الله احمدزی

ليکوال: ډاکتر محمود احمد غازي رحمه الله

پرله پسې پنځمه برخه

احکام یې مرتب کړل، هغه یې تبع تابعینو ته ورسول؛ تبع تابعینو دا ټول اجتهادات خپلو شاگردانو ته ورسول، د تابعینو او تبع تابعینو زمانه چې راغله، نو هغوی بیلابیل کتابونه ولیکل، یعنې د قران پاک د تفسیر او احادیثو له ټولګو ځانګړي کتابونه جوړ شول چې لیکوالانو یې پکې تفصیلي اجتهادات او فقهی احکام لیکلي وو؛ په دوی کې تر ټولو لومړی کتاب چا لیکلی و؟ د دې ځواب به ډېر مشکل وي، ولې نن سبا په موجوده کتابونو کې تر ټولو پخوانی "کتاب المجموع" امام زید بن علي لیکلی و چې د امام حسین رضي الله عنه لمسي او د امام زین العابدین زوی و. د فقهی تر ټولو لومړی کتاب زید بن علي لیکلی و دغه عملي احکام چې نن سبا ورته فقه ویل کیږي. دا کتاب د اولې پیړۍ په اخراود دوهمې پیړۍ په پیل کې لیکل شوی و، نن سبا زموږ سره د فقهی کوم مستقل مدون کتاب نه تر سترګو کیږي له یاد کتابه پرته موږ ته د امام ابو حنیفه رحمه الله د شاگردانو او د هغوی دمعاصلو فقهاوو کتابونه دي، امام مالک، امام اوزاعي او امام ابو یوسف رحمهم الله چې وروسته به یې یادونه وکړو، او د دوهمې پیړۍ له پیله چې اسلامي فتوحات ورځ تر بلې زیاتیدل او د اسلامي خلافت لمن پراخیده نو داسې مسئلې به پېښېدې چې ځواب به یې د

د اسلام په پیل کې چې فقهاوو د اسلامي فقهی احکام ترتیبول، نو حالات داسې و، چې کومه نوې مسئله یه پېښېدله، فقهاوو به یې ځواب ورکاوو. د نمونې په ډول عبد الله بن مسعود رضي الله د قران پاک او حدیثو عالم و، چې هر چا ته به څه علمي مسئله ور پېښه شوه، نو له عبد الله بن مسعود رضي الله عنه به یې پوښتنه کوله، او هغه مبارک به یې ځواب ورکاو؛ عامو صحابه وو تل پوښتنې کولې او ده به ځواب ورکاو، همدارنګه ورو ورو یې ټول اجتهادات او علمي کار و زیار را ټول کړای شو. د دې تر څنګ حضرت علي رضي الله ته به هم خلک د مسئلو د پوښتنې لپاره ور تلل او هغه مبارک به یې ځوابونه ورکول، چې بالاخره د هغه علمي خدمات هم راټول کړای شول. تابعینو د حضرت عمر، حضرت عائشه، حضرت انس بن مالک، د حضرت زید بن حارثه رضي الله عنهم علمي خدمات مرتب کړل او ورپسې د تابعینو اجتهادات راټولونکو مسلمانانو ته په لاس ورغلل چې بالاخره په کتابي شکل را ټول کړای شول. دا کار ټول په اولې پیړۍ کې پوره شو. صحابه کرامو چې له قران کریمه څه فهم اخیستی و، هغه یې تابعینو ته ورساو او تابعینو چې څه زده کړل او کوم

شریعت په رڼا کې اړین و، په داسې حالاتو کې دا خطر ډېر زیات و چې د مسئلې د پېښېدو او د مستند عالم د نه موجودیت له امله څوک غلطې فیصلې وکړي او څوک کم علمه انسان ته ورشي او غلط ځواب ورکړي، دا هغه وخت و چې د اسلامي خلافت حدود له چینه تر هسپانیې پورې رسیدلي و د هسپانیې او فرانسې ترمنځ د "لې پیرنې" په نوم د غرونو یوه لړۍ راځي؛ له دې حدودو نیولې، ټوله هسپانیا، نیم پرتګال ټوله شمالي افریقا ټول منځنی ختیځ، افغانستان ټوله منځنۍ اسیا، ایران او د چین تر شمالي سرحداتو د اسلامي نړۍ لمن غزېدلې وه؛ نو دې وخت کې د دې خبرې امکانات ډېر زیات ول چې په یوه لړۍ پرته سیمه یا کوم ښار کې دې کومه فقهي مسئله پېښه شي او ځواب ورکوونکي شخص دې پوځ عالم او فقیه ته وي، یا به وي خو قوي عالم به ته وي یا به تکره عالم وي، خو په دې مسئله کې به نه پوهیږي؛ نو شونې ده چې په داسې حال کې دې غلط ځواب ورکړي، او خلک دې له شریعت غلط فهم واخلي او د همدې غلط فهم پر اساس به عمل هم کوي نو په داسې حالاتو کې د اسلام ځینو فقهاوو اړتیا ولیده، چې د نویو مسئلو ځوابونه دې له پوره سوچ او دقت وروسته ورکړای شي، د دې پر ځای چې موږ کینو او د مسئلو د پېښېدو انتظار وکړو او بیا یې ځواب و وایو؛ ښه دا ده چې په ممکنه پېښېدونکو مسئلو سوچ وکړو او ځواب یې تیار کړو تر څو راتلونکې کې ترې خلک په اسانۍ کټه پورته کړي، دا د فقهي هغه برخه ده چې تقدیري فقه ورته ویل کېږي. صحابه کرامو او تابعینو عموماً دا کار نه خوښاوه. د هغوی دا نه خوښېدل چې یوه مسئله دې پېښه ته وي او موږ دې ورته له ځانه فرضي ځواب و وایو؛ له همدې امله صحابو او ډېری تابعینو دا کار نه دی کړی، مګر کله چې اړتیا ولیدل شوه نو تبع تابعینو او شاگردانو یې د دې کار لپاره خپلې زندګۍ وفق کړې. امام ابو حنیفه، امام شافعي، امام مالک، امام ابن جریر طبري، امام اوزاعي، سفیان ثوري او داسې نور لسګونه سټي وې چې د دې کار بوج یې پر سر اخیستی و او ددې سترګار لپاره یې خپل ټول ژوند قربان کړی دی دغو درنو سټو به په مسائلو سوچ کاوه او احکام به یې ورته موندل او د همدغو مسائلو ټولګې به یې برابرولې؛ همدغه کار و زیارته تقدیري فقه ویل کېږي. ویل کېږي چې امام اعظم رحمه الله کم له کمه د ۸۴ زره مسئلو په اړه سوچ او فکر کړی

و او د هغو احکام یې مرتب کړي ول ورپسې یې شاګردانو د امام صاحب د اصولو او قواعدو په رڼا کې شا و خوا پنځه لکه مسئلو په اړه سوچ کړی و او ځوابونه یې ورته موندلي ول. امام شافعي رحمه الله په اته ټوکه کې یوه دایرة المعارف لیکلې چې هر جلد یې دومره لوی دی چې د زرګونه مسئلو په اړه پکې بحث شوی او اتو وارو جلدونو د مسئلو یقیني شمېر خورا ته نه دی معلوم، ولې دومره خبر یقیني ده چې په لکونو مسئلو پکې حل شوي دي. د ژوند د هر ډګر په اړه چې د امام شافعي رحمه الله ذهن ته کومه مسئله راغلې هغه مبارک به د قران و سنت په رڼا کې پرې سوچ کاوه او ځواب یې ورته لیکه. د امام شافعي رحمه الله طریقه دا وه چې د قران په یو یو آیت به یې سوچ کاوه، له خپلو شاګردانو سره به یې شریکاوه او چې څه مسئله به ترې را وتله؛ هغه به یې لیکله، همدا رنگه به یې په هر حدیث هم سوچ و فکر کولو او چې څه حکم به ترې را وتلو، هغه به یې هم لیکه، امام شافعي رحمه الله ډېر کتابونه لیکلي، د یو ستر کتاب په شکل کې راټول شوي، چې "کتاب الأم" ورته ویل کېږي. دا لړۍ تر دوهمې هجري پېړۍ پورې همداسې روانه وه چې، په نتیجه کې یې داسې یوه علمي پانګه د مسلمانانو لاسته راغله چې د نړۍ په تاریخ کې یې ساری نه لیدل کېږي، دا د مسلمانانو د ټولنیز تفکر نتیجه ده، په دې علمي کار کې کې لکونو نامتو ذهینو ستو برخه اخیستې، د لکونو بهترینو انسانانو بهترینې شپې ورځې پکې تېرې شوي دي. د اسلامي فقهي ترتیب او تدوین په هوا کې نه دی شوی، بلکې دا ټول کار د هرې ورځې مدني او حکومتي پېښېدونکو مسئلو، د قران او په رڼا کې ځواب شوي دي په دې علمي کار و زیار کې د ټولو مسلمانانو تهذیبی، مدني، انتظامي او تجارتي اړتیاوو خیال ساتل شوی دی؛ ځکه چې د دې کار تر اود انساني ژوند له هر ډګر سره دی. د انسان په ژوند کې له ورځنۍ پېښېدونکې پېښې نیولې د اسلامي تهذیب او تمدن، او اسلامي ثقافت کې هره ورځ پېښېدونکو مسئلو په اسلامي فقه په مکمله زیرکټیا څېړل شوي دي؛ ځکه نو هیڅوک هم دانشي ویلای، چې اسلامي فقه دې یوه لحظه هم د کوم ځانګړي او شخصي نظر تر اغیز لاندې راغلی وي، بلکې دا یو عملي لارښود دی چې لکونو فقهاوو، د ملیاردونو مسلمانانو د لارښوونې لپاره شپه ورځ رسولې او

پيسې وي او دوهم ملګري يې اوبه پرې خرڅوي، نو دې کولای شي چې اوبه ترې په پيسو واخلي له دې معلومېږي چې د اسلام فقهاوو د انساني مزاج او عواطفو څومره خيال ساتلی، په راتلونکي درسونو کې به په دې اړه نوره رڼا هم واچول شي. دا هغه اساسي ځانګړتياوې دي چې په اسلامي فقه کې موندل کېږي اسلامي فقه د خپلې پراختيا او ځانګړتياوې له پلوه يوازې په انساني تاريخ نه، بلکې د اسلامي علومو او فنونو په تاريخ کې يو ځانګړی مقام لري او بې له کوم شکه د اسلام په باغ کې فقه تر ټولو د سر د ګل حيثيت لري.

وَأُخِرْ دَعَوَانَا انْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سوال او ځواب

۱- ايا تقديري فقه د اختلاف لامل نشوه؟ په دې اړه خو د نظر اختلاف هم کيدای شي

ځواب: په فقهي معاملاتو کې اختلاف څه بده خبر نه ده، اختلاف چې تر څو د شريعت په چوکاټ کې وي، څه بده خبرته ده. هر عالم دا ووايي چې زما نظر صحيح دی د تېروتنې امکان لري او د بل فقيه فهم او پوهه ده، کيدای شي سمه او پرځای وي، تر څو چې دا خبره وي، نو په فقهي اختلافاتو کې څه ستونزه نه ښکاري. له ازاد او مخلصانه نظر اختلاف سره په دين کې پوهه (تفقه) زياتيږي. په صحابه کرامو کې هم د فقهي مسئلو په اړه د نظر اختلاف موجود و، چې مثالونه يې تاسې ته ښکاره دي. که دا اختلافي نظرونه دين يا د شريعت قايم مقام وګڼل شي؛ نو ډېرې ستونزې ترې ولاړېدای شي.

د يو فقيه رايه او نظر د پرد احترام وړ دی، ولې اختلاف هم ورسره کيدای شي، د تېروتنې امکان هم لري او هغه څه چې له تېروتنې پاک او سل په سلو کې صحيح وي؛ يوازې د الله تعالی کلام او د رسول صلی الله عليه وسلم احاديث دي. له دې پرته د هر انسان په پوهه، بصيرت او اجتهاد کې د غلطۍ او تېروتنې امکان شته؛ له همدې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي، چې که مجتهد صحيح نتيجه ته ورسيد نو دوه اجره لري او که ونه ورسېد نو يو اجر خويې په برخه دی. د دې خبرې موخه دا ده چې مخلصانه تېروتنه هم د الله قالی خوښه ده. د مجتهد تېروتنه د الله تعالی په نظر کې داسې ده لکه چې ستا يو کوچنی زوی تازه په ګرځيدو راځي، او کله چې غورځي نو ته يې په مټه په غېږ کې را

د اسلامي فقهي اساسي بنسټ قرآن کریم او سنت دی، چې له اخلاقو سره يې اساسي تړاو دی، د نړۍ د سيکولر (بې دينه) قوانينو په څېر غير اخلاقي نظام نه دی. دا نظام د اخلاقو په اړه بې طرفه نه دی، راتلونکي درسونو کې به په دې پوه شو، چې د اسلام اخلاقي تعليماتو لارښوونو يو تر بله کله او نه بېلېدونکی تړاو دی. د هر فقهي حکم اخلاقي او روحاني نتيجه بيان شوي دي. په قرآن کریم کې سلگونه داسې ايتونه شته چې، فقهي احکام پکې راغلي؛ ورسره يې اخلاقي او روحاني اثرات هم راغلي دي؛ "لعلکم تتقون" پر دې حکم عمل کولو سره به په تاسې کې تقوا پيدا شي. "لعلکم تتذکرون" د دې هدايت په منلو به تاسې تل الله تعالی په ياد لرئ. "وفي القصص حياة" او په قصص کې ستاسې لپاره ژوند دی. بل ځای کې الله تعالی فرمايي "کي لا يکون دولت بين الأغنياء منکم" همدا رنگه چې مال و دولت ستاسې د مالدارانو تر منځ نه تاوېږي راتاوېږي؛ له هر قانون سره يې نتيجه، اخلاقي ثمرات او روحاني برکات په نښه شوي دي؛ همدا رنگه په اسلامي فقه کې قانون، مذهبي لارښوونې، اخلاقي برکات او روحاني ثمرات ټول يو له بل سره تړلي دي، چې يو له بله نشي بېلېدای، په دې کې د انساني مزاج او رواني حالاتو دومره خيال ساتل شوی، چې هيڅ حکم او قانون يې د انساني طبيعت او انساني کرامت سره په ټکر کې نه دی. د علامه بدرالدين عيني نوم به مو اوريدلی وي، ډېر ستر فقيه و د صحيح بخاري يوه شرحه "عمدة القاري" او د هدايت شرحه "البنایة" يې هم ليکلې، په البنایة کې يې ليکلي چې که څوک په سفر روان وي او اوبه ورسره نه وي او له بل ملګري سره يې وي؛ نو اوس سوال دا دی چې، له ملګري به د اوبو سوال کوي يا دې تيمم وکړي؟ د اسلام فقهاوو په دې اړه ډېر بحث کړی په ياد کتاب کې پرې لس دولس مخونو کې پر هم دې موضوع بحث شوی، ځينو فقهاوو ويلي چې شريعت انسان له سوال کولو منع کړی، ځکه چې دې کار سره د انسان کرامت او عزت ته زيان رسي؛ له همدې امله اسلامي شريعت د هيڅ کوم کار لپاره يو انسان بل انسان ته په لاس غزونې نه دی مجبور کړی، نو شريعت کې د دې خبرې پوره اجازه ده چې يو څوک د دې پرځای چې بل چا ته لاس ونيسي، ښه دا ده چې تيمم وکړي. علامه عيني دا خبره هم روښانه کړې چې که چا سره

کار هم ستونزمن او چنجالې بنکاري په فقه کې هیڅ شی سخت او چنجالې نه دی؛ تاسې د فقهي کوم کتاب را واخلي، پوه به شی چې فقه یو عقلي او په یوه بڼه علمي سیستم جوړ شوی فن دی هغه چا چې فقه نه وي لوستې نو اسانه شی هم ورته سخت بنکاري، خو چې کله یې ولولي نو بیا انسان پوهیږي چې هر څه پکې ډېر اسان دي، تاسې درې څلور کاله د فقهي کتابونه ولولئ نو د فقهي په اصلي مغز به پوه شئ او چې څومره اسان او د انساني ژوند لپاره اړین علم دی.

سوال

ایا ځینې علماء اوس هم د فقهي نوی تدوین کوي؟
 ځواب: د اسلامي فقهي نوی تدوین او بیا کتنه خو تل کیږي، هیڅ یو وخت داسې نه دی راغلی چې د فقهي تدوین او بیا کتنه revision او recodification دې پکې نه وي شوی؛ ځکه چې مسائل او حالات وخت پر وخت بدلیږي نو د هرې زمانې فقها د خپل وخت مطابق پر مسئلو سوچ او فکر کوي او عامو خلکو ته یې لارښوونه کوي راتلونکي درس به ان شاء الله دا اصول فقه په اړه وي، اصول فقه یو څه سخت مضمون دی او د فقهي تر ټولو مشکل مضامینو کې شمېرل کیږي، مګر زه به کوښښ کوم چې په اسانه طریقه یې وړاندې کړم.

را اخلې او مینه ورسره کوي. نو مجتهد هم د هغه ماشوم په څېر دی چې د خپل کم علم او عقل په مټ کوښښ کوي چې د الله تعالی احکام معلوم کړي؛ نو که په دې مخلصانه عمل کې خطا هم شي، الله تعالی ته یې دغه زیار خوښ دی او او اجر یې ورکوي.

سوال

ستاسې له اخري مثال له داسې بنکاري، چې فقه خو ګډه وډه او جړپرشی دی

ځواب: نه، نه. فقه جړپرشی او څه بد شی نه دی؛ بلکې د انساني اړتیاوو د پوره کولو لپاره یو اړین شی دی. هر وخت چې پر شریعت عمل کیږي نو فقه یې احکام ترتیبوي، د دې احکامو د ترتیبولو لپاره د شریعت پر نصوصو ګامه پوهه او بصیرت په ګار دی او وروسته یې تعبیر او تشریح په ګار ده؛ دېته فقه ویل کیږي، هره ورځ نوې نوې مسئلې پېښېږي او د دې نویو مسئلو حل د همدې فقهي اصولو په رڼا کې ممکن دی. که څوک له اولې ورځې دا هوډ وکړي چې، د شریعت په هر حکم به عمل کوي، او د ژوند په هر ډګر کې به د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم پیروي کوي؛ نو پر شریعت به عمل کول ورته ډېر اسان بنکاري او که ووايي چې، په شریعت عمل کول یو ستونزمن کار دی، او هره خبر د خپلو خواهشاتو په تله تلي، نو هر څه به ورته ستونزمن بنکاري نږی دېته نه کوري چې خپلې ستونزې یې څومره دي، خو تل د مسلمانانو کارونو ته ګوټې نیسي. له ننه څو کاله مخکې مې په اته نهه سوو مخونو کې کښل شوی یو ستر کتاب ولوست، چې دانګریزي پرتوکول ادا پکې لیکل شوي و، یو باب یې یوازې پردې لیکلی و چې میلمه به د ډوډۍ پر میز څنګه کینوې؟ لوبښي او کاسې به څنګه ږدې؟ زموږ یو مشر دوست دی، د هر غربي کار ستاینه او د مسلمانانو پر هر کار نقد کوي، هغه به ویل چې مسلمانانو د فقه په نوم دین او ژوند دواړه سخت کړي دي، ما ورته ویل چې مسلمانانو به ژوند سخت کړی وي یا نه؛ ځوانګریزانو خو ژوند له حده زیات ستونزمن کړی دی. مسلمانان خوراک پر ځمکه کولای شي، او انګریزانو خو یوازې د ډوډۍ خوړلو په اړه سلکوته پانې کتابونه لیکلي دي، د هغوی پر کارونه نیوکه نه کیږي؛ ځکه چې د هغوی هر کار د ستاینې وړ بنکاري د شریعت په کارونو کې فکر او تامل کیږي، نو ځکه اسانه

له سهاره تر ماښامه خوراک، څښاک او کوروالی نه کولو ته روژه ویل کیږي. د لمونځ په څېر دا عبادت هم د ګردو پیغمبرانو په شریعتونو کې فرض و، څومره پخواني امتونه چې تېر شوي، د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د امت په څېر روژې یې نیولې، خو د روژو تعداد او وختونو کې یې توپیر و. نن سبا هم ګورو د دنیا ډېری مذهبونه په یو ډول روژې نیسي، که څه هم ځینو په کې له ځانه خبرې ځای کړي دي، چې د روژې خپل اصلي صورت پکې له منځه تللی.

الله تعالی فرمایي: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ. ژباړه: ای ایمان والو! پر تاسې روژه داسې فرض شوې، لکه څرنګه چې له تاسې متحکیمو امتونو باندې فرض شوې وه. له دې اېته معلومېږي، چې د الله تعالی له خوا څومره شریعتونه راغلي، یو هم د روژې له عبادته خالي نه و. روژه ولې فرض شوې؟ راځئ فکر وکړو، چې روژه کې کوم ځانګړې حکمت دی چې په هره زمانه کې پر خلکو فرض شوې.

د ژوند مقصد دالله تعالی بندګي ده:

د اسلام یوازینی موخه دانسان ټول ژوند د الله عبادت کول دي. انسان عبد یعنې بنده دی او بنده کې یې عین فطرت دی. د همدې لپاره انسان باید په خپل خیال و عمل کې د یو ساعت لپاره ازاد او سرکش نه وي. ټول ژوند یې باید په دې سوچ و فکر کې وي، چې الله تعالی پر کوم شي رضا او پر کوم شي نارضا کیږي. همدا راز انسان باید هغه کارونه وکړي، چې الله تعالی پرې رضا کېږي او له هغو کارونو ځان وژغوري، چې الله تعالی پر خپه کېږي. انسان چې هر وخت دغه خبرې پر ځان عملي کړي، نو دالله تعالی د بنده کې حق یې ادا کړ او دالله تعالی د دغې وینا "وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ" مصداق شو.

عبادت د ژوند روزنه ده

د لمونځ، روژې، حج او زکات په نوم چې کوم عبادتونه پر موږ فرض شوي، مقصد یې د همدې ستر عبادت

لپاره زموږ تياری دی، د دې عباداتو د فرض کېدو موخه دا نه ده، چې که موږ د ورځې پتنځه وخته رکوع و سجده وکړه او په روژه کې مو دېرش ورځې له سهاره تر ماښامه لوړه تنده وزغمله او د مال دارۍ په صورت کې مو زکات ورکړ او په ټول عمر کې مو يو ځل حج وکړ، نو موږ د الله تعالی حق ادا کړ او له بنده کې خلاص شو؛ بلکې د دې عبادتونو د فرض کېدو حکمت دادی، چې په واسطه يې د الله تعالی د بنده ګانو روزنه وشي او ټول ژوند په همدې طريقه دالله تعالی په عبادت کې تېر کړي؛ همدغه مقصد ته په کتلو راځئ و ګورو چې روژه انسان څرنگه دې ستر عبادت لپاره تياروي.

روژه يو پټ عبادت دی

له روژې پرته چې څومره عبادتونه دي، له يوې لارې خامخا ښکاره کېږي، د بېلګې په توګه: لمونځ کې سپرې کښته، پورته کېږي، رکوع او سجده کوي هر څوک يې وينی؛ حج کې له لګونو انسانانو سره يو ځای يو لوی سفر کوي، زکات هم لږ تر لږه يو کس ورکوي، بل يې اخلي. دغه ټول عبادات که ګوو يا نه، حال يې نورو انسانانو ته معلومېږي. د دې پر خلاف روژه يو داسې عبادت دی، چې يوازې د الله تعالی او بنده تر منځ ځانګړی راز وي، که يوانسان د خلکو مخکې پېشلمی وګرځي او تر روژه ماتې په ظاهره هېڅ ونه خوري، ولې له خلکو پټ اوبه يا څه وخوري؛ له الله تعالی پرته هېڅوک نه پرې خبرېږي، ټول خلک به دا ګومان کوي چې دی روژه دی، مګر په حقيقت کې به يې روژه نه وي.

روژه د قوي ايمان نښه ده

راځئ د روژې پر دې حيثيت فکر وکړو، چې يو انسان رښتيا روژه نيسي او په پټه څه خوراک وڅښاک پکې نه کوي، په سخته ګرمۍ کې هم وږی، تېری کړځی او په هېڅ حال خوراک او څښاک ته زړه نه ښه کوي؛ نو د دغه انسان پر دې څومره قوي ايمان دی، چې الله تعالی عالم الغيب دی، څومره قوي ايمان يې دی، چې که هېڅوک مې ونه وينی، مګر له الله تعالی هېڅکله هم نه شم پټېدای. په زړه کې يې دالله تعالی څومره ډار دی، چې هر څه سخت تکليف کالي، خو د الله تعالی له وېرې هېڅ داسې کار نه کوي چې روژه پرې ماتېږي، د آخرت په جزا و سزا يې څومره قوي يقين دی، چې ټوله مياشت نژدې درې سوه ساعته روژه نيسي او په دغه وخت کې د آخرت په اړه يې په زړه کې يوه زړه شک هم نه پيدا کېږي. که روژه دار دا فکر وکړي، چې آخرت به وي ګنه او ثواب و عذاب پکې وي ګنه؛ نو هېڅکله به هم دی خپله روژه پوره نه کړي.

يوه مياشت پرله پسې تمرين

الله تعالی هر کال يوه مياشت پرله پسې د مسلمان ايمان ازمويني او چې له دې ازميښته څومره هسکه غاړه راوځي، هغومره يې ايمان مضبوط وي. لکه دا چې د امتحان، امتحان وي. موږ او تاسې چې کله يو چا سره څه امانت ږدو نو اول يې دايماندارۍ حاج اخلو؛ که په دغه امتحان کې بريالی شو، نو موږ او تاسې ورسره خپل امانت ږدو او د ډېرو امانتونو جوګه يې بولو. همدارنګه الله تعالی ټوله مياشت هره ورځ له څوارلس تر شپاړسو ساعتونو پورې له موږ امتحان اخلي، چې څوک پکې کامياب شي، نوره وړتيا پکې هم پيدا کېږي، چې له الله تعالی ووېرېږه او نور ګناهونه هم پرېږده او الله تعالی په حقه عالم الغيب وګڼه او په پټه او ښکاره د الله تعالی قانون مه ماتوه، تل د قيامت هغه ستره او خطرناکه ورځ په ياد لره چې هر څه به را ښکاره شي او الله تعالی به د هرې ټکۍ بدله پر ټکۍ ورکوي او د بدۍ بدله پر بدۍ. د دې ايت مطلب همدغه دی چې الله تعالی فرمايي: ای ايمان والو! پر تاسې روژه داسې فرض شوې لکه څرنگه چې له تاسې مخکنيو امتونو باندې فرض شوې وه.

د الله تعالی د بنده ګۍ اوږد تمرين

د روژې يوه ځانګړنه دا هم ده چې تر ډېره وخته د شريعت د احکامو پرله پسې پيروي پکې ده، د لمونځ وخت

له خو شېبو ډېر نه وي، د زكات د اداكولو وخت هم ټول كال كې يو وار راځي، حج كې كه څه هم وخت ډېر تېرېږي، ولې په ټول عمر كې يو ځل راځي او هغه هم د ټولو لپاره نه. د دې ټولو پر خلاف، روژه هر كال پوره يوه مياشت د اسلامي شريعت د اتباع تمرين درباندي كوي، سهار پېشلمې ته جك شه په پلاني وخت خوراك، څښاك بند كړه د ورځې پلاني كار كوه، پلاني مه كوه، ماښام په ځانگړي وخت روژه ماته كړه، بيا ډوډۍ وخوړه، ورپسې تراويح وكړه. دغسې هر كال ټوله مياشت له سهاره تر ماښامه او له ماښامه تر سهاره د پوځيانو په څېر اوږد تمرين كوي او بيا يې يوولس مياشت پرېږدي، چې دغه يوه مياشت كې يې څومره تربيه حاصله كړي وي، اغېزې يې پرې را ښكاره شي او چې څه كمې پاتې وي، د بل كال په تمرين كې يې پوره كړي.

د روزنې لپاره ځانگړې ټولنيز چاپېريال

د دغسې تربيه لپاره يو يو نفر جلا جلا تيارول مناسب كار نه دي، موږ او تاسې پوځ كې وينو چې هر كس ته جلا جلا زده كړه نه ورکوي، بلکې ټول پوځ يو ځای د خپل قومندان امر و نه پر ځای کوي، چې يو ښه ټولې ترې جوړ شي او له دې سره سره دوی د يو بل تربيه کې همگاري وکړي، يعنې چې د يو نفر په تربيه کې څه ستونزه پاتې وي دويم يې ور پوره کړي او... همداراز په اسلام کې هم د رمضان مياشت د روژې د عبادت لپاره ځانگړې شوې ده او مسلمانانو ته امر شوی، چې ټول دې په يو وخت روژه ونيسي. دغه حکم له انفرادي عبادته اجتماعي عبادت جوړ کړی لکه څنګه چې د يو عدد ته په لکونو کې ضرب ورکړو، نو د لکونو عدد ترې جوړېږي، همدارنګه د يو انسان د روژې ډېرې اخلاقي او روحاني ګټې وي د لکونو ملياردونو انسانانو روژې چې سره يو ځای شي څو، مليارده ترې جوړېږي. رمضان د روژې ټوله مياشت د ښکيو او پرهېزګارۍ پر روح بدلوي، ټول ولس کې د تقوا ماحول وي هر روژه دار نه يوازې خپل ځان له بدو کارونو ژغوري، بلکې نور مسلمانان وروڼه هم د ښکۍ کارونو ته را بلې، هر سړی د روژې نيولو سربېره په ګناه کولو شمېرې د هر چا په زړه کې پخپله د ښکۍ خواهشات زياتېږي، چې راځه د ثواب يو کار وکړه، يو غريب ته ډوډۍ ورکړه يو چا ته جامې ورکړه او که چېرته ښکاره د بدې کارونه کېږي، منعه يې کړه د تقوا او ښکۍ يو ماحول جوړ وي، لکه څرنګه چې د هرې مېوې خپل موسم وي، همدارنګه روژه هم د ښکو کارونو د کولو او خپرولو موسم دی، پر همدې اساس نبي کریم صلی الله عليه وسلم فرمايي: د انسان هر عمل له لسو تراوسو درجو زياتېږي، مګر الله تعالی فرمايي چې روژه ترې مستثنا ده، ځکه چې روژه خاص زما لپاره ده او زه چې څومره وغواړم بدله يې ورکوم. له دې حديث شريف معلومېږي، چې د ښکۍ کوونکي تر نيت او د ښکۍ د نتيجې له امله ټول اعمال زياتېږي او د زياتوالي لپاره يې يو حد وي، خو د روژې د ثواب او اجر د زياتوالي هېڅ حد نه شته. رمضان چې د خير و صلاح مياشت ده او په دغه موسم کې يو نه، بلکې په لکونو، مليونو انسانان د ښکۍ دغه باغ خړوبوي، له همدې امله يې ثواب بې اندازې دی، دې مياشت کې چې څومره په ښه نيت عمل وکړای شي، ثواب يې هغومره زيات دی، څومره چې د روژې له برکتونو ګټه تر لاسه کړي هغومره ګټه به مو نورو وروڼو ته هم رسي او بيا چې څومره يې اغېز تر نورو يوولسو مياشتو پاتې کېږي همدومره به د ښکۍ کارونه خپرېږي او که موږ او تاسې پخپله دا ستر عمل محدودوو، دا زموږ خپله ګناه ده.

د عباداتو نتيجې ولې نه ښکاري؟

د روژې د اغېزو په لوستلو به تاسې فکر کوئ، چې دا اثرات خو موږ نه وينو، موږ لمونځونه هم کوو، روژې هم نيسو، خو نتيجې يې نه ښکاري. ځواب يې دادی چې موږ او تاسې اسلام ټوټې-ټوټې کړی او له ځانه مو پکې ډېر شيان زيات کړي، نو په داسې حال کې موږ د ښو نتيجو هيله نه شو لرلاي، بل لامل يې دادی چې موږ او تاسې د عباداتو په اړه غلط فکر کوو، موږ داسې فکر کوو، چې له سهاره تر ماښامه د خوراک او څښاک نه کولو ته روژه ويل کېږي. همدارنګه د نورو عباداتو په اړه، موږ يوازې ظاهري شکل ته عبادت وايو او د عبادت اصلي روح، چې بايد زموږ په هر عمل کې وي، زموږ ۹۹٪ ترې غافل دي. له همدې امله زموږ عبادات خپلې اغېزې نه ښيي، ځکه اسلام پر نيت، پوهه او عمل منحصر دی.

لیکوال: لونکین شینواری

د الله د رسول صلی الله علیه وسلم او قریشو تر منځ د حدیبیې په صلح کې دا خبره هم شوې وه، چې قبیلې کولای شي له قریشو یا مسلمانانو سره د دوستۍ تړون وکړي، خو له مخې یې یو بل ته ګټه ورسې او یو بل له هر ډول تاوانه وژغوري. بني بکر قبیلې له قریشو او خزاعه قبیلې له مسلمانانو سره تړونونه وکړل. اوربند اعلان و، خو قریشو له خپلې وړانګارۍ لاس وانه ځیست، اتم هجري کال و، د بني بکر قبیلې څه کسانو د شپې په پټه او ناڅاپي ډول په خزاعه قبیلې برید وکړ، وهل پکول او وژل یې وکړل، قریشو په دې ناوړه کار کې په وسله او سپړو د خپلو انډیوالانو مرسته وکړه، تر دې چې د خزاعه قبیلې خلک حرم شریف ته ننوتل، خو دښمنانو یې هلته هم پرې نه ښودل.

خزاعه قبیلې د عمرو بن سالم الخزاعي په مشرۍ یو وفد د مسلمانانو په لور ولېږه، د الله له رسول صلی الله علیه وسلم څخه یې د مرستې او د تړون د حق د ادا کولو غوښتنه وکړه او د قریشو د خیانت او نه ژمنتوب یاده یې ورته وکړه، دلته نو د مسلمانانو یو زورور او ترهوونکی حکومت جوړ و، د مکې بې وسې او بې کسې له منځه تللې وه او مسلمانانو ته د کفارو پر ضد د هغوی د تېریو په وړاندې د جنګېدو اجازه الله کړې وه، د الله رسول د عمرو بن سالم غوښتنې ته لېک ووايه، د جنګ په تیاري بوخت شو او قریشو ته د یو عبرتناک درس ورکولو اراده یې وکړه. د قریشو مشرکان دلته په خپله غلطۍ وپوهېدل، وار پار ترې خطا او د خپل ځان د خلاصې په لټه کې شول، ابو سفیان - چې د قریشو له مشرانو څخه و - مدینې ته د الله د رسول صلی الله علیه وسلم په لور رهي شو، مدینې ته په رسېدو د خپلې لور آم حبیبې رضي الله عنها کور ته ننوت چې د الله د رسول صلی الله علیه وسلم بې وه، ګله یې چې د الله د رسول پر فراش د ګڼېناستو هڅه وکړه، لور یې په بیره هغه راټول کړ، پلار یې وپوښتله چې ای لورکۍ! زه دې د دې فراش اهل ونه بللم او که دا فراش زما له ناستې ټیټ دی؟ لور یې ورته وویل، بلکې دا د الله د رسول صلی الله علیه وسلم فراش دی او ته مشرک او پلید یې، ځکه خو پرې د ګڼېناستو جوګه نه یې!

د آم حبیبې رضي الله عنها نیت هیڅکله د خپل پلار سپکاوی او بې عزتي نه وه، خو دا چې پلار یې په الله ایمان نه درلود، د الله له رسول او کتابه منکر و او د اسلام او مسلمانانو پر دښمنۍ بوخت و، نو په پوره زړورتیا یې دا هر څه وکړل، بیا یې پلار ورته کړه چې لورې! له ما وروسته په شر اوښتې یې، خو داسې نه وه لکه ابو سفیان چې پټیله،

بلکې ډېر لږ وخت تېر و چې ابو سفیان هم دې سپېڅلي دين ته غاړه کېښوده او مسلمان شو. ابو سفیان ووت د الله رسول صلی الله علیه وسلم ته ورغی، هغه هیڅ ځواب ور نه کړ، اوس یې نو پېغمبر صلی الله علیه وسلم ته نږدې خلک لټول پیل کړل، خو د ده او د الله د رسول تر منځ منځګړي شي، یو په بل پسې ابو بکر، عمر او علي ته ورغی، خو هغوی هم چې د الله د رسول په اراده پوه او د هغه له طبعي خبر وو، دا کوښښ ونه کړ چې د ابو سفیان خبره ومني، بلکې له دې هم پورته له عکس العمل سره یې مخ کړ، ابوبکر صدیق رضي الله تعالی عنه ورته وویل چې زه دا کار نه کوم، د اسلام زمري حضرت عمر فاروق رضي الله عنه ته ورغی، ورته یې وویل چې د الله د رسول په وړاندې زما شفاعت وکړه، هغه ورته وویل چې زه به اوس ستا شفاعت د رسول الله په وړاندې کوم؟! قسم په الله که تش کړد مې په لاس کې وي هم جهاد به در سره پرې وکړم، علي رضي الله عنه ته ورغی، هغه ځواب ورکړ چې هلاک شي ابو سفیان! پېغمبر صلی الله علیه وسلم د داسې یو کار اراده کړې ده چې موږ یې له هغې نه شو راستنولای، ابو سفیان خپلې وسې وکړې، خو دا چې د قوم پناه یې د بښلو نه وه نو تش لاس ستون شو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم د جنګ تیاري پیل کړه او مومنانو ته یې هم د ځان تیارولو وویل، خو د مصلحت له مخې یې له څو تنو مشرانو ملګرو پرته خپل ټکلوري هیچا ته څرګند نه کړ، د بخاري او مسلم د روایاتو مطابق د هجرت د اتم کال د رمضان مبارکه میاشت وه، اسلامي لښکر د مکې د فتح په نیت وخوځېد، د تګ پر وخت د الله رسول خپلو ملګرو ته خبره روښانه کړه، چې هدف مکه ده، دلته نو حاطب ابن ابی بلتعنه چې صحابي و، د مکې درې تنو مشرکینو مشرانو ته د یوې ښځې په لاس لیک ولېږه، په لیک کې یې هغوی د الله د رسول له ارادې خبرول غوښتل.

کیسه د احادیثو معتبرو کتابو را اخیستې ده، حاطب رضي الله عنه لیک وړونکې ښځې ته په پټه لار د تلو ویلي وو، رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ته وحی راغله، هغه دستي علي او زبیر رضي الله عنهما په لیک پسې واستول، ځای او لیک وړونکې شخص یې ورپه پوښه کړل او په همغه ځای کې یې له ښځې سره لیک وموند، د الله رسول صلی الله علیه وسلم دغه صحابي راوغوښت او ویې پوښت چې دا کار تا کړی؟ هغه چې د الله په پېغمبر پوره ایمان درلود، له بهانو پلمو او درواغو تېر شو، سپین یې وویل چې هو، دا کار ما کړی، د الله رسول ترې وپوښتل چې ولې دې داسې وکړل، هغه ځواب وکړ چې ایمان مې رک روغ دی، له دې امله چې په مکه کې مې اهل دی او له قریشو پرې ډارېدم، نو داسې کار مې وکړ چې نه مسلمانانو او اسلام ته تاوان واړوم او نه خپل اهل وپایلم، عمر فاروق رضي الله عنه له پېغمبر صلی الله علیه وسلم نه د ده د وژلو اجازه وغوښته او ویې ویل چې دی کافر شوی، خو مهربان او په مومنانو حریص پېغمبر ورته کړه، چې دی د بدر له جنګیالو څخه دی او هغوی ته وړاندې او وروسته ټولې خطاوې بښل شوې دي.

د بخاري، مسلم او ابن هشام د روایاتو مطابق مسلمان لښکر له (۱۰۰۰۰) لس زرو تنو جوړ و، کله چې مر الظهران نومي ځای ته ورسېدل، هلته تم شول او د الله رسول صلی الله علیه وسلم مسلمانانو ته د شپې د اوروڼو د بلولو وویل، قریش چې کله د مسلمان لښکر له راتګه خبر شول، د ابو سفیان په مشرۍ څو تنه له مکې ووتل، څو ځان خبر کړي، چې څه ګیږي او څه نه! د مسلمانانو تم ځای ته چې ورسېدل، شپه وه او مسلمانانو اوروڼه بل کړي وو، ابوسفیان کړه چې ما دومره اوروڼه په خپل ژوند کې نه دي لیدلي، ملګري یې ورته وویل: دا د خزاعه اوروڼه دي چې جنګ راپارولي دي، ابوسفیان وویل: خزاعه له دې ډېر کم دي، دغه وخت د پېغمبر صلی الله علیه وسلم تره عباس رضي الله عنه د دوی له څنګه تېرېده - چې دا وخت په اسلام مشرف و - ، د ابوسفیان غږ یې وپېژاند، ورغړ یې کړ، ابوسفیان! ابو سفیان ځواب ورکړ، قربان! موږ او پلار مې درنه څار شه، تر شا دې څه دي! عباس رضي الله عنه ورته وویل: تر شا مې محمد صلی الله علیه وسلم دی او (۱۰۰۰۰) لس زره تنه مسلمانان ورسره دي.

عباس رضي الله عنه ابو سفیان ته وړاندیز وکړ چې پېغمبر صلی الله علیه وسلم ته ورسره ولاړ شي، تر شا ورسره سپور شو، پر لاره مسلمانانو هیڅ ونه خوراه، کېږخ پېغمبر صلی الله علیه وسلم ورسره مخ شو، پېغمبر صلی الله علیه وسلم دلته داسې ونه کړل چې ابو سفیان بېرته وشړي او ووايي چې بس اوس موږ تیاري کړې دی او خامخا جګړه ده، د هیچا توبه د قېلېدو نه ده او باید د ټولو سرونه غوڅ شي، نه، هغه پېغمبر و او پېغمبر د نجات لپاره

رالېرل شوی وي، خلک ژغوري، پېغمبر د الله رحمت وي، غضب نه وي، ځکه نو د الله مهربان رسول ورته کړه: ابو سفیان! ایا وخت نه دی چې په دې پوی شي چې له الله پرته د بندګۍ وړ هېڅوک نه شته؟ ابو سفیان وویل: موږ او پلار مې درنه څار شه، څومره عزتمند او خپلولي پالونکي یې، ما ګومان کاوه، که له الله پرته بل خدای وای، له ما به یې بار سپک کړی وای، پېغمبر علیه السلام ورته بیا وویل: ایا وخت نه دی چې په دې پوی شي چې زه د الله استازی یم؟ ابو سفیان وویل: په دې اړه لا هم شکمن یم، عباس رضي الله عنه ورته وویل: هلاک شي، اسلام ومنه، ابوسفیان مسلمان شو او د شهادت کلمه یې وویل.

عباس رضي الله عنه وویل: ای د الله رسول! ابو سفیان داسې سړی دی چې خوښه کېږي، وویاري، نو لږ څه یې ونازوه، د الله تازولي رسول وفرمایل: "هو! څوک چې د ابو سفیان کور ته ننوت، په امان کې دی، چا چې په ځان پسې خپله دروازه وتړله، په امان کې دی او څوک چې د الله کور ته ننوت، په امان کې دی." ابو سفیان له دې سپېڅلي او مهربان پیغام سره ستون شو او پېغمبر صلی الله علیه وسلم مکې ته د ننوتو تیاري پیل کړه. په دې طوی نومې ځای کې د الله رسول خپل لښکر په پنځو برخو ووېشه، د لومړۍ برخې مشري یې په خپله غاړه واخېسته، د یوې ډلې مشري یې زبیر بن العوام ته ورکړه، د دې ډلې دنده د مکې شمالي سیمه نیول وو، بلې ډلې ته یې د خالد بن ولید تر مشرۍ لاندې مکې ته له جنوبي اړخه د ننوتو قوماندې وکړه، څلورمه ډله یې د ابو عبیده تر مشرۍ لاندې د مکې د شمال غرب اړخ په نیولو وګمارله او وروستۍ ډله یې د قیس بن سعد بن عباده تر مشرۍ لاندې مکې ته له جنوب غرب لوري په ورننوتو وګمارله.

له خالد بن ولید پرته ټولې ډلې له کوم مقاومت پرته مکې ته ننوتې، صفوان بن امیه او عکرمه بن ابی جهل د مکې په جنوب کې له خپلو ملګرو سره د جګړې لپاره ناست وو، خالد رضي الله عنه ورته د وسلې د غورځولو وویل، خو هغوی جنګ غوره کړ، بیا خالد ترې څه خلک ووژل او دوی هم مات شول، مکې ته د ننوتو پر وخت د مسلمانانو بیرغ له سعد بن عباده سره و، کله چې د ابو سفیان له څنګه تېرېده، ورته یې کړه چې نن د حلالې ورځ ده، نن به کعبه حلالېږي، یعنې وژنه به کوو، دا خبره پېغمبر صلی الله علیه وسلم ته ورسېده، هغه صلی الله علیه وسلم له سعد د بیرغ د اخیستو او زبیر رضي الله عنه ته یې د ورکړې امر وکړ او ویې ویل: بلکې دا هغه ورځ ده چې د کعبې تعظیم په کې کېږي، دلته وینو چې د الله رسول خپل پیروان څنګه روزلي دي، سعد چې د مسلمانانو بیرغ یې په لاس کې، د الله د رسول د امر په وړاندې یې هېڅ غږ ونه ویست، دسټي یې د امیر اطاعت ته غاړه کېښوده او بیرغ یې تسلیم کړ، دا هم وینو چې د الله پېغمبر د دغې تشې ډکولو ته دسټي تیار کسان لري او که یو له څه وجهې لرې کېږي، بل یې دسټي ځای نیسي، چې یو له بل غوره دی، دا د الله د رسول په جنګي مهارت او غوره قیادت دلالت کوي.

د الله رسول د مکې (٣٦٠) بتان رانېول او دا آیت یې تلاوت کاوه (وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا) او د الله له کوره یې طواف وکړ، له طواف وروسته یې د بیت الله کیلاني وغوښتي، بیا ورننوت، کورې دننه ډول ډول انځورنو د کعبې دېوالونه بدرنګ کړي دي، د انځورونو د له منځه وړلو امر یې وکړ، د الله د کور په ټولو څنډو کې یې تکبیرونه وویل، او لمونځ یې ادا کړ، دا آیت یې ښه تطبیق کړ: (الَّذِينَ آمَنُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ) ترجمه: (هغه خلک - مومنان - چې کله موږ په ځمکه کې بریا ورکړو، لمونځ قایموي، زکاتونه ورکوي، په نېکیو امر او له بدو منع کوي، او د چارو انجام الله لره دی).

له دې مخکې ایتونو کې الله ویلي چې یقیناً الله له هغو خلکو دفاع کوي کومو چې ایمان یې راوړی... بیا ورپسې دا ایت راغلی دی، همدا باید د یو فاتح مومن خاصه وي، اسلامي لښکر باید دغه ډول اخلاق ولري، که دښمن مات شو، ښار فتح شو، واک او اختیار ستا شو، نو دا ټوله د الله مهرباني ده، هېڅوک یې د الله له مرستې پرته نه شي ترلاسه کولای، ځکه نو له دې وروسته باید په دې ښار یا هېواد کې هماغه څه پلي شي چې الله یې غواړي. له فتحې وروسته باید لمونځونه قایم شي، زکاتونه ورکړل شي، په هر نېک کار امر او له هر بد کاره منع وشي، نه دا چې د خپل زړه خبره ومنو او چې څه زموږ نفس غواړو هغه وکړو، د مسلمان خاصه دا نه ده چې له فتحې وروسته یا ودانۍ ونړوي، یا خلک وځوروي، یا بې وزله ولس ته خپل زور ځواک وښيي او یا دا چې د ټوپکو او توپونو خولې

سمان ته ښځې کړي او د خوشحالي ډزي وکړي. نه! بايد د الله د رسول سیرت مطالعه او د هغه پر پل قدم کښېږدي. پېغمبر صلی الله علیه وسلم ټولو مسلمانانو ته امر کړی و، چې مکې ته د ننوتو پر وخت تر هغې پر چا لاس پورته نه کړي، تر څو چې هغه پیل نه وي کړی، خو څو تنه داسې هم وو، چې د خامخا وژلو امر یې وکړ، اکړ که د کعبې په دېوالو پورې نښتي هم کپر شول.

یو عبد الله بن سعد، د عثمان رضي الله عنه رضاعي ورور و، دی لومړی مسلمان شوی و، د الله سول صلی الله علیه وسلم ته یې وحی هم لیکله، له دې وروسته له اسلامه واوښت او وتښتېد، ځکه یې د وژلو امر شوی و، د فتح په ورځ د عثمان رضي الله عنه خوا ته وتښتېد، هغه تر هغې پټ کړ، تر څو چې د الله رسول صلی الله علیه وسلم له خلکو سره بیعت پیل کړ، عثمان رضي الله عنه دی راوست او د امان غوښتنه یې ورته وکړه، د الله رسول ډېر وخت چوپ و، په دې انتظار چې کوم صحابي به راپورته شي او وبه یې وژني، بیا یې وویل: هو! یعنې امان یې ورکړ، دی وروسته مسلمان شو او د عمر، عثمان او علي رضي الله عنهم پر وخت یې دندې درلودې. بل تن عبد الله بن خطل و، دی هم لومړی مسلمان و، بیا یې خپل یو مسلمان خادم په خدمت کې د لږ کمي له امله وواژه او مرتد شو، د فتح پر وخت یې سزا ولیده او ووژل شو.

د دې سړي دوه سندرغاړې وې، د الله د رسول بډي به یې بیانوله، د دوی د وژلو امر هم شوی و، لومړی یې ووژل شوه، دوهمه وتښتېده او څه موده وروسته د الله رسول ته راغله، امان یې غوښت، رسول الله امان ورکړ. بل تن حویرث بن نقیذ و، ده د پېغمبر صلی الله علیه وسلم مظلومي لویه هغه وخت د اوبښ له شا لاندې راغورځولې وې، کله چې هغوی د عباس رضي الله عنه په ملتیا له مکې څخه د مدینې په لور روانې وې، د ده چاره علي رضي الله عنه وکړه او ویې واژه.

بل تن مقیس بن حبابه و، د ده ورور له یوه انصاري څخه په خطا کې وژل شوی و، ده هغه انصاري هم وواژه او مرتد هم شو، دی هم د خپل قوم د یو تن له لاسه ووژل شو.

بله ساره وه، له بني عبد المطلب څخه د چا ازاده کړی شوې وینځه وه، دې په مکه کې د الله رسول خوراوه، دا هم وتښتېده، وروسته چا ورته امان وغوښت او ورکړل شو.

بل تن د ابو جهل زوی عکرمه و، له اسلامه مخکې د مسلمانانو کلک دښمن او د قریشو له مشرانو څخه و، دی د یمن په لور وتښتېد، بي بي یې اسلام ومانه، بیا یې خپل مېړه ته د الله له رسوله د امان غوښتنه وکړه، هغه صلی الله علیه وسلم امان ورکړ، وروسته یې راپیدا کړ او په اسلام مشرف شو.

پورته کسان ټولو د داسې کړاهونو مرتکب وو، چې باید وژل شوي وای، چا بر ناحقه مسلمان وژلی و، څوک له اسلام منلو وروسته مرتد شوی و، په چا کې دا دواړه کېدو، نورو یې د الله رسول او مسلمانان په بېلا بېلو ډولونو ځورولي و، د الله د دین، د هغه د رسول او د مومنانو سپکاوی، پرې ملنډې وهل او وژل یې، دومره وړې خبرې نه دي، دا داسې جرمونه وو چې سزا یې مرګ وه، ځکه یې پېغمبر صلی الله علیه وسلم د وژلو امر وکړ، بیا نو څوک د خپل عمل په سزا ورسېد او پر چا الله مهربانه شو او بېرته یې ښځې لارې ته برابر کړ.

یو داسې حالت لا پاتې و، چې ټول قریش ورته په اندېښنه کې وو، خپل ټېر جرمونه ورته ټول سترګو ته ولاړ وو، د الله پر رسول او مسلمانانو هر ډول بنديزونه، درې کاله یې له پخې لوړې تندی سره مخامخول، وهل ټکول او په کاڼو وېشل، ډول ډول عذابونه، ان چې ځینې مظلوم صحابه یې په شهادت ورسول، بیا یې ټول مسلمانان او د الله رسول دې ته اړ کړل، چې خپل خور، ټاټوبی، د خاپوړو وطن، د زېږېدنې، کوچنیوالي او د ځوانۍ د عمر استوګنځی، خپل خپلوان، قوم قبيله، کورونه او مالونه... ټول تر شا پرېږدي او بل لور ته هجرت وکړي، مدینې ته یې مهاجر کړي او بیا یې هلته هم په کرار پرېږدي.

د هجرت په شپه یې له بېکا تر سبا د دې لپاره د رسول الله کور محاصره کړ، چې سړی ژوندی ونه وځي، پرلپسې جکړې یې ورسره وکړې، نږدې ملګري او نږدې او له هر چا ډېر ورکړان خپل خپلوان یې ورته شهیدان کړل، نور ډول ډول خیانتونه یې وکړل، خو د الله اراده بل ډول وه، اوس کیسه بدله ده، هماغه کمزوري خلک د دوی پر سر ولاړ دي او فیصله یې د الله د رسول په لاس کې ده، قریش راټول دي او د پرېکړې انتظار کاري، د الله رسول وایي:

له الله پرته د بندگۍ وړ هېڅوک نه شته، الله خپله وعده رښتيا کړه، د خپل بنده مرسته يې وکړه او ډلې يې ټولې ماتې کړې... بيا يې قريشو ته وويل: اى د قريشو ټوليه، څنگه انگېرئ چې زه به څه درسره گوم؟ هغوى چې محمد صلى الله عليه وسلم يې د خپلو ځانونو او خپل اولاد غوندي پېژند، نېکي، صله رحمې، د مظلومانو مرسته، امانتداري او نور ټول غوره اخلاق او بې ساري خويونه يې ور معلوم وو، خو د کبر، غرور او کينې له امله په خپل کفر ټينک ولاړ و، وويل: د خير تمه درنه لرو، مهربان ورور او مهربان وراره يې، د الله رسول چې د ټولې دنيا لپاره رحمت و، له هغوى خپله بدله وانه خيسته، هېڅ يې هم ورته ونه ويل، له دې پورته يې ورسره ډېره لويه نېکي هم وکړه، کولای يې شول ټول له تبغه تېر کړي، خو نه، رحمه للعالمين دى، غوښتل يې دا خلک وژغورل شي، دنيوي او اخروي کاميابي يې دواړه په برخه شي، د دوزخ له اوره بچ او پر جنت ورننوخې، لکه د طايف د سفر پر وخت يې چې د عذاب پرېستې ته ويلې وو چې کېدای شي د دوى له شاکانو الله داسې خلک وزېروي چې د يوازېني الله بندگي په کوي، نو مه يې غرقوه، دا وار يې هم قريشو ته وويل چې درومۍ، تاسو ازاد ياست، د بښنې يو ژور درس يې ورکړ، خپله وفا او له دوي سره همدردۍ يې ورته سمه ثابته کړه، او د الله جل جلاله دا قول يې ډېر ښه تطبيق کړ چې: **وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ** (ترجمه: او نېکي او بدې سره برابر نه دي، په هغه خويونو - دا بدې - دفع کوه چې ډېر ښه دي، نو ناڅاپه به هغه څوک چې ستا او د هغه تر منځ دښمني وي، داسې شي لکه مهربان دوست).

همداسې وشول، بدې په نېکۍ دفع شوه، د ظلمونو، خورونو، شپږنو، وهنو او وژنو بدله پوره ازادي شوه، ډېره لږه موده تېره وه چې مکه ټوله مسلمانانه شوه.

دواړه انسانان

ليکنه: حسن

شي

د شهيد معلم د جنازې اعلانونه وشول، سهار لس بجې د حاجي امان الله شهيد کلي جامع جومات کې جنازه ادا کېدله. دلې دلې خلک نوموړي جومات ته ورمات شول، د هر چا په خوله د دې خوشال طبع او اخلاقي انسان يو کيسه څرخېده، هر چا به يې يوه خاطره ويله، ماحول ډېر غمژن و، د ويرهوا د سيمې د ونو ترمنځه په غلي او خپ اواز د شهيد په فراق يوه ويړژته سرينده غږوله، د همدې ويړژنې سريندې تر څنک يوه هاتق د سيمې خلکو ته داسې پيغام هم اوراوه چې په اف او اسويليو څه نه کيږي، د همدې شهيد په څېر تاسې هم د دې هېواد خلک ياست، دا دين ستاسې هم دی، دا ولس پر تاسې هم حق لري، ولې لاس تر زنې ناست ياست؟ ولې مو لاسونه تړل شوي؟ ولې مو ولولې او احساسات د انتقام عزمونه نه تازه کوي؟ ولې مو لا همدا شپبه د جهاد تياري نه دی کړی؟

د شهيد معلم د اخري ديدار مراسم وو، خلک به دلې دلې ور روان وو، د هر چا په خوله دعا وه او هر چا د شهادت نازورکاوه، يو وخت چې د خلکو بيروبار شو، د مشرانو په غوښتنه د سيمې جيد عالم مولوي سيد رحيم حقاني وينا پيل کړه، الله جل جلاله دې خير ورکړي، ډېره په زړه پورې او د وخت مناسبه وينا يې وکړه، خلک يې وپوهول چې شهيد معلم رحمت الله او ده ته ورته شهيدان ټول د

دواړه انسانان يادېږي، دواړه د يوې سيمې هم ول، د کندز ولايت چهار درې ولسوالۍ سرک بالا سيمه د دواړو انسانانو د روحونو د الوت ځای و. د دواړو توپير دا و، چې يو د الله جل جلاله د لارې سپېڅلې اتل مجاهد و او بل د يرغلگرې ادارې په کرغېړن فکر جوړې شوې بدنامې ليکې اړيکې ملېشې غړی و.

د روان عيسوي کال د می د مياشتې په دېرشمه نېټه مجاهدينو هوډ وکړ چې د اړيکيانو پر پوسته بريد وکړي او سيمه تر خپل کنترول لاندې راولي. د شپې يوولس بجې بريد پيل شو، لله الحمد پوسته ډېره په اسانۍ خود يوې لويې قربانۍ په نتيجه کې ونيول شوه، شپږ مجاهدين ټپيان شول او يو مجاهد معلم رحمت الله شهيد شو.

شهيد معلم د گلستان زوی، د کندز د چهار درې ولسوالۍ، حاجي امان الله شهيد کلي کې سترکې غږولې وې، د ښه سيرت څښتن و، هڅاش وېشاش انسان و، جهاد يې د روح غذا وه، د کران هېواد ډېری سنگرونه يې په خپل روح روان جهاد تاوده کړي وو. کله به چې له سنگره راستون شو، بيا به يې د مجاهدينو په تربيتي مراکزو کې له تنکيو مجاهدينو سره خپله غاړه وړله، خدمت به يې کاوه او کوښښ يې دا و، چې دا د جهاد مدرسې همداسې تاندې او څپاندې وويني، دا د جهاد مدرسې له ولوله انکېزو مجاهدينو خالي نه

دوی ته به د خپل مړي د قوت او سپېڅلتيا بڼه اندازه شوي وي، ځکه چې جنازه يې د ګوتو شمېر خلکو وکړه، خپل خپلوان ورته له شرمه راټول شوي ول. جنازه کې يې د امريکا نفر خدمتو شخصيتونو شرکت وکړ، بڼې دعا ګانې به يې ورته کړي وي، اوس دې اوباما راشي او دا اړيکې دې د الله جل جلاله له عذابونو وژغوري، د کرزي ادارې جنرالان، د ايساف جنکيالي او نړۍ د سترو قوتونو قومندانان دې د دې اړيکې روح ښاد کړي!

د چا جنازه چې د کفارو او منافقينو په دعا ترسره شي، د هغه به څه حال وي، اوس دې کورنۍ ورسره هغه ډالر ښخ کړي، چې اوباما ورکړي، نه يې کوم عالم پر قبر دعا او وينا وکړه، نه د کوم عام مسلمان له خولې ورته دعا ووته او نه د کوم قومي او ولسي سړي له ګوګله د خپګان اسويلۍ ووت.

زما په فکر دا دواړه د پند او عبرت جنازې وې، ولې يوه جنازه د خلکو له بيرو بياره، ژړا او وير جوړه ده؟ او ولې بله جنازه کې د چا زړه رپ هم نه خوري؟ ولې يوه جنازه د ويښتيا او بيدارۍ الهام ورکوي؟ او بله د شرم او عار پيغام ورکوي؟ معنی هم دا ده چې د جهاد صف د حق لار ده او مقابله لار يې د باطل او شيطان لار ده!

اسلام د لارې سپېڅلي قربانيان دي، همغه د لوړو جنتونو وعده له همدې شهيدانو سره شوي، بالمقابل د دوی مخالف خلک يې د کفر لاروي او د بوسو په ټول خرڅ شوي ياد کړل، دا هغه بې ايمانه او بې قيمته خلک دي، چې د قيامت په ورځ به يې هيڅ قيمت نه وي. خلک يې وهڅول چې خپل بچي او وروڼه د کفر له لارې وژغوري، داسې نه چې بله ورځ د مسلمان د ټوپک شپېلۍ پرې په دې دليل راوغرځي چې د کفر په صف کې ولاړ وي!

د جنازې په مراسمو کې د شهيد معلم حقيقي وارثان هم وو، چې ټوپک په لاس چاڼته په غاړه يې د شهيد معلم کورنۍ ته تسليت او ډاډ ورکاوه، چې د شهيد لاره به تعقيبوو او ترهغې مو چې د ده انتقام نه وي اخيستی، ترهغې چې دا کفار دلته حاکم وي، موږ به د شهيد معلم لار نيولې وي او د ده په څېر به د جهاد سنګرونه په جلوه افروژه تکبيرونو ښکلې کوو.

د شهيد له جنازې وروسته د کرزي عسکرو بيا پر مجاهدينو بريد وکړ، غوښتل يې د اړيکې ملېشې انتقام واخلي او سيمه کنترول کړي، خو بيا هم لله الحمد تلفات کفري ځواکونو ته واوښتل، دا چې کفر ته ټول مسلمانان يو ډول ښکاري، نو د مجاهدينو پر ځای يې پر عام ولس بريد څښ کړ، پر کورونو يې هاوانونه وورول، دېری عام مسلمانان يې شهيدان کړل، له دې جملې څخه يو تن اجمل دی، چې د سيمې د ښوونځي مدير او ښوونکی دی، په کور يې د هاوان مرمۍ ولګېده، يو ۱۳ کلن زوی يې په شهادت ورسېد او بل يې سخت ټپي شو.

جګړه چې پای ته ورسېده، د همدې سيمې يو اړيکي هم په کې خپل ځان بايللی و، اوس سړی نه پوهيږي، چې دې اړيکي به د کوم راتلونکي په تمه خپل سر شيندلای وي؟ د کوم جنت په تمه؟ د کوم مقتدر د رضا لپاره؟ د کور خلک به يې څه احساس کوي، چې دوی شهيد ورکړ؟ که د وطن (امريکا) په لار يې سروبايله؟

ليکوال: ډاکټر نجيب الکيلاني

ژباړن: سيد جمال حماس

(٦)

نجمه الليل مې پرېښوه او د څوارلسمې شپې سپوږمۍ ته مې وکتل، که څه هم ورېځو پټه کړې وه، ما بيا هم د سپوږمۍ په مخ کې هغه تلپاتې خندا لوستلای شوه، چې له زرگونو او لاريانو کلونو څخه تر اوسه په بشپړ ارامۍ او وقار سره په کې څرگندېږي، اې هغې سپوږمۍ چې تيارې ننگوې! زه ستا په رڼا د څرځايونو په منځ کې د انقلابيانو مشر ته روان يم... سپوږمۍ! زه چې کله يو، سل او يا زريادوم، نو انقلابيانو سره ظلم کوم، هغوی تر دې زيات دي، د جنرال محمود محيطي، ستر جنرال عثمان باتور، جنرال شريف خان او جنرال عثمان اوراز په څېر، د غرونو څوکو ته د جاسوسانو هغه ډله راوړسېده چې ولسواليو او ښارونو ته تللي وه، د هغه بد حال خبرونه يې ورکړل چې په ترکستان کې يې زموږ مبارز ملت د پټې او يار لاندې زویرگي کوي، د کال په اخر کې يو سخت يخ سېلاب پيل شو.

خواجه نياز وويل:

په اورومچي کې به سره يو ځای کېږو، چې په کې د عمومي چينايي حاکم ماته ده. موږ پوهېدو چې دا يو اوږد پړاو دی او تر شا يې وينې اوگوانښونه پراته دي، زه د جنرال محمود محيطي له خبرو وپوهېدم چې ويل يې: موږ سره به د الله ساتنه او رعايت وي.

ما وويل:

اې سترو پلارانو! دې پېښو زموږ ځينې ځوانان له ځانه

سره يوړل.

خواجه نياز له خدا وروسته وويل.

کله چې د حقيقت لمر را وڅیږي، دا ټولې درواغ افسانې ويلې کيږي.

د غرونو په واورو پوښلو لوړو څوکو ته يې وکتل او زياته يې کړه:

د الله اراده د ځمکې له هرې فلسفې ځواکمنه ده، هغه څه چې تاسې يې همېشني بری گڼئ يوه وختي ځلا ده، چې ډېر ژر به مړه شي، د تاريخ په هر عصر کې ځينې مغروره خلک د الله تعالی وينا ننگوي او بيا يو څه برياليتوبونه تر لاسه کوي، خو ډېره لري او ناشوني ده، الله تعالی فرمايلي دي (اَنَا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَأَنَا لَهٗ لِحَافِظُونَ).

د الله په مرسته ورځې او غير له الله له بل هېچا وېره مه کوئ!

د ترکستان په ملت کې مې يوه نا اشنا حالت وليده، دا هغه ملت دی چې ویده و، تسليم شوی و، ټپي و، غمونه او کړواوونه ترې د وينو په څېر بهېدل، نهيلی. يې په زړه کې ځاله جوړه کړې وه، همدې ملت چې کله زموږ ډلې د راتگ پر مهال وليدلې، ناڅاپه يې ستړيا او کمزوري لکه د گرد په څېر له خپلو اوږو وځنډله، په يوه بې ساري او زياته خوشحالي کې يې سترگې پرانيستلې او موږ سره روان شو، اې الله! چينايان چېرته دي؟ دوی خو وېرېدلي او تنبتي، ډېر يې اسلام ته غاړه پردي او زموږ تر څنگ جگړه کوي، د چينايانو تر لاس لاندې پېغلو ته ازادي ورکړل شوه، هغوی هم

چې د ابرومندو کورنيو په لوڼو لوبې وکړي، هغه ډېر ستر عالمان او ديني خلک وژلي وو. خواجه نیاز ترل شوي چينايي افسر ته وروړاندې شو: څه دې کړي؟

بندي په سترگو وروکتل او ويې ويل: پرون د يو بريالي له حقوقو برخه من وم او عملي کول مې.

د بريالي حقوق څه دي؟

خو هغه ونه شول کولای ځواب ووايي، خواجه نیاز ورغبرگه کړه:

دا چې اصيل ارزښتونه تر پښو لاندې شي؟ ما هغې سره مينه وکړه او د ځان له پاره مې غوره کړه.

تا د همدې له پاره جگړه کوله؟

ما هغه څه کول چې هغوی کول او د هر څه مسئولين قوماندانان دي.

خواجه نیاز ولاړو خلکو ته وويل:

ده ته وگورئ! له موږ د هغو خلکو محاکمه غواړي، چې دا يې دلته راوستی دی.

بيا يې هغه ته وکتل او ويې ويل:

د الله په وړاندې به يوازې درېږو. ايا تا دا ايت نه دی اورېدلی؟ (وکلهم اتيه يوم القيامة فردا).

طبعي ده چې نه، موږ به ستا د قوماندانانو په جرم تا سره حساب ونه کړو، بلکې د هغه څه حساب درسره کوو چې ستا خپلو لاسونو تر سره کړي دي.

چينايي افسر را پرېوت او چغې يې کړې:

مرگ نه غواړم.

خاتون په زوره وخنډل او خواجه نیاز ته يې وويل:

محترم رئيسه! مظلومانو به له ده د رحم غوښتنه کوله، ما يوه شپه له يو شريف ځوانه واورېدل چې د ده په وړاندې يې چغې وهلې، نه غواړم چې مړ شم، همدغه خبرې چې نن يې دا کوي، خو هغه بې حيا او سپين سترگی و.

خبرې يې اورېدې کړې او افسر ته يې وکتل:

انکار کوې؟ ته سپک او بې حيا وې، په ارام دې خپله توفنگچه راپورته کړه او څو ډزې دې وکړې.

راووتلې او په جگړه کې برخه اخلي.

هغه مې په يوه نښته کې وليدله، چې غټ او چاغ سړی يې رانيولی او خلک يې شا او خوا راټول دي چکې وهي، دا ښځه څوک ده؟ هغه د کاشغر يوه مېرمنه ده، چې خاتون نومېږي، او دا سړی يو چينايي افسر دی، دې ښځې نيولی او د يوې غټې ونې د ډډ پورې يې تړلی دی، افسر له ونې د حلال شوي غوږي په څېر څرخونه خوري، ښځه يې په ملا په چابک وهي، او ورته وايي:

تاماته وويل: ای خاتون! ته زما يې او هيڅ يو خداى نه شي کولای چې تا له ما خلاصه کړي، تا زه يوې ناولې جونگرې ته بوتلم، ياد دې دي؟ زه تاته زر کرته وایم، زه تا بد گڼم، او بيا دى هم بد گڼم، ته به له ما هيڅ هم تر لاسه نه کړې، ما تاته بيا بيا وويل چې الله له تا او له ما قوي دی، اى ملعونه تازه لغړه پرېښودم، خپل نشه سړي دې راوستل چې په يوه بې چاره او تړل شوو لاسونو مېرمنې راغورځېدل، په يوه باراني ورځ کې په ژړا وم او اسمان ته مې کتل... د زړه له تله الله ته دعا وکړه، تا ما پورې ملنډې ووهلې او راته دې وويل:

الله ستا اواز نه اوري، دلته چې څوک موجود دی هغه زه يم، اى صن لي! اوس چېرته يې؟ دې سړيو ته وگوره چې له هر لوري را روان دي، هغه بيرغونو ته وگوره چې رېږي، ايا الله دې وپېژندلو؟ خبرې وکړه، اه، ته اوس سجدي کوې، خاورې مچوې او د هغه الله مرسته غواړې چې ورڅخه منکروې، ته نارينه يې؟ زه پوهېږم چې ته بد ذاته له مرگه وېرېږې، خو اى رذيله! تا زما زړه ټپي کړ او زما بدن دې ټپي کړ، د کومې ښځې چې سپېڅلتيا په زور ټپي شي، زموږ په شرعه کې د دې مجرم لپاره له مرگ پرته بله سزا نه شته.

خواجه نیاز دې اغېزمن منظر ته وکتل او ويې ويل:

داسې ښکاري چې دا ښځه ليوتې شوې ده.

د کاشغر يو سړی ور وړاندې شو او ويې ويل:

ټول کاشغر د هغې له کيسې خبر دی.

خامخا به ډېره ځورول شوې وي.

صاحبه! هغه د يو عزتمند کور مېرمن ده.

همداسې ښکاري.

چينايي افسر ته له دې پرته بل څه خوند نه ورکولو،

زهرجن براسونه دي چې له سختو حالاتو را پيدا شوي دي، په هر ښكلي باغ كې داسې ازغي را شنه كيږي چې گوتې وينې كوي او كله كله د گلابونو په منځ كې هم مار پتيري، نجمة الليل هم د دې سپك او كمزوري چينايي افسر په څېر يو شي دي، لازمه ده چې زموږ جگړه د هغه د لښكر او هغه زهرجنو وژونكو براسونو پر ضد وي، چې نجمة الليل سره مشابهت لري، او يا داسې نور.

هر ځای كې ارامي خپره شوه، په كاشغر كې نوي جمهوريت اعلان شو، خواجه نیاز د تركستان د جمهور رئيس په توگه غوره شو او يو بل ښه سړی چې قاهرې ته مهاجر شوی و او نوم يې مولانا ثابت و، د نوي حكومت رئيس وټاكل شو، د وزيرانو شوری او د استازو غونډه هم جوړه شوه، زموږ نژدې ټولې ځمكې ازادي شوې، څه موده وروسته د ارومجي د ښار محاصرې ته مخه شوه، چې د چينايي حاكم مركز او وروستی سنگر و.

زه د داسې يوې دندې د تر سره كولو لپاره واستول شوم، چې د ځواكونو د راټولولو او په قومول كې يې د اوامرو نشر پورې اړه درلوده، زه قومول ته په برياليتوب سره د رسېدو له كبله خوشحاله وم، څومره په زړه پورې ده چې يو سرتېری خپل پلرني هېواد ته بريالی ورستون شي، لوړ سر تگ كوي، خلكو ته په مينه او صميميت سره گوري، د ځان او د ښار د خلكو تر منځ د يوې قوي اړيكې د شتون احساس كوي، داسې احساس كوي چې هغه د خلكو د زړه اواز دی، د دوی د روخونو، خوښيو دردونو او هيلو يوه برخه ده، ستر برياليتوب لکه يو ستر درد، چې زړونه سره يو كوي او هيلې په يو لوبښي كې ويلې كوي.

راستون شوی سرتېری د لارې ځمكه په وياړ سره پايمالوي، له كړكيو راڅرگندو شويو بڼايسته او نېكمړغه مخونو، او د کوچنيانو سپينو ځلېدونكو مخونو ته گوري، چې په ارامۍ او نېكمړغۍ كې گرځي راگرځي.

راستون شوی عسکر احساس كوي چې ځينې مسئلې يې اداء كړي دي، په داسې حال كې چې

بيا خاتون په خبرو پيل وكړ، په اورېدونكو راوگرځېده، په غمژن او دردمن غږ يې وويل: هغه ځوان له درده تاوېده او زوږگي يې كول، سترگو يې ژوند ته په خواشينۍ چغې وهلې او دې سپك سپي د چای پياله څښله، په خوند خوند يې سگرت څكولو، له يخۍ به يې پر خپل بدن بالاپوش سمولو او خندل يې، بيا به يې زه په زوره په خپل ورانه كېنولم، په يو خنجر به يې زما په اننگيو لوبې كولې، فكر وكړئ! فكر وكړئ! زما مخ ته وگورئ! د پخوانيو ټپونو ښې اوس هم زما پر مخ شته، خو د هغه مخ به له خوښۍ ځلېده، او زما د وينو څاڅكي به يې رودل. بيا يې د لېونتوب په څېر چغه كړه:

محكمه!!!

چوپتيا خپره شوه، ټولې سترگې په ژړېدونكې او ترې ښځې او د ونې پورې تړل شوي مات افسر وښتلي، په څو شېبو كې يو له شپېتو كلونو زوړ سپين ږيري صفونه خپرې كړل، په لاس كې يې يوه پخوانۍ توره وه، موږ لا په ځان پوهېدو چې د هغه تورې د ضابط سر پرې كړي و او گډوډي خپره شوه، خو سپين ږيري چغې كړې. زه د هغې پلار يم.

خاتون خپل پلار پورې وښتله او نیاز خپلو سړيو ته د تگ امر وكړ، د كاشغر او نورو ښارونو په شا او خوا كې د جگړې اور بل شو او انقلابيانو ازادي كړای شوې سيمې له هر ځاين او اشغالگره جارو كولې.

په هر ځای كې لسگونه غمژنې كيسې ويل كيږي، خواجه نیاز به له ځان سره ويل (زه د هغې پلار يم)، دا كلمې به يې په خورا فكر سره تکرارولې، داسې احساس يې كاوه چې هغه يې هم پلار دی، ټولو ته به يې په ټينگار سره ويل، هغه تركستان چې د ناخوالو له كبله ځورېږي، د تل لپاره يو مسلمان محسن پلار ته اړتيا لري، دغه راز شريفو زامنو ته اړتيا لري چې له شرف او وجود څخه يې دفاع وكړي او د بدني او نفسي ټپونو غچ يې واخلي.

ما ته لعنتي نجمة الليل را په زړه شوه، كاشكې هغه هم د خاتون په څېر وه.

خو اوس زه ولې په نجمة الليل كې فكر كوم، زه خو يې پلار نه يم او هغه د خاتون په څېر نه ده، دا هسې

ما په حیرانتیا وویل:

څوک؟

منصور درغا د نجمة الليل نوم واخیست او ما وویل:

زه د هغې پلار یم.

کله چې منصور زما وروستی خبره واورېده په زوره

زوره یې وخنډل:

ښه نو ته یې پلار یې؟

ما خپلې سترګې د تشې ماڼۍ په لور واړولې او ومې

ویل:

ما په کاشغر کې له یو سپین بېړي واورېدل چې همدا

کلمې یې ویلې، (زه د هغې پلار یم)، ما له خپل رئیس

هم واورېدل چې دا خبره یې کول، (زه د هغې پلار یم)،

خو ای منصور درغا! زموږ هېواد دې ته سخته اړتیا

لري چې یو څوک همپشه ووايي، (زه د هغه پلار یم).

منصور زما اوږه وټپوله او وېي وویل:

جګړې ستا اعصاب ستړي کړي دي.

ما په غمښت توګه ځواب ورکړ:

کېدای شي.

تاسي اورومجي ته رسېدلې یی؟

محاصره کړی مو دی او جګړه پای ته نژدې ده.

منصور درغا وخنډل او وېي ویل:

خو زه وایم چې زموږ عذاب هېڅ پای نه لري، تر څو

چې موږ د امبور په منځ کې یو، چې د دې امبور یو اړخ

چین او دوهم اړخ یې روس دی او دواړه په موږ کې

خپلې تمې لري، زموږ د اسلام د منځه وړل غواړي،

ځکه چې اسلام ختمول زموږ ختمول دي، ما د هغوی

له فیلسوفانو همداسې اورېدلي او د هغو ښارونو په

ځینو پټو خپرونو کې مې هم دې ته ورته افکار لوستي

دي، چې موږ ونيول او هغوی ځنې وتښتېدل، دا توکي

ماته له سوځول کېدو وړاندې لاسته راغلي وو، ما سره

د دې ډول اسنادو یوه غټه ټولګه شته، خواجه نیاز ته

به یې وړم، دا د نوي ډول صلیبي جنگ دی.

ناڅاپه منصور زما غوږ ته رانژدې شو او پټ یې راته

وویل:

نجمة الليل د شپې په تیاره کې وتښتېدله.

څنگه وتښتېدله؟

هغه قوماندان تر ټولو دمخه وتښتېد، چې نجمة الليل

چې هغه پرون په زور سره په کلاګانو او ښتلو او په خپل

زور توپ یې ډزې کولې، د چینایانو چټلتیا څخه ځایونه

پاکوي او همدا زه راستون شوی عسکر یم، څومره

خوږې سندرې دي، تر ټولو زیاته خوا مې په دې یخه

شوه چې چینایي یرغلګر رارغېدل او وژل کېدل، بیا

به سمدستي الله تعالی یادولو، زه ډاډه یم چې هغوی

درواغ نه ویل، بې شکه چې د غم پر مهال د هغوی له

سترګو پرده لرې شوه او په خپل فطرت او اصلیت

سره الله تعالی ته راستانه شول، هغه لمړنی ازلي

حقیقت چې هېڅ درواغ په کې نه شته.

تلم... تلم... او ځمکه مې په خپلو نویو بوټانو وهله

چې د شا له لورې مې یو آواز واورېد چې یې وهلي:

دا دې یو ځل بیا راوګرځېدې، مصطفیٰ مراد حضرت!

سوګند دی چې ته د همدې لپاره راغلی یې او هغه

لتوي.

شا ته مې وکتل، دا منصور درغا و، ښي لاس یې په یوه

غټه پټۍ تړلی و، سړي هم په یوه وره پټۍ تړل شوی

و، په ارامۍ سره مې ورته وویل:

نژدې وه چې ودې نه پېژنم...

موږ دواړو غېږې سره ورکړې، منصور درغا وویل، څه

موده مې په روغتون کې تېره کړه، زما د مټ نه یې دوه

درې مرمۍ وویستلې نه پوهیږم څو وې، ویل یې چې

لاس به مې د څه مودې لپاره شل وي، خو دا کومه

مهمه خبره نه ده.

بیا یې سر ښکته کړ او په غمښت توګه یې وویل:

ډېر خلک ووژل شول، له مرګه مې کرکه پیدا شوه، دا

چې یو انسان ووژل شي یو سخت کار دی، دا ټول

حماقتونه ولې کیږي؟ خو زه کوښښ کوم چې هېر یې

کړم، کوښښ کوم چې خپلې اوږې پورته کړم، خپل

توپ راواخلم او په ناڅاپي توګه یې د چینایانو او

روسانو د ډلې په لور واړوم، نه غواړم چې هغوی

ووژنم یوازې غواړم چې هغوی زموږ له وژلو منع

شي، غواړم چې د هغوی وسلې غلې شي، خو غم دا

دی د دوی وسله به هلته غلې شي، چې دوی غلي شي

او دا د خفګان خبره ده، دوی باید خامخا ووژل شي،

خو د دوی وسلې له لېونتوبه غلې شي.

راځه چې لږ وځاندا!

منصور سره مې خدای پامانې وکړه او د قومول په کوڅو کې سرگردانه روان شوم.

نور بیا...

ځوانان

چې مړه دي که خبر له دشمن نه دي ځوانان پوی نه شوم دا په څه داسې بیده دي ځوانان

هم دین دی هم دنیاده هم میراث د پلرو جهاد ته ولې داسې زړه نا زړه دي ځوانان

پرې خرڅ یې کړل وطن او دین ایمان او وجدان ټول افسوس چې په ډالرو پسې مړه دي ځوانان

یو لور ته که ځوانان دي ددشمن دسترگو خار بل لوري ته بیا ډیر ډیرغل مله دي ځوانان

دخپل مظلوم ملت کوکې یې ختځه تر غوړ نه شوې دغرب ظلم ته څه ډول رانده دي ځوانان

”زړګیه“ دځوان ټکی په دوی مه بدننامه له اصله هیجرانګان تش په نامه دي ځوانان

یې د خپل ځان لپاره غوره کړې وه. منصور په خدا شو او ویې ویل:

نجمه اللیل، د ژوند په اوږدو کې د خاورې په څېر، بلکې خټو ته ورته ده، ته یې داسې نه پېژنې لکه زه یې چې پېژنم، راځه گرانه ملګریه چې د لومړي ځل لپاره درته د هغې خبرې وکړم، د هغې له لسوزیات عاشقان وو. په هغوی کې اس روزونکي، شپانه، سرتېري او شتمن سپین ږيري شامل وو، چې په هغې به یې ملغلري شیندلې.

ای مصطفی! ته ساده او بېرا یې، مه خفه کېږه، زه پوره ستا په څېر نه یم، دې تورو ورځو داسې کړم چې یوازې له یو شي پرته په بل هیڅ هم باور نه کوم، په هغه انسان باور کوم چې وسله پورته کړي او تر مرګه وجنګیږي، دا د فساد او ضایع کېدو زمانه ده، ژوند په کې لعنت دی، نجمه اللیل ارومجي ته ولاړه، رښتیا وایم که چېرته موږ وکولای شول چې اورومجي ته داخل شو، نو گورې به چې به په ژړا به درته راځي او مرسته به غواړي او بیا به ټولو ته د استبداد او ظلم له کبله د یوې شهیدې په څېر ښکاره شي، خلک به یې اوبښکې رښتونې وګڼي او ته به دې هم زړه نرم کړې. ما په خپله تفنگچه ګوتې ووهلې او بیا مې په ګونډلي اواز وویل:

خاین ورکېږي.

منصور په داسې حال کې چې اوږې یې خوځولې په خدا سره راغبرګه کړه:

داسې نه شي کولای، هغې چې څه وکړل ایا هغې ته مجبوره کړای شوې نه وه؟

موږ باید له دې زهرجنو براسونو او بې کاره بوټو څخه خپله ځمکه پاکه کړو.

منصور په خدا شو:

براسونه الله پیدا کړي او بې کاره بوټي همېشه موجود وي، خو ما یوې جټې ښځې سره واده کړی، چې د غرونو اوسېدونکې ده، هغه د جنګ په اړه په ډېر څه نه پوهیږي او تا؟

زه به شپه دوه شپې په قومول کې پاتې شم او بیا به اورومجي ته ولاړ شم او تاسو سره له دوه اونیو وړاندې نه شم یو ځای کېدی.

د پورې نړۍ د اهل شهادت قوماندان

ميا سميع الدين لنډه پيژندنه

ليکنه : استاد ميا فريد الدين

محترم شهيد ميا سميع الدين "حقيار" آبو محمد دمخترم الحاج ميا معزالدين "قمري" ځوي د (۱۳۵۵) هجري لمريز كال په اوږدو كې د ننگرهار ولايت د روداتو ولسوالۍ دېرو په قريه كې دمخترم ميا قمرالدين رحمه الله په درنه او روحاني كورنۍ كې زيږيدلى. د نسب سلسله يې تر سيد ناعلى كرم الله وجهه پورې غزيرى.

په گران هيواد د سرو يرغلگرو د يرغل پر مهال ئې دخپلې كورنۍ دمشرانو سره گاونډي هيواد پاكستان ته د هجرت لاره خپله كړه چه دهجرت په ديار كې ئې د زيد بن حارثه (رض) اود سعيد بن مسيب په ښوونځيو كې زده كړې ترسره كړي.

نومړي دښه قوې ذهانت ، حافظي او ښه استعداد خاوند وو له زده كړې پرته د مطالعې پر بنسټ دپوره ديني معلوماتو لرونكى وو.

د (۱۳۷۰) لمريز كال په اوږدو كې دشهيد منځيار جبهې ته د جهاد لپاره ولاړ چه د عمر د كموالۍ له كبله د مسئولينو لخوا بېرته كور ته راو ليږل شو ، محترم ميا صاحب د مسلحانه جهاد سره بې كچه مينه درلوده په همدغه احساس چې كله ازربايجان كې د جهاد غږ پورته شو نوموړى هم د نورو ديرو افغانانو سره په دغه سفر كې شريك شو او د جهاد په نيت په تنكۍ ځوانۍ كې ازربايجان ته ورسيد چه بېرته روغ رمت او په خير راستون شو دكميونستي رژيم له راپرځيدو وروسته محترم ميا صاحب هم دخپلې درنې كورنۍ سره گران قبايلي ته راستون شو او په خپل پلرني كلي بړو كې ئې هستوگنه اختيار كړه.

په هيواد كې د طالبانو اسلامي تحريك په رامنځ ته كيدو د ديرو مايوسه افغانانو د هيلو غوټۍ په غوړيدا شوي او د هيواد هر اصيل بچي د دغه تحريك د برياوو په هيله مټي رابډ وهلې چه محترم ميا صاحب سميع الدين هم په خپل وار ديوه فداكار او مخلص مجاهد په توگه د طالبانو د اسلامي تحريك په ليكو كې جهادي خدمات ترسره كړل ، كنړ ، چاريكار ، جبل السراج ، پل متيک او پنجشير په مختلفو عملياتو كې ئې فعاله برخه درلوده.

کله چه په افغانستان دامريکايي يرغل په قتيجه کې اسلامي امارت سقوط وکړ او دامريکا يانو په خلاف جهاد پيل شو نوموړی هم ددغه جهاد له لمړيو مخلصو او داسلامي امارت له سرښندونکو عسکرو څخه وو. داسلامي امارت شهيد وياند محترم ډاکټر حنيف رحمه الله چه کله نيول کيده دمقاومت په مورچه کې محترم ميا سميع الدين صاحب هم څوځايه سخت ټپي شو چه له رغيدا وروسته عملاً او علناً داسلامي امارت دتورې بوري جهادي محاذ په ليکو کې ديوه پياوړي او مخلص مجاهديه توگه ټي تبارز وکړ او دخپلې ميراني او استعداد له کبله ديو تعداد مجاهدينو مشري ورپه غاړه شوه د(۱۳۸۹) لمريز کال په اوږدو کې داسلامي امارت دمشرتابه په هداياتو د ننکرهاړ ولايت د روداتو دولسوال په توگه انتخاب شو. نوموړی په بتي کوټ، غني خيلو، روداتو، کوټ او هسکه مينه کې دتورې بوري د جهادي محاذ ديوه فعال او مسؤل غړي په توگه جهادي فعاليتونه ترسره کول چه تر ټولو قوي ډلگۍ او عملياتو زياتره ترکيز يي دبتي کوټ په سيمه کې وو.

د(۲۰۰۸) ميلادي کال په اوږدو کې دتورې بوري دمحاذ په يوه لوي تشکيل کې دشينوارو په ساحه کې دعملياتو په ترڅ کې په يوه سترکه زخمي شوچه بالاخره سترکه ټي په شهادت ورسیده او ديدن ديوي قيمتي برخې څخه بې برخې شوه. نوموړي په دې قربا نيو بسنه ونه کړه او جهادي جذبه ټي نوره هم تانده خپانده شوه. دغه دسنگر زمري او دمورچل اتل به دعملياتو په مهال له خپلو نورو ملگرو تل مخکې او په لمړي کرښه کې ولاړ وو ددښمن په ټانک، موټر او مورچل به لمړي بريد دده وو.

محترم ميا سميع الدين صاحب د جهادي مقاومت دپوره اعتماد موضع وه. نوموړي د ننکرهاړ ولايت دمجاهدينو لپاره د جهادي تجهيزاتو او وسايلو دخريدارۍ مسؤل هم وو اودتوره بوره جهادي محاذ دشوری غړي او دټولو په اتفاق دشوری سکرتر او منتظم هم وو.

نوموړي دژوندانه په اخري مياشت کې څلور پرله پسې فاتحانه عمليات تر سره کړل چه دخارجي دښمنانو لپاره دسراو مال ددرتوزيا نوسبب شول.

بالاخره دروان کال دسرطان دمیاشتي په (۲۶) نيټه دروژۍ په اتمه ورځ د مازيکر پر مهال دبتي کوټ ولسوالۍ په مربوطاتو کې ددښمن ديوه بزدلانه او ځانانده کمين په ترڅ کې ديوبل مجاهد په شمول دشهادت لوړ مقام ته ورسيد.

جنازه ټي په خپل پلرني کلی کې دزرگونو وطنوالو، مينه والو، مخلصينو او مجاهدينو لخوا په پوره جهادي ولولو او جذباتو کې اداء شوه اود خپل ملگري سره يوځاي په خپله پلرني هديره کې خاورو ته وسپارل شو.

روح دې ښادوي

انا لله وانا اليه راجعون

دمحترم ميا صاحب سميع الدين ((مجروح)) شهادت د جهاد په صف کې يوه ستره خلا رامینځ ته کړه او دنوموړي شهادت ټولو مجاهدينو خصوصاً دتورې بوري جهادي محاذ ته يو قوي ټکان ورکړ خوداچې دمحترم ميا صاحب ډلگۍ په خپله غيبره کې نور غښتلي مجاهدين لري او دنوموړي کورنۍ يوه روحاني او جهادي کورنۍ ده.

او په عقیده او جهادي مقصوده روزل شوي ځوانان لري اميد دی چې دغه خلا به دخداي په رحم او فضل حتماً ډکه کړي او زخمي زړونه به ټکور شي انشاء الله

الهي فرمان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا
لَا خَافَ نَهُمَ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرًى لَوْ كَانُوا
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

ال عمران: ۱۵۶

ای مؤمنانو! د کافرانو غوندي خبرې مه کوی چې که د هغو دوستان او خپلوان
کله کوم سفر ته ځي یا په جگړه کېنې برخه اخلي (او هلته له کومې پېښې سره
لاس او گريوان کېږي) نو هغوی وايي چې که هغوی له مونږ سره وای نو نه به
مړه شوي او نه به وژل شوي وو الله دا ډول خبرې د هغو په زړونو کېنې دغم
او افسوس وسیله گرځوي، که دا نه وي نو په اصل کېنې د ژوند او مرگ
واکوال همدا الله دی او هغه ستاسې د ټولو عملونو لیدونکی دی.

توره بوره جهادي وېبپاڼې داسلامي ژورناليزم پر بنسټ
دکارهوه کړی

توره بوره جهادي وېبپاڼه له خبرونو سربیره په مهمو
موضوعاتو سرمقالې ، علمي او ټولنيزي ليکنې ، ترانې او
جهادي فلمونه خپروي

توره بوره جهادي وېبپاڼه ستاسې متعهدو ليکنو ته
سترگې په لاره ده

<http://www.toorabora.net>

نوموړي په بټي کوټ ، غني خیلو ، روداتو ، کوټ او هسکه مینه کې
دتورې بورې جهادي محاذ دیوه فعال او مسؤل غړي په توګه جهادي
فعالیتونه ترسره کول چه تر ټولو قوي ډلګی او د عملیاتو زیاتره
ترکیزی د بټي کوټ په سیمه کې وو

دمحترم میا صاحب سمیع الدین ((مجروح)) شهادت د جهاد په صف
کې یوه ستره خلا رامینځ ته کړه او د نوموړي شهادت ټولو مجاهدینو
خصوصا د تورې بورې جهادي محاذ ته یو قوي ټکان ورکړ خو دا چې
دمحترم میا صاحب ډلګی په خپله غیره کې نور غښتلي مجاهدین
لري او د نوموړي کورنۍ یوه روحاني او جهادي کورنۍ ده.

او په عقیده او جهادي مفکوره روزل شوي ځوانان لري امید دی چې
دغه خلا به د خدای په رحم او فضل حتما ډکه کړي او زخمي زړونه
به ټکور شي انشاء الله

